
Shri Shiva Mahapurānam 6 Kailāsa Samhita

శ్రీశివమహాపురాణమ్ ౬ కైలాససంహితా

Document Information

Text title : shivapurANam 6 kailAsasaMhitA

File name : shivapurANam6kailAsasaMhitA.itx

Category : shiva, purANa, shivapurANa

Location : doc_purana

Proofread by : Revathy Rajaraman and team members Malati Shekar, Latha Murali, Meenakshi

Premanand, Jayalakshmi, Gayathri, Uma Mahesh, Sripriya, Sornavalli

Latest update : January 23, 2026

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

January 23, 2026

sanskritdocuments.org

శ్రీశివమహాపురాణమ్ ౬ కైలాససంహితా

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥
॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥ షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౧. ప్రథమోఽధ్యాయః । వ్యాసశౌనకాదిసంవాదః ।

అథ షష్ఠీ కైలాససంహితా ప్రారభ్యతే ॥

నమః శివాయ సామ్బాయ సగణాయ ససూనవే ।
ప్రధానపురుషేశాయ సర్గస్థితత్యస్తహేతవే ॥ ౧॥

ఋషయః ఊచుః ।

శ్రుతోమాసంహితా రమ్యా నానాఖ్యానసమన్వితా ।
కైలాససంహితాం బ్రూహి శివతత్త్వవివర్ధినీమ్ ॥ ౨॥

వ్యాస ఉవాచ ।

శృణుత ప్రీతితో వత్సాః కైలాసాఖ్యాం హి సంహితామ్ ।
శివతత్త్వపరాం దివ్యాం వక్ష్యే వః స్నేహతః పరామ్ ॥ ౩॥

హిమవచ్ఛిఖరే పూర్వం తపస్యస్తో మహౌజనః ।
వారాణసీం గస్తుకామా మునయః కృతసంవిదః ॥ ౪॥

నిర్గత్య తస్మాత్సమ్ప్రాప్య గిరేః కాశీం సమాహితాః ।
స్నాతవ్యమేవేతి తదా దదృశుర్మణికర్ణికామ్ ॥ ౫॥

తత్ర స్నాత్వా సుసన్తర్వ్య దేవాదీనథ జుహ్నువీమ్ ।
దృష్ట్వా స్నాత్వా మునీశాస్తే విశ్వేశం త్రిదశేశ్వరమ్ ॥ ౬॥

నమస్కృత్వాథ సమ్ప్రాప్య భక్త్యా పరమయాన్వితాః ।
శతరుద్రాదిభిః స్తుత్వా స్తుతిభిర్వేదపారగాః ॥ ౭॥

ఆత్మానం మేనిరే సర్వే కృతార్థా వయమిత్యుత ।

శివప్రీత్యా సుపూర్ణార్థాః శివభక్తిరతాః సదా ॥ ౮ ॥
 తస్మిన్నవసరే సూతం పఞ్చక్రోశదిదృక్షయా ।
 గత్వా సమాగతం వీక్ష్య ముదా తే తం వవన్ధిరే ॥ ౯ ॥
 సోఽపి విశ్వేశ్వరం సాక్షాద్దేవదేవముమాపతిమ్ ।
 నమస్కృత్యాథ తైః సాకం ముక్తిమణ్ణపమావిశత్ ॥ ౧౦ ॥
 తత్రాసీనం మహాత్మానం సూతం పౌరాణికోత్తమమ్ ।
 అర్వాదిభిస్తదా సర్వే మునయః సముపాచరన్ ॥ ౧౧ ॥
 తతః సూతః ప్రసన్నాత్మా మునీనాలోక్య సువ్రతాన్ ।
 పప్రచ్ఛ కుశలం తేఽపి ప్రోచుః కుశలమాత్మనః ॥ ౧౨ ॥
 తే తు సంహృష్టహృదయం జ్ఞాత్వా తం వై మునీశ్వరాః ।
 ప్రణవార్థావగత్యర్థమూచుః ప్రాస్తావికం వచః ॥ ౧౩ ॥
 మునయః ఊచుః ।
 వ్యాసశిష్య మహాభాగ సూత పౌరాణికోత్తమ ।
 ధన్యస్త్యం శివభక్తో హి సర్వవిజ్ఞానసాగరః ॥ ౧౪ ॥
 భవంతమేవ భగవాన్వ్యాసః సర్వజగద్గురుః ।
 అభిషిచ్య పురాణానాం గురుత్వే సమయోజయత్ ॥ ౧౫ ॥
 తస్మాత్పౌరాణికీ విద్యా భవతో హృది సంస్థితా ।
 పురాణాని చ సర్వాణి వేదార్థం ప్రవదన్తి హి ॥ ౧౬ ॥
 వేదాః ప్రణవసమ్భూతాః ప్రణవార్థో మహేశ్వరః ।
 ఆతో మహేశ్వరస్థానం త్వయి ధిష్ణ్యం ప్రతిష్ఠితమ్ ॥ ౧౭ ॥
 త్వన్ముఖాబ్జపరిస్యన్దన్మకరన్దేమనోహరమ్ ।
 ప్రణవార్థామృతం పీత్వా భవిష్యామో గతజ్వరాః ॥ ౧౮ ॥
 విశేషతో గురుస్త్యం హి నానోఽస్మాకం మహామతే ।
 పరం భావం మహేశస్య పరయా కృపయా వద ॥ ౧౯ ॥
 ఇతి తేషాం వచః శ్రుత్వా సూతో వ్యాసప్రియః సుధీః ।
 గణేశం షణ్ముఖం సాక్షాన్మహేశానం మహేశ్వరీమ్ ॥ ౨౦ ॥
 శిలాదతనయం దేవం నస్థిశం సుయశాపతిమ్ ।
 ససత్కుమారం వ్యాసం చ ప్రణిపత్యేదమబ్రవీత్ ॥ ౨౧ ॥

సూత ఉవాచ ।

సాధు సాధు మహాభాగా మునయః క్షీణకల్మషాః ।
మతిర్దృఢతరా జాతా దుర్లభా సాపి దుష్కృతామ్ ॥ ౨౨॥

పారాశర్యేణ గురుణా నైమిషారణ్యవాసినామ్ ।
మునీనాముపదిష్టం యద్ వక్ష్యే తన్మునిపుఙ్గవాః ॥ ౨౩॥

యస్య శ్రవణమాత్రేణ శివభక్తిర్భవేన్నృణామ్ ।
సావధానా భవన్తోఽద్య శృణ్వన్తు పరయా ముదా ॥ ౨౪॥

స్వారోచిషేఽన్తరే పూర్వం తపస్యన్తో దృఢవ్రతాః ।
ఋషయో నైమిషారణ్యే సర్వసిద్ధనిషేవితే ॥ ౨౫॥

దీర్ఘసత్రం వితన్వన్తో రుద్రమధ్వరనాయకమ్ ।
ప్రీణయన్తః పరం భావమైశ్వర్యం జ్ఞాతుమిచ్ఛవః ॥ ౨౬॥

నివసన్తి స్మ తే సర్వే వ్యాసదర్శనకాఙ్క్షిణః ।
శివభక్తిరతా నిత్యం భస్మరుద్రాక్షధారిణః ॥ ౨౭॥

తేషాం భావం సమాలోక్య భగవాన్పాదరాయణః ।
ప్రాదుర్భూతావ సర్వాత్మా పరాశరతపఃఫలమ్ ॥ ౨౮॥

తం దృష్ట్వా మునయః సర్వే ప్రహృష్టవదనేక్షణాః ।
అభ్యుత్థానాదిభిః సర్వైరుపచారైరుపాచరన్ ॥ ౨౯॥

సత్కృత్య ప్రదదుస్తస్మై సౌవర్ణం విష్ణురం శుభమ్ ।
సుఖోపవిష్టః స తదా తస్మిన్నౌవర్ణవిష్టరే ।
ప్రాహ గమ్భీరయా వాచా పారాశర్యో మహామునిః ॥ ౩౦॥

వ్యాస ఉవాచ ।

కుశలం కిం ను యుష్మాకం ప్రబ్రూతాస్మిన్మహామఖే ।
అర్చితః కిం ను యుష్మాభిః సమ్యగధ్వరనాయకః ॥ ౩౧॥

కిమర్థమత్ర యుష్మాభిరధ్వరే పరమేశ్వరః ।
స్వర్చితో భక్తిభావేన సామ్భుః సంసారమోచకః ॥ ౩౨॥

యుష్కృత్యవృత్తిర్యే భాతి శుశ్రూషాపూర్వమేవ హి ।
పరభావే మహేశస్య ముక్తహేతోః శివస్య చ ॥ ౩౩॥

ఏవముక్తా మునీన్ద్రేణ వ్యాసేనామితతేజసా ।
 మునయో వైమిషారణ్యవాసినః పరమాజసః ॥ ౩౪॥
 ప్రణిపత్య మహాత్మానం పారాశశర్యం మహామునిమ్ ।
 శివానురాగసంహృష్టమానసం చ తమబ్రువన్ ॥ ౩౫॥
 మునయః ఉచుః ।
 భగవన్మునిశార్దూల సాక్షాన్నారాయణాంశజ ।
 కృపానిధే మహాప్రాజ్ఞ సర్వవిద్యాధిప ప్రభో ॥ ౩౬॥
 త్వం హి సర్వజగదృర్ముహూదేవస్య వేధసః ।
 సామృప్య సగణస్యాస్య ప్రసాదానాం నిధిః స్వయమ్ ॥ ౩౭॥
 త్వత్పాదాబ్జరసాస్వాదమధుపాయితమానసాః ।
 కృతార్థా వయమద్యైవ భవత్పాదాబ్జదర్శనాత్ ॥ ౩౮॥
 త్వదీయచరణామోజదర్శనం ఖలు పాపినామ్ ।
 దుర్లభం లభ్యమస్మాభిస్తస్మాత్సుకృతినో వయమ్ ॥ ౩౯॥
 ఆస్మిన్దేశే మహాభాగ వైమిషారణ్యసంజ్ఞకే ।
 దీర్ఘసత్రాన్వితాః సర్వే ప్రణవార్థప్రకాశకాః ॥ ౪౦॥
 శ్రోతవ్యః పరమేశాన ఇతి కృత్వా వినిశ్చితాః ।
 పరస్పరం చింతయంతః పరం భావం మహేశితుః ॥ ౪౧॥
 అజ్ఞాతవన్త ఏవైతే వయం తస్మాద్భవాన్ప్రభో ।
 ఛేత్తుమర్హతి తాన్సర్వాన్ సంశయానల్పచేతసామ్ ॥ ౪౨॥
 త్వదన్యః సంశయస్యాస్య ఛేతా న హి జగత్త్రయే ।
 తస్మాదపారగమ్భిరవ్యామోహాభౌ నిమజ్జతః ॥ ౪౩॥
 తారయస్య శివజ్ఞానపోతేనాస్మాన్దయానిధే ।
 శివసదృశీతత్వార్థం జ్ఞాతుం శ్రద్ధాలవో వయమ్ ॥ ౪౪॥
 ఏవమభ్యర్థితస్తత్ర మునిభిర్వేదపారగైః ।
 సర్వవేదార్థవిన్ముఖ్యః శుకతాతో మహామునిః ।
 వేదాన్తసారసర్వస్వం ప్రణవం పరమేశ్వరమ్ ॥ ౪౫॥
 ధ్యాత్వా హృత్కర్ణికామధ్యే సామ్భం సంసారమోచకమ్ ।
 ప్రహృష్టమానసో భూత్వా వ్యాజహార మహామునిః ॥ ౪౬॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం వ్యాసశౌనకాదీనంవాదో నామ ప్రథమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౨. ద్వితీయోఽధ్యాయః । దేవీదేవసంవాదే దేవీకృతప్రశ్నవర్ణనమ్ ।

వ్యాస ఉవాచ ।

సాధు పృష్టమిదం విప్రా భవద్భిర్భాగ్యవత్తమైః ।

దుర్లభం హి శివజ్ఞానం ప్రణవార్థప్రకాశకమ్ ॥ ౧॥

యేషాం ప్రసన్నో భగవాన్సాక్షాచ్ఛూలవరాయుధః ।

తేషామేవ శివజ్ఞానం ప్రణవార్థప్రకాశకమ్ ॥ ౨॥

జాయతే న హి సద్దేహో నేతరేషామితి శ్రుతిః ।

శివభక్తివిహీనానామితి తత్త్వార్థనిశ్చయః ॥ ౩॥

దీర్ఘసత్రేణ యుష్మాభిర్భగవానమ్భికాపతిః ।

ఉపాసిత ఇతీదం మే దృష్టమద్య వినిశ్చితమ్ ॥ ౪॥

తస్మాద్వ్యక్ష్యామి యుష్మాకమితిహాసం పురాతనమ్ ।

ఉమామహేశసంవాదరూపమద్భుతమాస్తికాః ॥ ౫॥

పురాఖిలజగన్మాతా సతీ దాక్షాయణీ తనుమ్ ।

శివనిన్దాప్రసక్తేన త్యక్త్వా చ జనకాధ్వరే ॥ ౬॥

తతః ప్రభావాత్సా దేవీ సుతాభూద్ధిమవద్ధిరేః ।

శివార్థమతపత్సా వై నారదస్యోపదేశతః ॥ ౭॥

తస్మిన్భూధరవర్యే తు స్వయంవరవిధానతః ।

దేవేశే చ కృతోద్వాహే పార్వతీ సుఖమాప సా ॥ ౮॥

తథైకస్మిన్మహాదేవీ సమయే పతినా సహ ।

సూపవిష్టా మహాశైలే గౌరీ దేవమభాషత ॥ ౯॥

మహాదేవ్యువాచ ।

భగవన్నరమేశాన పంచాకృత్యవిధాయక ।

సర్వజ్ఞ భక్తిసులభ పరమామృతవిగ్రహ ॥ ౧౦॥

దాక్షాయణీం తనుం త్యక్త్వా తవ నిన్దాప్రసక్తః ।

ఆసమద్య మహేశాన పుత్రీ హిమవతో గిరేః ॥ ౧౧॥

కృపయా పరమేశాన మస్త్రదీక్షావిధానతః ।

మాం విశుద్ధాత్మతత్త్వస్థాం కురు నిత్యం మహేశ్వర ॥ ౧౨॥

ఇతి సమూర్ధితో దేవ్యా దేవః శీతాంశుభూషణః ।

ప్రత్యువాచ తతో దేవీం ప్రహృష్టేనాస్తరాత్మనా ॥ ౧౩॥

మహాదేవ ఉవాచ ।

ధన్యా త్వం దేవదేవశి యది జాతేదృశీ మతిః ।

కైలాసశిఖరం గత్వా కరిష్యే త్వాం చ తాదృశీమ్ ॥ ౧౪॥

తతో హిమవతో గత్వా కైలాసం భూధరేశ్వరమ్ ।

జగౌ దీక్షావిధానేన ప్రణవాదీన్మనూన్ క్రమాత్ ॥ ౧౫॥

ఉక్త్వా మస్త్రాంశ్చ తాస్తేపీం కృత్వా శుద్ధాత్మని స్థితామ్ ।

సార్థం దేవ్యా మహాదేవో దేవోద్యానం గతోఽభవత్ ॥ ౧౬॥

తతః సుమాలినీముఖైర్దేవ్యాః ప్రియసఖీజనైః ।

సమాహృతైః ప్రఘల్లైస్తైః పుష్పైః కల్పతరూద్భవైః ॥ ౧౭॥

అలఙ్కృత్య మహాదేవీం స్వాఙ్కూమారోప్య శఙ్కరః ।

ప్రహృష్టవదనస్తస్థౌ విలోక్య చ తదాననమ్ ॥ ౧౮॥

తతః ప్రియకథా జాతాః పార్వతీపరమేశయోః ।

హితాయ సర్వలోకానాం సాక్షాచ్ఛృత్యర్థసమ్మితాః ॥ ౧౯॥

తదా సర్వజగన్మాతా భర్తురఙ్కం సమాశ్రితా ।

విలోక్య వదనం భర్తురిదమాహః తపోధనాః ॥ ౨౦॥

శ్రీదేవ్యువాచ ।

ఉపదిష్టాస్త్యయా దేవ మస్త్రాః సప్రణవా మతాః ।

తత్రాదౌ శ్రోతుమిచ్ఛామి ప్రణవార్థం వినిశ్చింతమ్ ॥ ౨౩॥

కథం ప్రణవ ఉత్పన్నః కథం ప్రణవ ఉచ్యతే ।

మాత్రాః కతి సమాఖ్యాతాః కథం వేదాదిరుచ్యతే || ౨౨||

దేవతాః కతి చ ప్రోక్తాః కథం దేవాదిభావనా |

క్రియాః కతివిధాః ప్రోక్తా వ్యాప్యవ్యాపకతా కథమ్ || ౨౩||

బ్రహ్మాణి పంచ మస్త్రైస్త్రిన్మథం తిష్ఠన్త్యనుక్రమాత్ |

కలాః కతి సమాఖ్యాతాః ప్రపంచాత్మకతా కథమ్ || ౨౪||

వాచ్యవాచకసమ్బంధస్థానాని చ కథం శివ |

కోఽత్రాధికారీ విజ్ఞేయో విషయః క ఉదాహృతః || ౨౫||

సమ్బంధః కోఽత్ర విజ్ఞేయః కిం ప్రయోజనముచ్యతే |

ఉపాసకస్తు కింరూపః కిం వా స్థానముపాసనమ్ || ౨౬||

ఉపాస్యం వస్తు కింరూపం కిం వా ఫలముపాసితుః |

అనుష్ఠానవిధిః కోవా పూజాస్థానం చ కిం ప్రభో || ౨౭||

పూజాయాం మణ్డలం కిం వా కిం వా ఋష్యాదికం హర |

న్యాసజాపవిధిః కో వా కో వా పూజావిధిక్రమః || ౨౮||

ఏతత్సర్వం మహేశాన సమాచక్ష్య విశేషతః |

శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వేన యద్యస్తి మయి తే కృపా || ౨౯||

ఇతి దేవ్యా సమాప్త్యుష్టో భగవానిన్దుభూషణః |

సమ్ప్రశస్య మహేశానీం వక్తుం సముపచక్రమే || ౩౦||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం దేవీదేవసంవాదే దేవీకృతప్రశ్నవర్ణనం

నామ ద్వితీయోఽధ్యాయః || ౬.౨||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

|| ఓం నమః శివాయ ||

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౩. తృతీయోఽధ్యాయః | సంన్యాసపద్ధతివర్ణనమ్ |

ఈశ్వర ఉవాచ |

శృణు దేవి ప్రవక్ష్యామి యన్మాం త్వం పరిపృచ్ఛసి |

తస్య శ్రవణమాత్రేణ జీవః సాక్షాచ్ఛివో భవేత్ ॥ ౧॥
 ప్రణవార్థపరిజ్ఞానమేవ జ్ఞానం మదాత్మకమ్ ।
 బీజం తత్సర్వవిద్యానాం మస్తం ప్రణవనామకమ్ ॥ ౨॥
 అతినూక్ష్మం మహార్థం చ జ్ఞేయం తద్వటబీజవత్ ।
 వేదాది వేదసారం చ మద్రూపం చ విశేషతః ॥ ౩॥
 దేవో గుణత్రయాతీతః సర్వజ్ఞః సర్వకృత్ప్రభుః ।
 ఓమిత్యేకాక్షరే మస్త్రైస్థితోఽహం సర్వగః శివః ॥ ౪॥
 యదస్తి వస్తు తత్సర్వం గుణప్రాధాన్యయోగతః ।
 సమస్తం వ్యస్తమపి చ ప్రణవార్థం ప్రచక్షతే ॥ ౫॥
 సర్వార్థసాధకం తస్మాదేకం బ్రహ్మైతదక్షరమ్ ।
 తేనోమితి జగత్కృన్నం కురుతే ప్రథమం శివః ॥ ౬॥
 శివో వా ప్రణవో హ్యేష ప్రణవో వా శివః స్మృతః ।
 వాచ్యవాచకయోర్భేదో నాత్యంతం విద్యతే యతః ॥ ౭॥
 తస్మాదేకాక్షరం దేవం మాం చ బ్రహ్మార్షయో విదుః ।
 వాచ్యవాచకయోరైక్యం మన్యమానా విపశ్చితః ॥ ౮॥
 అతస్తదేవ జానీయాత్ప్రణవం సర్వకారణమ్ ।
 నిర్వికారీ ముముక్షుర్మాం నిర్గుణం పరమేశ్వరమ్ ॥ ౯॥
 ఏనమేవ హి దేవేశి సర్వమస్త్రశిరోమణిమ్ ।
 కాశ్యామహం ప్రదాస్యామి జీవానాం ముక్తిహేతవే ॥ ౧౦॥
 తత్రాదౌ సమృద్ధివక్ష్యామి ప్రణవోద్ధారమమ్భికే ।
 యస్య విజ్ఞానమాత్రేణ సిద్ధిశ్చ పరమా భవేత్ ॥ ౧౧॥
 నివృత్తిముద్ధరేత్పూర్వమిన్ద్రనం చ తతః పరమ్ ।
 కాలం సముద్ధరేత్పశ్చార్ధణ్ణమీశ్వరమేవ చ ॥ ౧౨॥
 వర్ణపఞ్చకరూపోఽయమేవం ప్రణవ ఉద్ధృతః ।
 త్రిమాత్రబిన్దనాదాత్మా ముక్తిదో జపతాం సదా ॥ ౧౩॥
 బ్రహ్మాదిస్థావరాంతానాం సర్వేషాం ప్రాణీనాం ఖలు ।
 ప్రాణః ప్రణవ ఏవాయం తస్మాత్ప్రణవ ఈరితః ॥ ౧౪॥

ఆద్యం వర్ణమకారం చ ఉకారముత్తరే తతః ।
 మకారం మధ్యతశ్చైవ నాదాంతం తస్య చోమితి ॥ ౧౫॥
 జలవద్వర్ణమాద్యం తు దక్షిణే చోత్తరే తథా ।
 మధ్యే మకారం శుచివదోఙ్కారే మునిసత్తమ ॥ ౧౬॥
 అకారశ్చాప్యకారోఽయం మకారశ్చ త్రయం క్రమాత్ ।
 తిస్రో మాత్రాః సమాఖ్యాతా అర్ధమాత్రా తతః పరమ్ ॥ ౧౭॥
 అర్ధమాత్రా మహేశాని బిన్దునాదస్వరూపిణీ ।
 వర్ణనీయా న వై చాద్ధా జ్ఞేయా జ్ఞానిభిరేవ సా ॥ ౧౮॥
 ఈశానః సర్వవిద్యానామిత్యద్యాః శ్రుతయః ప్రియే ।
 మత్త ఏవ భవన్తీతి వేదాః సత్యం వదన్తి హి ॥ ౧౯॥
 తస్మాద్ వేదాదిరేవాహం ప్రణవో మమ వాచకః ।
 వాచకత్వాన్మమైషోఽపి వేదాదిరితి కథ్యతే ॥ ౨౦॥
 అకారస్తు మహద్ బీజం రజః స్రష్టా చతుర్ముఖః ।
 ఉకారః ప్రకృతిరోనిః సత్త్వం పాలయితా హరిః ॥ ౨౧॥
 మకారః పురుషో బీజీ తమః సంహారకో హరః ।
 బిన్దుర్మహేశ్వరో దేవస్తిరోభావ ఉదాహృతః ॥ ౨౨॥
 నాదః సదాశివః ప్రోక్తః సర్వానుగ్రహకారకః ।
 నాదమూర్ధని సఙ్ఖోన్త్యః పరాత్పరతరః శివః ॥ ౨౩॥
 స సర్వజ్ఞః సర్వకర్తా సర్వేశో నిర్మలోఽవ్యయః ।
 అనిర్దేశ్యః పరబ్రహ్మ సాక్షాత్సదసతః పరః ॥ ౨౪॥
 అకారాదిషు వర్ణేషు వ్యాపకం చోత్తరోత్తరమ్ ।
 వ్యాప్యం త్వభస్తనం వర్ణమేవం సర్వత్ర భావయేత్ ॥ ౨౫॥
 సద్యాదీశానపర్యంతాన్యకారాదిషు పఞ్చుసు ।
 స్థితాని పఞ్చు బ్రహ్మాణి తాని మన్మూర్తయః క్రమాత్ ॥ ౨౬॥
 అష్టౌ కలాః సమాఖ్యాతా అకారే సద్యజాః శివే ।
 ఉకారే వామరూపిణ్యస్త్రయోదశ సమీరితాః ॥ ౨౭॥
 అష్టావఘారరూపిణ్యో మకారే సంస్థితాః కలాః ।
 బిన్దౌ చతస్రః సమ్భూతాః కలాః పురుషగోచరాః ॥ ౨౮॥

నాదే పఞ్చ సమాఖ్యాతాః కలా ఈశానసమ్భవాః ।
షడ్విదైక్యానుసన్ధానాత్ప్రపఞ్చాత్మకతోచ్యతే ॥ ౨౯ ॥
మన్త్రో యన్తం దేవతా చ ప్రపఞ్చో గురురేవ చ ।
శిష్యశ్చ షట్పదార్థానామేషామర్థం శ్శృణు ప్రియే ॥ ౩౦ ॥
పఞ్చవర్ణసమష్టిః స్యాన్మన్తః పూర్వముదాహృతః ।
స ఏవ యన్త్రతాం ప్రాప్తో వక్ష్యే తన్మణ్ణలక్రమమ్ ॥ ౩౧ ॥
యన్తం తు దేవతారూపం దేవతా విశ్వరూపిణీ ।
విశ్వరూపో గురుః ప్రోక్తః శిష్యో గురువపుః స్మృతః ॥ ౩౨ ॥
ఓమితీదం సర్వమితి సర్వం బ్రహ్మైతి చ శ్రుతేః ।
వాచ్యవాచకసమ్బంధోఽప్యయమేవార్థ ఈరితః ॥ ౩౩ ॥
ఆధారో మణిపూరశ్చ హృదయం తు తతః పరమ్ ।
విశుద్ధిరాజ్ఞా చ తతః శక్తిః శాన్తిరితి క్రమాత్ ॥ ౩౪ ॥
స్థానాన్యేతాని దేవేశి శాన్త్యతీతం పరాత్పరమ్ ।
అధికారీ భవేద్యస్య వైరాగ్యం జాయతే దృఢమ్ ॥ ౩౫ ॥
విషయః స్యామహం దేవి జీవబ్రహ్మైక్యభావనాత్ ।
సమ్బంధం శ్శృణు దేవేశి విషయః సమ్యగీరితః ॥ ౩౬ ॥
జీవాత్మనో మయా సార్థమైక్యస్య ప్రణవస్య చ ।
వాచ్యవాచకభావోఽత్ర సంవన్ధః సముదీరితః ॥ ౩౭ ॥
వ్రతాదినిరతః శాన్తస్తపస్వీ విజితేన్ద్రియః ।
శౌచాచారసమాయుక్తో భూదేవో వేదనిష్ఠితః ॥ ౩౮ ॥
విషయేషు విరక్తః సన్నైహికాముష్మికేషు చ ।
దేవానాం బ్రాహ్మణానాం చ సద్భక్తశ్చ శివవ్రతీ ॥ ౩౯ ॥
సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞం వేదాన్తజ్ఞానపారగమ్ ।
ఆచార్యముపసంజగ్మ్య యతిం మతిమతాం వరమ్ ॥ ౪౦ ॥
దీర్ఘదణ్డప్రణామాద్యైస్తోషయేద్యత్నతః సుధీః ।
శాన్త్యాదిగుణసంయుక్తః శిష్యః సౌశీల్యవాన్వరః ॥ ౪౧ ॥

యో గురుః స శివః ప్రోక్తో యః శివః స గురుః స్మృతః ।
 ఇతి నిశ్చిత్య మనసా స్వవిచారం నివేదయేత్ ॥ ౪౨॥
 లభ్యానుజ్ఞస్తు గురుణా ద్వాదశాహం పయోవ్రతీ ।
 సముద్రతీరే నద్వాం చ పర్వతే వా శివాలయే ॥ ౪౩॥
 శుక్లపక్షే తు పశ్చిమ్యామేకాదశ్యాం తథాపి వా ।
 ప్రాతః స్నాత్వా తు శుద్ధాత్మా కృతనిత్యక్రియః సుధీః ॥ ౪౪॥
 గురుమాహూయ విధినా నాస్తిశ్రాద్ధం విధాయ చ ।
 క్షౌరం చ కారయిత్వాథ కక్షోపస్థవివర్జితమ్ ॥ ౪౫॥
 కేశశ్మశ్రునఖానాం వై స్నాత్వా నియతమానసః ।
 సక్షుం ప్రాశ్యాథ సాయాహ్నే స్నాత్వా సన్ధ్యాముపాస్య చ ॥ ౪౬॥
 సాయమాపాసనం కృత్వా గురుణా సహితో ద్విజః ।
 శాస్త్రోక్తదక్షిణాం దత్త్వా శివాయ గురురూపిణే ॥ ౪౭॥
 హోమద్రవ్యాణి సమ్పాద్య స్వసూత్రోక్తవిధానతః ।
 అగ్నిమాధాయ విధివల్లోకికాదివిభేదతః ॥ ౪౮॥
 ఆహితాగ్నిస్తు యః కుర్యాత్ప్రజాపత్యేష్టినాహితే ।
 శ్రాతే వైశ్వానరే సమ్యక్ సర్వవేదసదక్షిణమ్ ॥ ౪౯॥
 అథాగ్నిమాతృన్యారోప్య బ్రాహ్మణః ప్రవ్రజేద్ గృహాత్ ।
 శ్రపయిత్వా చరుం తస్మిన్నమిదన్నాజ్యభేదతః ॥ ౫౦॥
 పౌరుషేణైవ సూక్తేన హుత్వా ప్రత్యుచమాతృవాన్ ।
 హుత్వా చ సౌవిష్టకృతీం స్వసూత్రోక్తవిధానతః ॥ ౫౧॥
 హుతోష్విపరిష్టాత్తన్త్రం చ తేనాగ్నేరుత్తరే బుధః ।
 స్థిత్యాసనే జపేన్మౌనీ వైలాజినకుశోత్తరే ।
 యావద్ బ్రాహ్మముహూర్తం తు గాయత్రీం దృఢమానసః ॥ ౫౨॥
 తతః స్నాత్వా యథాపూర్వం శ్రపయిత్వా చరుం తతః ।
 పౌరుషం సూక్తమారభ్య విరజాన్తం హునేద్ బుధః ॥ ౫౩॥
 వామదేవమతేనాపి శౌనకాదిమతేన వా ।
 తత్ర ముఖ్యం వామదేవ్యం గర్భయుక్తో యతో మునిః ॥ ౫౪॥
 హోమశేషం సమాప్యాథ ప్రాతరౌపాసనం హునేత్ ।

తతోఽగ్నిమాతృన్యారోప్య ప్రాతః సన్ధ్యముపాస్య చ ॥ ౫౫॥
 సవితర్యుదితే పశ్చాత్పావిత్రీం ప్రావిశేత్కృమాత్ ।
 ఏషణానాం త్రయం త్యక్త్వా ప్రేషముచ్చార్య చ క్రమాత్ ॥ ౫౬॥
 శిఖోపవీతే సన్త్యజ్య కటిసూత్రాదికం తతః ।
 విస్మజ్య ప్రాజ్ఞుఖో గచ్ఛేదుత్తరాశాముఖోఽపి వా ॥ ౫౭॥
 గృహ్ణీయాద్దణ్డకౌపినాద్యుచితం లోకవర్తనే ।
 విరక్తశ్చేన గృహ్ణీయాల్లోకవృత్తివిచారణే ॥ ౫౮॥
 గురోః సమీపం గత్వాథ దణ్డవత్ప్రణమేత్త్రయమ్ ।
 సముత్థాయ తతస్త్విష్టేద్ గురుపాదసమీపతః ॥ ౫౯॥
 తతో గురుః సమాదాయ విరజానలజం సితమ్ ।
 భస్మ తేనైవ తం శిష్యం సముద్ధూత్య యథావిధి ॥ ౬౦॥
 అగ్నిరిత్యాదిభిర్మస్త్రైస్త్రపుణ్ణం ధారయేత్తతః ।
 హృత్పజ్కుజే సమాసీనం మాం త్వయా సహ చింతయేత్ ॥ ౬౧॥
 హస్తం నిధాయ శిరసి శిష్యస్య ప్రీతమానసః ।
 ఋష్యాదినహితం తస్య దక్షకర్ణే సముచ్చరేత్ ॥ ౬౨॥
 ప్రణవం త్రిప్రకారం తు తతస్తస్యార్థమాదిశేత్ ।
 షడ్విధార్థం పరిజ్ఞానసహితం గురుసత్తమః ॥ ౬౩॥
 ద్విషట్రుకారం స గురుం ప్రణమ్య భువి దణ్డవత్ ।
 తదధీనో భవేన్నిత్యం వేదాస్తం సమ్యగభ్యసేత్ ॥ ౬౪॥
 మామేవ చింతయేన్నిత్యం పరమాత్మానమాత్మని ।
 విశుద్ధే నిర్వికారే వై బ్రహ్మసాక్షిణమవ్యయమ్ ॥ ౬౫॥
 శమాదిధర్మనిరతో వేదాస్తజ్ఞానపారగః ।
 అత్రాధికారీ స ప్రోక్తో యతిర్విగతమత్సరః ॥ ౬౬॥
 హృత్పణ్ణరీకం విరజం విశోకం విశదం పరమ్ ।
 అష్టపత్రం కేశరాఢ్యం కర్ణికోపరి శోభితమ్ ॥ ౬౭॥
 ఆధారశక్తిమారభ్య త్రితత్వాస్తమయం పదమ్ ।
 విచింత్య మధ్యతస్తస్య దహరం వ్యోమ భావయేత్ ॥ ౬౮॥

ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరన్మాం త్వయా సహ ।
చిన్తయేన్మధ్యతస్తస్య నిత్యముద్యుక్తమానసః ॥ ౬౯ ॥

ఏవంవిధోపాసకస్య మల్లోకగతిమేవ చ ।
మత్తో విజ్ఞానమాసాద్య మత్సాయుజ్యఫలం ప్రియే ॥ ౭౦ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం సంన్యాసపద్ధతివర్ణనం నామ
తృతీయోఽధ్యాయః ॥ ౬.3 ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౪. చతుర్థోఽధ్యాయః । సంన్యాసాచారవర్ణనమ్ ।

ఈశ్వర ఉవాచ ।

అతః పరం ప్రవక్ష్యామి సంన్యాసాహ్నికకర్మ చ ।
తవ స్నేహాన్మహాదేవి సమ్పదాయానురోధతః ॥ ౧ ॥

బ్రాహ్మే ముహూర్త ఉత్థాయ శిరసి శ్వేతపంక్జజే ।
సహస్రారే సమాసీనం గురుం సశ్చిన్తయేద్యుతిః ॥ ౨ ॥

శుద్ధస్ఫటికసంకాశం ద్వివేత్రం వరదాభయే ।
దధానం శివసద్భావమేవాత్మని మనోహరమ్ ॥ 3 ॥

భావోపనీతైః సమ్పూజ్య గన్ధాదిభిరనుక్రమాత్ ।
బద్ధాంజులిపుటో భూత్వా నమస్కుర్యాద్ గురుం తతః ॥ ౪ ॥

ప్రాతఃప్రభృతి సాయాన్తే సాయాది ప్రాతరస్తతః ।
యత్కరోమి మహాదేవ తదస్తు తవ పూజనమ్ ॥ ౫ ॥

ప్రతివిజ్ఞాప్య గురవే లబ్ధానుజ్ఞస్తతో గురోః ।
నిరుద్ధప్రాణ ఆసీనో విజితాత్మా జితేంద్రియః ॥ ౬ ॥

మూలాదిబ్రహ్మరన్ధ్రాన్తం షట్చక్రం పరిచిన్తయేత్ ।
విద్యుత్కోటిసమప్రఖ్యం సర్వతేజోమయం పరమ్ ॥ ౭ ॥

తన్మధ్యే చిన్తయేన్మాం చ సచ్చిదానన్దవిగ్రహమ్ ।
 నిర్గుణం పరమం బ్రహ్మ సదాశివమనామయమ్ ॥ ౮ ॥
 సోఽహమస్మీతి మతిమాన్మదైక్యమనుభూయ చ ।
 బహిర్నిర్గుత్య చ తతో దూరం గచ్ఛేద్యథాసుఖమ్ ॥ ౯ ॥
 వస్త్రణాచ్ఛాద్య మతిమాఞ్ఞో నాసికయా సహ ।
 విశోధ్య దేహం విధివత్ప్రణమాధాయ భూతలే ॥ ౧౦ ॥
 గృహీతశిశ్న ఉత్థాయ తతో గచ్ఛేజ్జలాశయమ్ ।
 ఉద్ధృత్య వార్యథాన్యాయం శౌచం కుర్యాదతస్త్రితః ॥ ౧౧ ॥
 హస్తా పాదౌ చ సంశోధ్య ద్వీరాచమ్యోమితి స్మరన్ ।
 ఉత్తరాభిముఖో మోసి దన్తధావనమాచరేత్ ॥ ౧౨ ॥
 తృణపర్జైః సదా కుర్యాదమామేకాదశిం వినా ।
 అపాం ద్వాదశగణ్ణాపైర్ముఖం సంశోధయేత్తతః ॥ ౧౩ ॥
 ద్వీరాచమ్య మృదా తోయైః కటిశౌచం విధాయ చ ।
 అరుణోదయకాలే తు స్నానం కుర్యాన్మృదా సహ ॥ ౧౪ ॥
 గురుం సంస్మృత్య మాం బైవ స్నానసన్ధ్యాద్యమాచరేత్ ।
 విస్తారభయతో నోక్తమత్ర ద్రష్టవ్యమన్యతః ॥ ౧౫ ॥
 ఆబధ్య శఙ్ఖముద్రాం చ ప్రణవేనాభిషేచయేత్ ।
 శిరసి ద్వాదశావృత్యా తదర్థం వా తదర్థకమ్ ॥ ౧౬ ॥
 తీరమాగత్య కౌపీనం ప్రక్షాల్యాచమ్య చ ద్వీధా ।
 ప్రోక్షయేత్ప్రణవేనైవ వస్త్రమణ్గోపమార్జనమ్ ॥ ౧౭ ॥
 ముఖం ప్రథమతో మృజ్య శిర ఆరభ్య సర్వతః ।
 తేనైవ మార్జయేద్దేహం స్థిత్యా చ గురుసన్నిధౌ ॥ ౧౮ ॥
 ఆబధ్యాద్ వామతః శుద్ధం కౌపీనం చ సడోరకమ్ ।
 తతః సన్ధారయేద్భస్మ తద్విధిః ప్రోచ్యతేఽద్రిజే ॥ ౧౯ ॥
 ద్వీరాచమ్య సమాదాయ భస్మ సద్యాదిమన్తతః ।
 అగ్నిరిత్యాదిభిర్మత్తైరభిమన్త్య స్పృశేత్తనుమ్ ॥ ౨౦ ॥
 ఆపోవేత్యభిమన్త్యాథ జలం తేనైవ సేచయేత్ ।

ఓమాపోజ్యోతిరిత్యుక్త్వా మానస్తోకేతి మస్తతః ॥ ౨౧॥

సమ్మర్ద్య కవలద్వంద్వం కుర్యాదేకం తు పఞ్చధా ।

శిరోవదనహృదుహ్యపాదేషు పరమేశ్వరి ॥ ౨౨॥

ఈశానాది సమారభ్య సద్యాస్తం పఞ్చభిః క్రమాత్ ।

ఉద్ధూల్య కవలం పశ్చాత్ప్రణవేనాభిషేచయేత్ ॥ ౨౩॥

సర్వాఙ్గం చ తతో హస్తా ప్రక్షాల్యాన్యతనమాహరేత్

సమ్మర్ద్య పూర్వవత్తత్త్వ త్రిపుణ్ణ్యాంస్తేన ధారయేత్ ॥ ౨౪॥

త్రియాయుషైస్త్ర్యమ్భైకైశ్చ ప్రణవేన శివేన చ ।

శిరస్యథ లలాటే చ వక్షసి స్కన్ధ ఏవ చ ॥ ౨౯॥

నాభౌ బాహ్వోః సన్ధిషు చ పృష్ఠే వైవ యథాక్రమమ్ ।

ప్రక్షాల్య హస్తా చ తతో ద్విరాచమ్య యథావిధి ॥ ౨౬॥

పఞ్చీకరణముచ్చార్య భావయేత్స్వగురుం బుధః ।

వక్ష్యమాణప్రకారేణ ప్రాణాయామాన్నడాచరేత్ ॥ ౨౭॥

దక్షహస్తేన సక్లృహ్య జలం వామేన పాణినా ।

సమాచ్ఛాద్య ద్విషడ్వారం ప్రణవేనాభిమస్త్రయేత్ ॥ ౨౮॥

ఏవం త్రివారం సమ్ప్రోక్ష్య శిరసి త్రిః పిబేత్తతః ।

సమాహితేన మనసా ధ్యాయన్నోఽఙ్కారమీశ్వరమ్ ॥ ౨౯॥

సౌరమణ్డలమధ్యస్థం సర్వతేజోమయం పరమ్ ।

అష్టబాహుం చతుర్వక్త్రమర్ధనారీకమద్భుతమ్ ॥ ౩౦॥

సర్వాశ్చర్యగుణోపేతం సర్వాలఙ్కారశోభితమ్ ।

ఏవం ధ్యాత్వాథ విధివద్దద్యాదర్శ్యత్రయం తతః ॥ ౩౧॥

అష్టోత్తరశతం జప్త్వా ద్విషడ్వారం తు తర్పయేత్ ।

పునరాచమ్య విధివత్ప్రాణాయామత్రయం చరేత్ ॥ ౩౨॥

పూజాసదనమాగచ్ఛేన్మనసా సంస్మరన్ శివమ్ ।

ద్వారమాసాద్య ప్రక్షాల్య పాదౌ మౌనీ ద్విరాచయేత్ ॥ ౩౩॥

ప్రవిశేద్విధినా తత్ర దక్షపాదపురఃసరమ్ ।

మణ్డపాస్తః సుధీస్తత్ర మణ్డలం రవయేత్క్రమాత్ ॥ ౩౪॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం సంన్యాసాచారవర్ణనం నామ
చతుర్థోఽధ్యాయః ॥ ౬.౪॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౫. పంచమోఽధ్యాయః । సంన్యాసమణ్డలవిధివర్ణనమ్ ।

ఈశ్వర ఉవాచ ।

పరీక్ష్య విధివద్భూమిం గన్ధవర్ణరసాదిభిః ।

మనోభిలషితే తత్ర వితానవితతామృరే ॥ ౧॥

సుప్రలిప్తే మహిప్యష్టే దర్పణోదరసన్నిభే ।

అరత్నియుగ్మమానేన చతురస్రం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౨॥

తాలపత్రం సమాదాయ తత్సమాయామవిస్తరమ్ ।

తస్మిన్భాగాన్ప్రకూర్వీత త్రయోదశసమాం కలామ్ ॥ ౩॥

తత్పత్రం తత్ర నిఃక్షిప్య పశ్చిమాభిముఖః స్థితః ।

తత్పూర్వభాగే సుదృఢం సూత్రమాదాయ రజ్జాతమ్ ॥ ౪॥

ప్రాక్ ప్రత్యగ్ దక్షిణోదక్ చ చతుర్దిశి నిపాతయేత్ ।

సూత్రాణి దేవదేవేశి నవషష్ఠ్యుత్తరం శతమ్ ॥ ౫॥

కోష్ఠాని స్యుస్తతస్తస్య మధ్యకోష్ఠం తు కర్ణికా ।

కోష్ఠాష్టకం బహిస్తస్య దలాష్టకమిహోచ్యతే ॥ ౬॥

దలాని శ్వేతవర్ణాత్రి సమగ్రాణి ప్రకల్పయేత్ ।

పీతరూపాం కర్ణికాం చ కృత్వా రక్తం చ వృత్తకమ్ ॥ ౭॥

వనభిద్దలదక్షం తు సమారభ్య సురేశ్వరి ।

రక్తకృష్ణాః క్రమేణైవ దలసస్థిన్విచిత్రయేత్ ॥ ౮॥

కర్ణికాయాం లిఖేద్ యస్త్రం ప్రణవార్థప్రకాశకమ్ ।

అధః పీఠం సమాలిఖ్య శ్రీకణ్ఠం చ తదూర్ధ్వతః ॥ ౯॥

తదుపర్యమరేశం చ మహాకాలం చ మధ్యతః ।
 తన్నస్తకన్ఠం దణ్ణం చ తత ఈశ్వరమాలిఖేత్ ॥ ౧౦॥
 శ్యామేన పీఠం పీఠేన శ్రీకణ్ఠం చ విచిత్రయేత్ ।
 అమరేశం మహాకాలం రక్తం కృష్ణం చ తౌ క్రమాత్ ॥ ౧౧॥
 కుర్యాత్సుధూమ్రం దణ్ణం చ ధవలం చేశ్వరం బుధః ।
 ఏవం యస్త్రం సమాలిఖ్య రక్తం సద్యేన వేష్టయేత్ ॥ ౧౨॥
 తదుత్థేనైవ నాదేన భిన్ద్యాదీశానమీశ్వరి ।
 తద్బాహ్యపక్షిర్గృహ్ణీయాదాగ్నేయాదిక్రమేణ వై ॥ ౧౩॥
 కోష్ఠాని కోణభాగేషు చత్వార్యేతాని సున్దరి ।
 శుక్లేనాపూర్య వర్ణాది చతుష్కం రక్తధాతుభిః ॥ ౧౪॥
 ఆపూర్య తాని చత్వారి ద్వారాణి పరికల్పయేత్ ।
 తతస్తత్పార్శ్వయోర్ద్వంద్వం పీఠేనైవ ప్రహారయేత్ ॥ ౧౫॥
 ఆగ్నేయకోష్ఠమధ్యే తు పీఠాభే చతురస్రకే ।
 అష్టపత్రం లిఖేత్పద్మం రక్తాభం పీఠకర్ణికమ్ ॥ ౧౬॥
 హకారం విలిఖేన్మధ్యే బిన్దుయుక్తం సమాహితః ।
 పద్మస్య నైర్మతే కోష్ఠే చతురస్రం తదా లిఖేత్ ॥ ౧౭॥
 పద్మమష్టదలం రక్తం పీఠకిణ్ణుల్కకర్ణికమ్ ।
 శవర్గస్య తృతీయం తు షష్ఠస్వరసమన్వితమ్ ॥ ౧౮॥
 చతుర్దశస్వరోపేతం బిన్దునాదవిభూషితమ్ ।
 ఏతద్ బీజవరం భద్రే పద్మమధ్యే సమాలిఖేత్ ॥ ౧౯॥
 పద్మస్యేశానకోష్ఠే తు తథా పద్మం సమాలిఖేత్ ।
 కవర్గస్య తృతీయం తు పంచమస్వరసంయుతమ్ ॥ ౨౦॥
 విలిఖేన్మధ్యతస్రస్య బిన్దుం కణ్ఠే స్వలక్ష్మృతమ్ ।
 తద్బాహ్యపక్షిత్రితయే పూర్వాదిపరితః క్రమాత్ ॥ ౨౧॥
 కోష్ఠాని పంచ గృహ్ణీయాద్ధిరిరాజసుతే శివే ।
 మధ్యే తు కర్ణికాం కుర్యాత్పితాం రక్తం చ వృత్తకమ్ ॥ ౨౨॥
 దలాని రక్తవర్ణాని కల్పయేత్కల్పవిత్తమః ।
 దలబాహ్యే తు కృష్ణేన రన్ధ్రాణి పరిపూరయేత్ ॥ ౨౩॥

ఆగ్నేయాదీని చత్వారి శుక్లనైవ ప్రపూరయేత్ |
 పూర్వేషు పడిన్ద్రునహితం పబ్కోణం కృష్ణమాలిఖేత్ || ౨౪ ||
 రక్తవర్ణం దక్షిణతస్త్రికోణం చోత్తరే తతః |
 శ్వేతాభమర్ధచన్ద్రం చ పీతవర్ణం చ పశ్చిమే || ౨౫ ||
 చతురస్రం క్రమాత్తేషు లిఖేద్బిజం చతుష్టయమ్ |
 పూర్వే బిన్దం సమాలిఖ్య శుభ్రం కృష్ణం తు దక్షిణే || ౨౬ ||
 ఉకారముత్తరే రక్తం మకారం పశ్చిమే తతః |
 అకారం పీతమేవం తు కృత్వా వర్ణచతుష్టయమ్ || ౨౭ ||
 సర్వోర్ధ్వపఞ్చ్యుధః పఞ్చై సమారభ్య చ సున్దరి |
 పీతం శ్వేతం చ రక్తం చ కృష్ణం చేతి చతుష్టయమ్ || ౨౮ ||
 తదధో ధవలం శ్యామం పీతం రక్తం చతుష్టయమ్ |
 అధస్త్రికోణకే రక్తం శుక్లం పీతం వరాననే || ౨౯ ||
 ఏవం దక్షిణమారభ్య కుర్యాత్సోమాన్తమీశ్వరి |
 తద్బాహ్యపఞ్చై పూర్వాదిమధ్యమాన్తం విచిత్రయేత్ || ౩౦ ||
 పీతం రక్తం చ కృష్ణం చ శ్యామం శ్వేతం చ పీతకమ్ |
 ఆగ్రేయాది సమారభ్య రక్తం శ్యామం సితం ప్రియే || ౩౧ ||
 రక్తం కృష్ణం చ రక్తం చ షట్కమేవ ప్రకీర్తితమ్ |
 దక్షిణాద్యం మహేశాని పూర్వావధి సమీరితమ్ || ౩౨ ||
 నైరృతాద్యం తు విజ్ఞేయమాగ్నేయావధి చేశ్వరి |
 వారుణం తు సమారభ్య దక్షిణావధి చేరితమ్ || ౩౩ ||
 వాయువ్యాద్యం మహాదేవి నైరృతావధి చేరితమ్ |
 సోమాద్యం పరమేశాని వారుణావధి చేరితమ్ || ౩౪ ||
 ఈశానాద్యం తు విజ్ఞేయం వాయువ్యావధి చామ్బికే |
 ఇత్యుక్తో మణ్డలవిధిర్మయా తుభ్యం చ పార్వతి || ౩౫ ||
 ఏవం మణ్డలమాలిఖ్య నియతాత్మా యతిః స్వతః |
 సౌరపూజాం ప్రకుర్వీత స హి తద్వస్తుతత్పరః || ౩౬ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం సంన్యాసమణ్డలవిధివర్ణనం నామ
పంచమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౫॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౬. షష్ఠోఽధ్యాయః । అన్నాసపద్ధతో న్యాసపర్ణనమ్ ।

ఈశ్వర ఉవాచ ।

దక్షిణే మణ్డలస్యాథ వైయాఘ్రం చర్మ శోభనమ్ ।

ఆస్తీర్య శుద్ధతోయేన ప్రోక్షయేదస్త్రమస్త్రతః ॥ ౧॥

ప్రణవం పూర్వముద్ధృత్య పశ్చాదాధారముద్ధరేత్ ।

తత్పశ్చాచ్ఛక్తికమలం చతుర్థ్యంతం నమోఽన్తకమ్ ॥ ౨॥

మనుమేవం సముచ్చార్య స్థిత్యా తస్మిన్నుదజ్జుఖః ।

ప్రాణానాయమ్య విధివత్ప్రణవోచ్చారపూర్వకమ్ ॥ ౩॥

అగ్నిరిత్యాదిభిర్మస్తైర్భస్మ సన్ధారయేత్తతః ।

శిరసి శ్రీగురుం నత్వా మణ్డలం రచయేత్పునః ॥ ౪॥

త్రికోణవృత్తం బాహ్యే తు చతురస్రాత్మకం క్రమాత్ ।

అభ్యురోఽప్యమితి సాధారం స్థాప్య శఙ్ఖం సమర్చయేత్ ॥ ౫॥

ఆపూర్య శుద్ధతోయేన ప్రణవేన సుగన్ధినా ।

అభ్యుర్వ్య గన్ధపుష్పాద్యైః ప్రణవేన చ సప్తధా ॥ ౬॥

అభిమస్త్య తతస్తస్మిన్దేనుముద్రాం ప్రదర్శయేత్ ।

శఙ్ఖముద్రాం చ తేనైవ ప్రోక్షయేదస్త్రమస్త్రతః ॥ ౭॥

ఆత్మానం గన్ధపుష్పాదిపూజోపకరణాని చ ।

ప్రాణాయామత్రయం కృత్వా ఋష్యాదికమథాచరేత్ ॥ ౮॥

అస్య శ్రీసారమన్తస్య దేవభాగ ఋషిస్త్రతః ।

ఛన్దో గాయత్రమిత్కుక్తం దేవః సూర్యో మహేశ్వరః ॥ ౯॥

దేవతా స్యాత్క్షణ్ణాని ప్రామిత్యాదీని విన్యసేత్ |
 తతః సమ్ప్రాక్షయేత్పద్మమస్త్రేణాగ్నేరగోచరమ్ || ౧౦||
 తస్మిన్నమర్చయేద్విద్వాన్ ప్రభూతాం విమలామపి |
 సారాం చాథ సమారాధ్య పూర్వాదిపరతః క్రమాత్ || ౧౧||
 అథ కాలాగ్నిరుద్రం చ శక్తిమాధారసంజ్ఞితామ్ |
 అనస్తం పృథిపిం చైవ రత్నద్వీపం తథైవ చ || ౧౨||
 సంకల్ప్య వృక్షోద్వానం చ గృహం మణిమయం తతః |
 రక్తపీఠం చ సమ్పూజ్య పాదేషు ప్రాగుపక్రమాత్ || ౧౩||
 ధర్మం జ్ఞానం చ వైరాగ్యమైశ్వర్యం చ చతుష్టయమ్ |
 అధర్మాద్యగ్నికోణాదికోణేషు చ సమర్చయేత్ || ౧౪||
 మాయాధశ్చదనం పశ్చాద్విద్యోర్ధ్వచ్ఛదనం తతః |
 సత్త్వం రజస్తమశ్చైవ సమభ్యర్చ్య యథాక్రమమ్ || ౧౫||
 పూర్వాదిదిక్షు మధ్యే చ దీప్తాం సూక్ష్మాం జయామపి |
 భద్రాం విభూతిం విమలామమోఘాం వైద్యుతామపి || ౧౬||
 సర్వతోముఖసంజ్ఞాం చ కన్దనాలం తథైవ చ |
 సుషిరం చ తతస్తం తు కణ్ణికాంస్తదనస్తరమ్ || ౧౭||
 మూలచ్ఛదనకీంజల్కప్రకాశసకలాత్మనః |
 పంచుగ్రస్థికర్ణికాం చ దలాని తదనస్తరమ్ || ౧౮||
 కేశరాన్ బ్రహ్మవిష్ణూ చ రుద్రమాత్మానమేవ చ |
 అన్తరాత్మానమపి చ జ్ఞానాత్మపరమాత్మని || ౧౯||
 సమ్పూజ్య పశ్చాత్సౌరాఖ్యం యోగపీఠం సమర్చయేత్ |
 పీఠోపరి సమాకల్ప్య మూర్తిం మూలేన మూలవిత్ || ౨౦||
 నిరుద్ధప్రాణ ఆసీనో మూలేనైవ స్వమూలతః |
 శక్తిముత్థాప్య తతైన ప్రభావాత్పిఞ్జలాధ్వనా || ౨౧||
 పుష్పాంజ్ఞులౌ నిర్గమయ్య మణ్ణులస్థస్య భాస్వతః |
 సిందూరారుణదేహస్య వామార్ధదయితస్య చ || ౨౨||
 అక్షస్రక్పాశఖట్యాంకపాలాంకశపంజ్కజమ్ |

శక్తిం చక్రం దధానస్య చతుర్వక్తస్య తోచనైః ॥ ౨౩॥
 రాజితస్య ద్వాదశభిస్తస్య హృత్పజ్కణోదరే ।
 ప్రణవం పూర్వముద్భృత్య హ్రోం హ్రీం సస్తదనస్తరమ్ ॥ ౨౪॥
 ప్రకాశశక్తిసహితం మార్తణ్డం చ తతః పరమ్ ।
 ఆవాహయామి నమ ఇత్యావాహ్యోవాహనాఖ్యయా ॥ ౨౫॥
 ముద్రయా స్థాపనాద్యాశ్చ ముద్రాః సస్థర్కయేత్తతః ।
 విన్యస్యాఙ్గాని హ్రోం హ్రీం హ్రూం అన్వేన మనునా తతః ॥ ౨౬॥
 పఞ్చోపచారాన్పజ్కలప్య మూలేనాభ్యర్చయేత్ త్రిధా ।
 కేశరేషు చ పద్మస్య షడఙ్గాని మహేశ్వరి ॥ ౨౭॥
 వహ్నిశరణోవాయూనాం పరితః క్రమతః సుధీః ।
 ద్వివీతీయావరణే పూజ్యాశ్చతస్రో మూర్తయః క్రమాత్ ॥ ౨౮॥
 పూర్వాద్యుత్తరపర్వంతం దలమూలేషు పార్వతి ।
 ఆదిత్యో భాస్కరో భానూ రవిశ్చేత్యనుపూర్వశః ॥ ౨౯॥
 అర్కో బ్రహ్మ తథా రుద్రో విష్ణుశ్చేతి పునః త్రియే ।
 ఈశానాదిషు సమ్పూజ్యాస్తృతీయావరణే పునః ॥ ౩౦॥
 సోమం కుజం బుధం జీవం కవిం మన్దం తమస్తమః ।
 సమస్తతో యజేదేతాన్పూర్వాదిదలమధ్యతః ॥ ౩౧॥
 అథవా ద్వాదశాదిత్యాన్ద్వివీతీయావరణే యజేత్ ।
 తృతీయావరణే వైవ రాశిన్ద్వాదశ పూజయేత్ ॥ ౩౨॥
 సప్తసాగరగఙ్గాశ్చ బహిరస్య సమస్తతః ।
 ఋషీన్దేవాంశ్చ గన్ధర్వాన్పన్నగానప్పరోగణాన్ ॥ ౩౩॥
 గ్రామణ్యశ్చ తథా యజ్ఞాన్యాతుధానాంస్తథా హయాన్ ।
 సప్తచ్ఛన్దోమయాంచైవ బాలఖిల్యాంశ్చ పూజయేత్ ॥ ౩౪॥
 ఏవం త్ర్యావరణం దేవం సమభ్యర్చ్య దివాకరమ్ ।
 విరచ్య మణ్డలం పశ్చాచ్ఛతురస్రం సమాహితః ॥ ౩౫॥
 స్థాప్య సాధారకం తామ్రపాత్రం ప్రస్థోదవిస్తృతమ్ ।
 పూరయిత్వా జలైః శుద్ధైర్వాసితైః కుసుమాదిభిః ॥ ౩౬॥

అభ్యర్చ్య గన్ధపుష్పాద్వైర్జ్ఞానుభ్యామవనిం గతః ।
 అర్ఘ్యపాత్రం సమాదాయ భ్రూమధ్యాన్తం సముద్ధరేత్ ॥ ౩౭॥
 తతో బ్రూయాదిమం మన్తం సావిత్రం సర్వసిద్ధిదమ్ ।
 శృణు తచ్చ మహాదేవి భుక్తిముక్తిప్రదం సదా ॥ ౩౮॥
 సిన్ధూరవర్ణాయ సుమణ్ణలాయ
 నమోఽస్తు వజ్రాభరణాయ తుభ్యమ్ ।
 పద్మాభనేత్రాయ సపజ్కజాయ
 బ్రహ్మాన్యనారాయణకారణాయ ॥ ౩౯॥
 సరక్తచూర్ణం ససువర్ణతోయం
 ప్రక్కుఙ్కుమాఢ్యం సకుశం సపుష్పమ్ ।
 ప్రదత్తమాదాయ సహేమపాత్రం
 ప్రశస్తమర్ఘ్యం భగవన్ప్రసీద ॥ ౪౦॥
 ఏవముక్త్యా తతో దత్త్వా తదర్ఘ్యం సూర్యమూర్తయే ।
 నమస్కుర్యాదిమం మన్తం పఠిత్వా సుసమాహితః ॥ ౪౧॥
 నమః శివాయ సామ్బాయ సగణాయాదిహేతవే ।
 రుద్రాయ విష్ణవే తుభ్యం బ్రహ్మణే చ త్రిమూర్తయే ॥ ౪౨॥
 ఏవముక్త్యా నమస్కృత్య స్వాసనే సమవస్థితః ।
 ఋష్యాదికం పునః కృత్వా కరం సంశోధ్య వారిణా ॥ ౪౩॥
 పునశ్చ భస్మ స్థూర్య పూర్వోక్షేనైవ వర్తమానా ।
 న్యాసజాతం ప్రకుర్వీత శివభావవివృద్ధయే ॥ ౪౪॥
 పఞ్చోపచారైః సమ్పూజ్య శిరసా శ్రీగురుం బుధః ।
 ప్రణవం శ్రీవతుర్ఘన్తం నమోఽన్తం ప్రణమేత్తతః ॥ ౪౫॥
 పఞ్చాత్మకం బిన్దుయుతం పఞ్చామస్వరసంయుతమ్ ।
 తదేవం బిన్దుసహితం పఞ్చామస్వరవర్జితమ్ ॥ ౪౬॥
 పఞ్చామస్వరసంయుక్తం మస్త్రీశం చ సబిన్దుకమ్ ।
 ఉద్ధృత్య బిన్దుసహితం సంవర్తకమథోద్ధరేత్ ॥ ౪౭॥
 ఏతైరేవం క్రమాద్భిజైరుద్ధృతైః ప్రణమేద్ బుధః ।
 భుజయోరూరుయుగ్మే చ గురుం గణపతిం తథా ॥ ౪౮॥

దుర్గాం చ క్షేత్రపాలం చ బద్ధాణ్ణలిపుటః స్థితః ।
 ఓమస్త్రాయ ఫడిత్యుక్త్వా కరో సంశోధ్య షట్ క్రమాత్ ॥ ౪౯ ॥
 అపసర్పన్వితీ ప్రోచ్య ప్రణవం తదనన్తరమ్ ।
 అస్త్రాయ ఫడితి ప్రోచ్య పార్ణిఘాతత్రయేణ తు ॥ ౫౦ ॥
 ఉద్ధృత్య విఘ్నాన్నూయిష్ఠాన్కరతాలత్రయేణ తు ।
 అన్తరిక్షగతాన్సృష్ట్యా విలోక్య దివి సంస్థితాన్ ॥ ౫౧ ॥
 నిరుద్ధప్రాణ ఆసీనో హంసమన్తమనుస్మరన్ ।
 హృదిస్థం జీవచైతన్యం బ్రహ్మనాడ్యా సమానయేత్ ॥ ౫౨ ॥
 ద్వాదశాన్తః స్థవిశదే సహస్రారమహామ్బుజే ।
 చిచ్ఛన్త్యమణ్ణలాన్తఃస్థం చిద్రూపం పరమేశ్వరమ్ ॥ ౫౩ ॥
 శోషదాహప్లవాన్కుర్యాద్రేచకాది క్రమేణ తు ।
 సషోడశచతుష్షష్టిద్వాత్రింశద్గణనాయుతైః ॥ ౫౪ ॥
 వాయుగ్నిసలిలారైస్త్వైః స్వవేదాద్వైరనుక్రమాత్ ।
 ప్రాణానాయమ్య మూలస్థాం కుణ్ణలీం బ్రహ్మరస్యగామ్ ॥ ౫౫ ॥
 ఆనీయ ద్వాదశాన్తఃస్థసహస్రారామ్బుజోదరే ।
 చిచ్ఛన్త్యమణ్ణలోద్భూతపరమామృతధారయా ॥ ౫౬ ॥
 సంసిక్తాయాం తనౌ భూయః శుద్ధదేహః సుభావనః ।
 సోఽహమిత్యవతీర్యాథ స్వాత్మానం హృదయామ్బుజే ॥ ౫౭ ॥
 ఆత్మన్యావేశ్య చాత్మానమమృతం సృతిధారయా ।
 ప్రాణప్రతిష్ఠాం విధివత్కుర్యాదత్ర సమాహితః ॥ ౫౮ ॥
 ఏకాగ్రమానసో యోగీ విమృశ్యాత్తాం చ మాతృకామ్ ।
 పుటితాం ప్రణవేనాథ న్యసేద్బాహ్యే చ మాతృకామ్ ॥ ౫౯ ॥
 పునశ్చ సంయతప్రాణః కుర్యాద్ దృష్ట్యాదికం బుధః ।
 శక్జరం సంస్మరంశ్చిత్తే సంన్యసేచ్ఛ విమత్సరః ॥ ౬౦ ॥
 ప్రణవస్య ఋషిర్బ్రహ్మో దేవి గాయత్రమీరితమ్ ।
 ఛనోఽత్ర దేవతాహం వై పరమాత్మా సదాశివః ॥ ౬౧ ॥
 అకారో బీజమాఖ్యాతముకారః శక్తిరుచ్యతే ।

మకారః కీలకం ప్రోక్తం మోక్షార్థే వినియుజ్యతే ॥ ౬౨ ॥
 అఙ్గజ్ఞద్వయమారభ్య తలాంతం పరిమార్జయేత్ ।
 ఓమితుస్యక్వాథ దేవేశి కరన్యాసం సమారభేత్ ॥ ౬౩ ॥
 దక్షహస్తస్థితాఙ్గిష్ఠం సమారభ్య యథాక్రమమ్ ।
 వామహస్తకనిష్ఠాంతం విన్యసేత్పూర్వవత్కృమాత్ ॥ ౬౪ ॥
 అకారమప్యకారం చ మకారం బిన్దుసంయుతమ్ ।
 నమోఽంతం ప్రోచ్య సర్వత్ర హృదయాదౌ న్యసేదథ ॥ ౬౫ ॥
 అకారం పూర్వముద్భృత్య బ్రహ్మాత్మానమథాచరేత్ ।
 జేఽంతం నమోఽంతం హృదయే వినియుజ్యాత్తథా పునః ॥ ౬౬ ॥
 ఉకారం విష్ణుసహితం శిరోదేశే ప్రవిన్యసేత్ ।
 మకారం రుద్రసహితం శిఖాయాం తు ప్రవిన్యసేత్ ॥ ౬౭ ॥
 ఏవముక్త్వా మునిర్మస్త్రీ కవచం నేత్రమస్తకే ।
 విన్యసేద్దేవదేవేశి సావధానేన చేతసా ॥ ౬౮ ॥
 అఙ్గవక్త్రకలాభేదాత్పఞ్చ బ్రహ్మణీ విన్యసేత్ ।
 శిరోవదనహృద్గుహ్యపాదేష్వేతాని విన్యసేత్ ॥ ౬౯ ॥
 ఈశానస్య కలాః పఞ్చ పఞ్చస్వేతేషు చ క్రమాత్ ।
 తతశ్చతుర్షు వక్త్రేషు పురుషస్య కలా అపి ॥ ౭౦ ॥
 చతస్రః ప్రణీధాతవ్యాః పూర్వాదిక్రమయోగతః ।
 హృత్కణ్ఠాంసేషు నాభౌ చ కుక్షౌ పృష్ఠే చ వక్షసి ॥ ౭౧ ॥
 అఘోరస్య కలాశ్చాష్టౌ పూజనీయా యథాక్రమమ్ ।
 పశ్చాత్ త్రయోదశకలాః పాయుమేథ్రోరుజానుషు ॥ ౭౨ ॥
 జఙ్ఘస్ఫిక్కటిపార్శ్వేషు వామదేవస్య భావయేత్ ।
 సద్యస్యాపి కలాశ్చాష్టౌ నేత్రేషు చ యథాక్రమమ్ ॥ ౭౩ ॥
 కీర్తితాస్తాః కలాశ్చైవం పాదయోరపి హస్తయోః ।
 ప్రాణే శిరసి బాహ్వోశ్చ కల్పయేత్కల్పవిత్తమః ॥ ౭౪ ॥
 అష్టత్రింశత్కలాన్యాసమేవం కృత్వా తు సర్వశః ।
 పశ్చాత్ప్రణవవిధీమాన్ప్రణవన్యాసమాచరేత్ ॥ ౭౫ ॥

బాహుద్వయే కూర్పరయోస్తథా చ మణిబన్ధయోః ।
పార్శ్వతోదరజ్ఞేషు పాదయోః పృష్ఠతస్తథా ॥ ౭౬ ॥

ఇత్థం ప్రణవవిన్యాసం కృత్వా న్యాసవిచక్షణః ।
హంసన్యాసం ప్రకుర్వీత పరమాత్మవిబోధిని ॥ ౭౭ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం సంన్యాసపద్ధతౌ న్యాసవర్ణనం నామ
షష్ఠోఽధ్యాయః ॥ ౬.౬ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥
॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥
॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౭. సప్తమోఽధ్యాయః । శివధ్యానపూజనవర్ణనమ్ ।

ఈశ్వర ఉవాచ ।

స్వవామే చతురస్రం తు మణ్డలం పరికల్పయేత్ ।
ఓమిత్యభ్యర్చ్య తస్మింస్తు శంఖమస్త్రోపశోధితమ్ ॥ ౧ ॥

స్థాప్య సాధారకం తం తు ప్రణవేనార్చయేత్తతః ।
ఆపూర్య శుద్ధతోయేన చందనాదిసుగంధినా ॥ ౨ ॥

అభ్యర్చ్య గన్ధపుష్పాద్యైః ప్రణవేన చ సప్తథా ।
అభిమన్త్య తతస్తస్మిన్ధేనుముద్రాం ప్రదర్శయేత్ ॥ ౩ ॥

శంఖముద్రాం చ పురతశ్చతురస్రం ప్రకల్పయేత్ ।
తదన్తరేఽర్థచన్ద్రం చ త్రికోణం చ తదన్తరే ॥ ౪ ॥

పటోఽణం వృత్తమేవేదం మణ్డలం పరికల్పయేత్ ।
అభ్యర్చ్య గన్ధపుష్పాద్యైః ప్రణవేనాథ మధ్యతః ॥ ౫ ॥

సాధారమర్ష్యపాత్రం చ స్థాప్య గన్ధాదినార్చయేత్ ।
ఆపూర్య శుద్ధతోయేన తస్మిన్నాత్రే వినిఃక్షిపేత్ ॥ ౬ ॥

కుశాగ్రాణ్యక్షతాంశ్చైవ యవవ్రీహితిలానపి ।
ఆజ్యసిద్ధార్థపుష్పాణి భసితం చ వరాననే ॥ ౭ ॥

సద్యోజాతాదిభిర్మస్త్రైః షడ్జైః ప్రణవేన చ ।
 అభ్యర్చ్య గన్ధపుష్పాద్వైరభిమన్త్య చ వర్మణా ॥ ౮ ॥
 అవగుణ్యాస్త్రమస్త్రేణ సంరక్షార్థం ప్రదర్శయేత్ ।
 ధేనుముద్రాం చ తేనైవ ప్రోక్షయేదస్త్రమస్త్రతః ॥ ౯ ॥
 స్వాత్మానం గన్ధపుష్పాదిపూజోపకరణాన్యపి ।
 పద్మస్యేశానదికృద్ధం ప్రణవోచ్ఛారపూర్వకమ్ ॥ ౧౦ ॥
 గుర్వాసనాయ నమ ఇత్యాసనం పరికల్పయేత్ ।
 గురోర్మూర్తిం చ తత్రైవ కల్పయేదుపదేశతః ॥ ౧౧ ॥
 ప్రణవం గుం గురుభ్యోఽస్తే నమః ప్రోచ్యాపి దేశికమ్ ।
 సమావాహ్య తతో ధ్యాయేద్దక్షిణాభిముఖం స్థితమ్ ॥ ౧౨ ॥
 సుప్రసన్నముఖం సౌమ్యం శుద్ధస్ఫటికనిర్మలమ్ ।
 వరదాభయహస్తం చ ద్వినేత్రం శివవిగ్రహమ్ ॥ ౧౩ ॥
 ఏవం ధ్యాత్వా యజ్జేద్గన్ధపుష్పాదిభిరనుక్రమాత్ ।
 పద్మస్య నైర్వృతే పద్మే గణపత్యాసనోపరి ॥ ౧౪ ॥
 మూర్తిం ప్రకల్ప్య తత్రైవ గణానాం త్వేతి మస్త్రతః ।
 సమావాహ్య తతో దేవం ధ్యాయేదేకాగ్రమానసః ॥ ౧౫ ॥
 రక్తవర్ణం మహాకాయం సర్వాభరణభూషితమ్ ।
 పాశాఙ్కశాఙ్కాభీష్టం చ దధానం కరపఙ్కజైః ॥ ౧౬ ॥
 గజాననం ప్రభుం సర్వవిఘ్నోఽఘ్నుముపాసితః ।
 ఏవం ధ్యాత్వా యజ్జేద్గన్ధపుష్పాద్వైరుపచారకైః ॥ ౧౭ ॥
 కదలీనారీకేలామ్రఫలలడ్డుకపూర్వకమ్ ।
 వైవేద్యం చ సమర్ప్యథ నమస్కర్యాద్గజాననమ్ ॥ ౧౮ ॥
 పద్మస్య వాయుదికృద్మే సఙ్కల్ప్య స్కాన్తమాసనమ్ ।
 స్కన్తమూర్తిం ప్రకల్ప్యథ స్కన్తమావాహయేద్ బుధః ॥ ౧౯ ॥
 ఉచ్ఛార్ష్య స్కన్తగాయత్రీం ధ్యాయేదథ కుమారకమ్ ।
 ఉద్యదాదిత్యసఙ్కాశం మయూరవరవాహనమ్ ॥ ౨౦ ॥
 చతుర్భుజముదారాఙ్గం ముకుటాదివిభూషితమ్ ।

వరదాభయహస్తం చ శక్తికుక్కుటధారిణమ్ ॥ ౨౧॥
 ఏవం ధ్యాత్వాథ గన్ధాద్వైరుపచారైరనుక్రమాత్ ।
 సమూజ్య పూర్వద్వారస్య దక్షశాఖాముపాశ్రితమ్ ॥ ౨౨॥
 అస్తఃపురాధిపం సాక్షాన్నన్దినం సమ్యగర్చయేత్ ।
 చామీకరాచలప్రఖ్యం సర్వాభరణభూషితమ్ ॥ ౨౩॥
 బాలేన్దముకుటం సౌమ్యం త్రినేత్రం చ చతుర్భుజమ్ ।
 దీప్తశూలమృగీటజ్కం హేమవేత్రధరం విభుమ్ ॥ ౨౪॥
 చన్ద్రబిమ్బాభవదనం హరివక్త్రమథాపి వా ।
 ఉత్తరస్యాం తథా తస్య భార్యాం చ మరుతాం సుతామ్ ॥ ౨౫॥
 సుయశాం సువ్రతామమ్బాపాదమణ్ణనతత్పరామ్ ।
 సమూజ్య విధివద్గన్ధపుష్పాద్వైరుపచారకైః ॥ ౨౬॥
 తతః సమ్ప్రోక్షయేత్పద్మం సాస్త్రశక్తోదబిన్దుభిః ।
 కల్పయేదాసనం పశ్చాదాధారాది యథాక్రమమ్ ॥ ౨౭॥
 ఆధారశక్తిం కల్యాణీం శ్యామాం ధ్యాయేదధో భువి ।
 తస్యాః పురస్తాదుత్కణ్ఠమనన్తం కుణ్డలాకృతిమ్ ॥ ౨౮॥
 ధవలం పఞ్చుఫణినం లేలిహానమివామ్బురమ్ ।
 తస్యోపర్యాసనం భద్రం కణ్ఠీరవచతుష్పదమ్ ॥ ౨౯॥
 ధర్మో జ్ఞానం చ వైరాగ్యమైశ్వర్యం చ పదాని వై ।
 ఆగ్నేయాదిశ్వేతపీతరక్తశ్యామాని వర్ణతః ॥ ౩౦॥
 అధర్మాదీని పూర్వాదీన్యత్తరాన్తాన్యనుక్రమాత్ ।
 రాజావర్తమణిప్రఖ్యాన్యస్య గాత్రాణి భావయేత్ ॥ ౩౧॥
 అధోర్ధ్వచ్ఛదనం పశ్చాత్కన్దం నాలం చ కణ్ఠకాన్ ।
 దలాదికం కర్ణికాం చ విభావ్య క్రమశోఽర్చయేత్ ॥ ౩౨॥
 దలేషు సిద్ధయశ్చాష్టౌ కేసరేషు చ శక్తికాః ।
 రుద్రా వామాదయస్త్యష్టౌ పూర్వాదిపరితః క్రమాత్ ॥ ౩౩॥
 కర్ణికాయాం చ వైరాగ్యం బీజేషు నవ శక్తయః ।
 వామాద్యా ఏవ పూర్వాది తదన్తే చ మనోన్మనీ ॥ ౩౪॥

కన్దే శివాత్మకో ధర్మో నాలే జ్ఞానం శివాశ్రయమ్ ।
 కర్ణికోపరి వాహ్నేయం మణ్డలం సౌరమైన్ద్రవమ్ ॥ 3౫॥
 ఆత్మవిద్యా శివాఖ్యం చ తత్త్వత్రయమతః పరమ్ ।
 సర్వాసనోపరి సుఖం విచిత్రకుసుమోజ్జ్వలమ్ ॥ 3౬॥
 పరవ్యోమావకాశాఖ్యవిద్యయాతీవ భాస్వరమ్ ।
 పరికల్పాస్యసనం మూర్తేః పుష్పవిన్యాసపూర్వకమ్ ॥ 3౭॥
 ఆధారశక్తిమారభ్య శుద్ధవిద్యాసనావధి ।
 ఓంకారాదిచతుర్థ్యంతం నామమన్తం నమోఽన్తకమ్ ॥ 3౮॥
 ఉచ్చార్య పూజయేద్విద్వాన్సర్వత్రైవం విధిక్రమః ।
 అజ్గవక్త్రకలాభేదాత్పంచ బ్రహ్మాణి పూర్వవత్ ॥ 3౯॥
 విన్యసేత్కృమశో మూర్తౌ తత్తన్మూద్రావిచక్షణః ।
 ఆవాహయేత్తతో దేవం పుష్పాజ్జాలిపుటః స్థితః ॥ ౪౦॥
 సద్యోజాతం ప్రపద్యామీత్యారభ్యోమన్తముచ్చరన్ ।
 ఆధారోత్థితనాదం తు ద్వాదశగ్రన్థిభేదతః ॥ ౪౧॥
 బ్రహ్మారన్ధ్రాన్తముచ్చార్య ధ్యాయేదోజ్కారగోచరమ్ ।
 శుద్ధస్ఫటికసజ్కాశం దేవం నిష్కలమక్షరమ్ ॥ ౪౨॥
 కారణం సర్వలోకానాం సర్వలోకమయం పరమ్ ।
 అన్తర్బహిః స్థితం వ్యాప్య హ్యాణోరల్పం మహత్తమమ్ ॥ ౪3॥
 భక్తానామప్రయత్నేన దృశ్యమీశ్వరమవ్యయమ్ ।
 బ్రహ్మాన్త్యవిష్ణురుద్రాద్వైరపి దేవైరగోచరమ్ ॥ ౪౪॥
 వేదసారం చ విద్యద్భిరగోచరమితి శ్రుతమ్ ।
 ఆదిమధ్యాన్తరహితం భేషజం భవరోగిణామ్ ॥ ౪౫॥
 సమాహితేన మనసా ధ్యాత్వైవం పరమేశ్వరమ్ ।
 ఆవాహనం స్థాపనం చ సన్నిరోధం నిరీక్షణమ్ ॥ ౪౬॥
 నమస్కారం చ కుర్వీత బద్ధ్వా ముద్రాః పృథక్పృథక్ ।
 ధ్యాయేత్సదాశివం సాక్షాదేవం సకలనిష్కలమ్ ॥ ౪౭॥
 శుద్ధస్ఫటికసజ్కాశం ప్రసన్నం శీతలద్యుతిమ్ ।
 విద్యుద్వలయసజ్కాశం జటాముకుటభూషితమ్ ॥ ౪౮॥

శార్దూలచర్మవసనం కింజీచ్ఛిత్మితముఖామ్బుజమ్ |
 రక్తపద్మదలప్రఖ్యపాణిపాదతలాధరమ్ || ౪౯ ||
 సర్వలక్షణసమ్పన్నం సర్వాభరణభూషితమ్ |
 దివ్యాయుధకరైర్ముక్తం దివ్యగన్ధానులేపనమ్ || ౫౦ ||
 పంచువక్త్రం దశభుజం చన్ద్రఖణ్ణశిఖామణిమ్ |
 ఆస్య పూర్వముఖం సౌమ్యం బాలార్కసదృశప్రభమ్ || ౫౧ ||
 త్రిలోచనారవిన్దాఢ్యం బాలేన్దుకృతశేఖరమ్ |
 దక్షిణం నీలజీమూతసమానరుచిరప్రభమ్ || ౫౨ ||
 భ్రుకుటీకుటిలం ఘోరం రక్తవృత్తత్రిలోచనమ్ |
 దంష్ట్రాకరాలం దుష్ప్రేక్ష్యం సుధురితాధరపల్లవమ్ || ౫౩ ||
 ఉత్తరం విద్రుమప్రఖ్యం నీలాలకవిభూషితమ్ |
 సద్విలాసం త్రినయనం చన్ద్రార్ధకృతశేఖరమ్ || ౫౪ ||
 పశ్చిమం పూర్ణచన్ద్రాభం లోచనత్రితయోజ్జ్వలమ్ |
 చన్ద్రలేఖాధరం సౌమ్యం మన్దస్మితమనోహరమ్ || ౫౫ ||
 పంచుమం స్ఫటికప్రఖ్యమిన్ద్రేఖాసముజ్జ్వలమ్ |
 ఆతివ సౌమ్యముత్పల్లలోచనత్రితయోజ్జ్వలమ్ || ౫౬ ||
 దక్షిణే శూలపరశువజ్రఖణ్డానలోజ్జ్వలమ్ || ౫౭ ||
 వామే పినాకనారాచఘణ్ణాపాశాఙ్కశోజ్జ్వలమ్ |
 నివృత్త్యా జానుపర్యన్తమానాభి చ ప్రతిష్ఠయా || ౫౮ ||
 ఆకణ్ఠం విద్యయా తద్వదాలలాటం తు శాన్తయా |
 తద్ూర్ధ్వం శాన్త్యతీతాఖ్యకలయా పరయా తథా || ౫౯ ||
 పంచుధ్వవ్యాపినం తస్మాత్కలాపంచుకవిగ్రహమ్ |
 ఈశానముకుటం దేవం పురుషాస్యం పురాతనమ్ || ౬౦ ||
 అఘోరహృదయం తద్వద్వామగుహ్యం మహేశ్వరమ్ |
 సద్యపాదం చ తన్మూర్తిమష్టత్రింశత్కలామయమ్ || ౬౧ ||
 మాతృకామయమీశానం పంచుబ్రహ్మమయం తథా |
 ఓంకారాఖ్యమయం చైవ హంసన్యాసమయం తథా || ౬౨ ||

పశ్చాక్షరమయం దేవం షడక్షరమయం తథా ।
 అక్షషట్కమయం చైవ జాతిషట్కసమన్వితమ్ ॥ ౬౩॥
 ఏవం ధ్యాత్వాథ మద్వామభాగే త్వాం చ మనోన్మనీమ్ ।
 గౌరీమమాయ మన్త్రేణ ప్రణవాద్యేన భక్తితః ॥ ౬౪॥
 ఆవాహ్య పూర్వవత్కుర్యాన్నమస్కారాస్తమీశ్వరి ।
 ధ్యాయేత్తతస్త్వాం దేవేశి సమాహితమనా మునిః ॥ ౬౫॥
 ప్రఫుల్లోత్పలపత్రాభాం విస్తీర్ణాయతలోచనామ్ ।
 పూర్ణవన్ద్యాభవదనాం నీలకుఞ్చితమూర్ధజామ్ ॥ ౬౬॥
 నీలోత్పలదలప్రఖ్యాం చన్ద్రార్ధకృతశేఖరామ్ ।
 అతివృత్తఘనోత్తుఙ్గస్నిగ్ధపీనపయోధరామ్ ॥ ౬౭॥
 తనుమధ్యాం పృథుశ్రోణీం పీతసూక్ష్మతరామ్బరామ్ ।
 సర్వాభరణసమ్పన్నాం లలాటతలకోఙ్ఘ్రిలామ్ ॥ ౬౮॥
 విచిత్రపుష్పసంకీర్ణకేశపాశోపశోభితామ్ ।
 సర్వతోఽనుగుణాకారాం కిఞ్చిల్లజ్ఞానతాననామ్ ॥ ౬౯॥
 హేమారవిన్దం విలసద్దధానాం దక్షిణే కరే ।
 చణ్డవచ్చామరం హస్తం న్యస్యాసీనాం సుఖాసనే ॥ ౭౦॥
 ఏవం మాం త్వాం చ దేవేశి ధ్యాత్వా నియతమానసః ।
 స్నాపయేచ్ఛుభ్రతోయేన ప్రణవప్రోక్షణక్రమాత్ ॥ ౭౧॥
 భవే భవే నాతిభవ ఇతి పాద్యం ప్రకల్పయేత్ ।
 వామాయ నమ ఇత్యుక్త్వా దద్యాదాచమనీయకమ్ ॥ ౭౨॥
 జ్యేష్ఠాయ నమ ఇత్యుక్త్వా శుభ్రవస్త్రం ప్రకల్పయేత్ ।
 శ్రేష్ఠాయ నమ ఇత్యుక్త్వా దద్యాద్యజ్ఞోపవీతకమ్ ॥ ౭౩॥
 రుద్రాయ నమ ఇత్యుక్త్వా పునరాచమనీయకమ్ ।
 కాలాయ నమ ఇత్యుక్త్వా గన్ధం దద్యాత్సుసంస్కృతమ్ ॥ ౭౪॥
 కలవికరణాయ నమోఽక్షతం చ పరికల్పయేత్ ।
 బలవికరణాయ నమ ఇతి పుష్పాణి దాపయేత్ ॥ ౭౫॥
 బలాయ నమ ఇత్యుక్త్వా ధూపం దద్యాత్ప్రయత్నతః ।

బలప్రమథనాయేతి సుదీపం చైవ దాపయేత్ || ౭౬ ||

బ్రహ్మభిశ్చ షడక్షైశ్చ తతో మాతృకయా సహ |

ప్రణవేన శివేనైవ శక్తియుక్తేన చ క్రమాత్ || ౭౭ ||

ముద్రాః ప్రదర్శయేన్మహ్యాం తుభ్యం చ వరవర్ణిని |

మయి ప్రకల్పయేత్పూర్వముపచారాంస్తతస్త్యయి || ౭౮ ||

యదా త్వయి ప్రకుర్వీత స్త్రీలింగం యోజయేత్తదా |

ఇయానేవ హి భేదోఽస్తి నాన్యః పార్వతి కశ్చన || ౭౯ ||

ఏవం ధ్యానం పూజనం చ కృత్వా సమ్యగ్విధానతః |

మమావరణపూజాం చ ప్రారభేత విచక్షణః || ౮౦ ||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాశసంహితాయాం శివధ్యానపూజనవర్ణనం నామ
సప్తమోఽధ్యాయః || ౬.౭ ||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

|| ఓం నమః శివాయ ||

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౮. అష్టమోఽధ్యాయః | ఆవరణపూజావర్ణనమ్ |

ఈశ్వర ఉవాచ |

అత్రాస్తి చ మహాదేవి ఖల్వావరణపఞ్చకమ్ |

పఞ్చావరణపూజాం తు ప్రారభేత యథాక్రమమ్ || ౧ ||

ప్రథమం పూజితౌ యత్ర తత్రైవ క్రమశః సుధీః |

గన్ధాద్వైరర్చయేత్పూర్వం దేవౌ హేరమ్భషణ్ముఖౌ || ౨ ||

పఞ్చ బ్రహ్మాణి పరితో వృత్తం సమ్పూజయేత్క్రమాత్ |

ఈశానదేశే పూర్వే చ దక్షిణే చోత్తరే తథా || ౩ ||

పశ్చిమే చ తతస్తస్మిన్దక్షిణాని సమర్చయేత్ |

ఆగ్నేయే చ తథైశానే నైర్వృతే వాయుదేశకే || ౪ ||

మధ్యే నేత్రం తద్వదస్త్రం పూర్వాదిపరితః క్రమాత్ |

ప్రథమావరణం ప్రోక్తం ద్వితీయావరణం శ్చృణు ॥ ౫॥
 అనన్తం పూర్వదిక్పత్రే సూక్ష్మం దక్షిణతస్తథా ।
 శివోత్తమం పశ్చిమత ఏకనేత్రం తథోత్తరే ॥ ౬॥
 ఏకరుద్రం తథైశానే త్రిమూర్తిం వహ్నిదిగ్దలే ।
 శ్రీకణ్ఠం నైరృతే వాయౌ శిఖణీశం సమర్చయేత్ ॥ ౭॥
 ద్వితీయావరణే చైవ పూజ్యాస్తే చక్రవర్తినః ।
 పూర్వద్వారస్య మధ్యే తు వృషేశానం ప్రపూజయేత్ ॥ ౮॥
 తద్దక్షిణే నన్దినం చ మహాకాలం తదుత్తరే ।
 భృగ్గీశం దక్షిణద్వారపశ్చిమే సమృపూజయేత్ ॥ ౯॥
 తత్పూర్వకోష్ఠే గన్ధాద్వైః సమృపూజ్య వినాయకమ్ ।
 పశ్చిమోత్తరకోష్ఠే చ వృషభం దక్షిణే గుహమ్ ॥ ౧౦॥
 ఉత్తరద్వారపూర్వే తు ప్రదక్షిణవిధానతః ।
 నామాష్టకవిధానేన పూజయేదుచ్యతే హి తత్ ॥ ౧౧॥
 భవం శర్వం తథేశానం రుద్రం పశుపతిం పునః ।
 ఉగ్రం భీమం మహాదేవం తృతీయావరణం త్విదమ్ ॥ ౧౨॥
 యో వేదాదౌ స్వర ఇతి సమావాహ్య మహేశ్వరమ్ ।
 పూజయేత్పూర్వదిగ్భాగే కమలే కర్ణికోపరి ॥ ౧౩॥
 ఈశ్వరం పూర్వదిక్పత్రే విశ్వేశం దక్షిణే తతః ।
 ఉత్తరే పరమేశానం సర్వేశం పశ్చిమే యజేత్ ॥ ౧౪॥
 దక్షిణే తు యజేద్ రుద్రమాహారాజానమిత్సృచా ।
 ఆవాహ్య గన్ధపుష్పాద్వైః కర్ణికాయాం దలేషు చ ॥ ౧౫॥
 శివః పూర్వే దక్షిణతో హర ఉత్తరతో మృడః ।
 భవః పశ్చిమదిక్పత్రే పూజ్యా ఏతే యథాక్రమమ్ ॥ ౧౬॥
 ఉత్తరే విష్ణుమావాహ్య గన్ధపుష్పాదిభిర్యజేత్ ।
 ప్రతద్విష్ణురితి ప్రోచ్య కర్ణికాయాం దలేషు చ ॥ ౧౭॥
 వాసుదేవం పూర్వభాగే దక్షిణే చానిరుద్ధకమ్ ।
 సౌమ్యే సఙ్కర్షణం చైవ ప్రద్యుమ్నం పశ్చిమే యజేత్ ॥ ౧౮॥

బ్రహ్మాణం పశ్చిమే పద్మే సమావాహ్య సమర్చయేత్ |
 హిరణ్యగర్భః సమవర్తత ఇతి మన్తేణ మన్తవిత్ || ౧౯||
 హిరణ్యగర్భం పూర్వస్యాం విరాజం దక్షిణే తతః |
 ఉత్తరే పుష్కరజ్ఞైవ కాలం పశ్చిమతో యజేత్ || ౨౦||
 సర్వోర్ధ్వపక్షైః పూర్వాదిప్రదక్షిణవిధానతః |
 తత్తత్థానేషు సమ్పూజ్య లోకపాలానసుక్రమాత్ || ౨౧||
 రాన్తం మాన్తం తథా ఙ్గాన్తం లాన్తం వాన్తమపూర్వకమ్ |
 సాన్తం హాన్తం చ వేదాద్యం శ్రీబీజం చ దశ క్రమాత్ || ౨౨||
 బీజాని లోకపాలానామేతైరేతాన్సమర్చయేత్ |
 నైర్మత్యే చోత్తరే తద్వదీశానస్య చ దక్షిణే || ౨౩||
 బ్రహ్మవిష్ణూ చ విధినా పూజయేదుపచారకైః |
 బాహ్యరేఖాసు దేవేశి పఞ్చమావరణే యజేత్ || ౨౪||
 శ్రీమత్త్రిశూలమీశానే వజ్రం మాహేన్ద్రదిజ్ముఖే |
 పరశుం వహ్నిదిగ్భాగే యామ్యే సాయకమర్చయేత్ || ౨౫||
 నైర్మతే తు యజేత్ఫణ్డం పాశం వరుణగోచరే |
 అఙ్కశం మారుతే భాగే పినాకం చోత్తరే యజేత్ || ౨౬||
 పశ్చిమాభిముఖం రౌద్రం క్షేత్రపాలం సమర్చయేత్ |
 యథావిధి విధానఙ్గుః శివప్రీత్యర్థమేవ చ || ౨౭||
 కృతాఙ్గులిపుటాః సర్వే చిన్త్యాః స్మితముఖామ్బుజాః |
 సాదరం ప్రేక్షమాణాశ్చ దేవం దేవీం చ సర్వదా || ౨౮||
 ఇత్థమావరణాభ్యర్చాం కృత్వా విక్షేపశాన్తయే |
 పునరభ్యర్చ్య దేవేశం ప్రణవం చ శివం వదేత్ || ౨౯||
 ఏవమభ్యర్చ్య విధివద్ గన్ధాద్వైరుపచారకైః |
 ఉపచర్య తతో దద్వాన్నైవేద్యం విధిసాధితమ్ || ౩౦||
 పునరాచమనీయం చ దద్యాద్ధర్ష్యం యథా పురా |
 తతో నివేద్య పానీయం తామ్బూలం చోపదేశతః || ౩౧||
 నీరాజనాదికం కృత్వా పూజాశేషం సమాపయేత్ |

ధ్యాత్వా దేవం చ దేవీం చ మనుమష్టోత్తరం జపేత్ || ౩౨||

తత ఉత్థాయ రచితపుష్పాష్టలిపుటః స్థితః |
జపేద్ ధ్యాత్వా మహాదేవం యో దేవానామితి క్రమాత్ || ౩౩||

యో వేదాదౌ స్వరః ప్రోక్త ఇత్యన్తం పరమేశ్వరి |
పుష్పాష్టలిం తతో దత్త్వా త్రిప్రదక్షిణమాచరేత్ || ౩౪||

సాష్టాంగం ప్రణమేత్తం స భక్త్యా పరమయాన్వితః |
పునః ప్రదక్షిణాం కృత్వా ప్రణమేత్పునరేకథా || ౩౫||

స్థిత్యాసనే సమభ్యర్చ్య దేవం నామాష్టకేన చ |
సాధు వాసాధు వా కర్మ యద్యదాచరితం మయా || ౩౬||

తత్సర్వం భగవచ్ఛ్రామ్భో భవదారాధనం పరమ్ |
ఇతి శఙ్ఖోదకేనైవ సపుష్పేణ సమర్పయేత్ || ౩౭||

పూజ్యం పునః సమభ్యర్చ్య సార్థం నామాష్టకం జపేత్ |
తదేవ శృణు దేవేశి సమ్భువే తవ భక్తితః || ౩౮||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయామావరణపూజావర్ణనం నామాష్టమోఽధ్యాయః
|| ౬.౮||

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

|| ఓం నమః శివాయ ||

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౯. నవమోఽధ్యాయః | ప్రణవార్థపద్ధతివర్ణనమ్ |

ఈశ్వర ఉవాచ |

శివో మహేశ్వరశ్చైవ రుద్రో విష్ణుః పితామహః |
సంసారవైద్యః సర్వజ్ఞః పరమాత్మేతి ముఖ్యతః || ౧||

నామాష్టకమిదం నిత్యం శివస్య ప్రతిపాదకమ్ |
ఆద్యన్తవచ్ఛ్రావకం తత్ర శాన్త్యతీతాద్యనుక్రమాత్ || ౨||

సంజ్ఞా సదాశివాదీనాం పఞ్చోపాధిపరిగ్రహాత్ |

ఉపాధివినివృత్తౌ తు యథాస్వం వినివర్తతే || ౩ ||
 పదమేవ హి తం నిత్యమనిత్యాః పదినః స్మృతాః |
 పదానాం పరివృత్తిః స్యాన్ముచ్యన్వే పదినో యతః || ౪ ||
 పరివృత్త్యన్తరే త్యేవం భూయస్తస్యాప్యపాధినా |
 ఆత్మాన్తరాభిధానం స్యాత్సాధ్యదాద్యం నామపఞ్చకమ్ || ౫ ||
 అన్యత్తు త్రితయం నామ్నాముపాదానాదిభేదతః |
 త్రివిధోపాధిరచనాచ్ఛివ ఏవ తు వర్తతే || ౬ ||
 అనాదిమలసంశ్లేషప్రాగభావాత్స్వభావతః |
 అత్యన్తపరిశుద్ధాత్మేత్యతోఽయం శివ ఉచ్యతే || ౭ ||
 అథవాశేషకల్యాణగుణైకకఘన ఈశ్వరః |
 శివ ఇత్యుచ్యతే సద్భిః శివతత్త్వార్థవేదిభిః || ౮ ||
 త్రయోవింశతితత్యేభ్యః పరా ప్రకృతిరుచ్యతే |
 ప్రకృతేస్తు పరం ప్రాహుః పురుషం పఞ్చవింశకమ్ || ౯ ||
 యద్వేదాదౌ స్వరం ప్రాహుర్వాచ్యవాచకభావతః |
 వేదైకవేద్యం యాథాత్మ్యాద్వేదాన్తే చ ప్రతిష్ఠితమ్ || ౧౦ ||
 స ఏవ ప్రకృతౌ లీనో భోక్తా యః ప్రకృతేర్యతః |
 తస్య ప్రకృతిలీనస్య యః పరః స మహేశ్వరః || ౧౧ ||
 తదధీనప్రవృత్తిత్వాత్ప్రకృతేః పురుషస్య చ |
 అథవా త్రిగుణం తత్త్వం మాయేయమిదమవ్యయమ్ || ౧౨ ||
 మాయాం తు ప్రకృతిం విద్యాన్మాయినం తు మహేశ్వరమ్ |
 మాయావిమోచకోఽనన్తో మహేశ్వరసమన్వయాత్ || ౧౩ ||
 రుద్ధుఃఖం దుఃఖహేతుర్వా తద్ ద్రావయతి యః ప్రభుః |
 రుద్ర ఇత్యుచ్యతే తస్మాచ్ఛివః పరమకారణమ్ || ౧౪ ||
 శివతత్త్వాదిభూమ్యన్తం శరీరాది ఘటాది చ |
 వ్యాప్యాధిష్ఠతి శివస్తమాద్విష్ణురుదాహృతః || ౧౫ ||
 జగతః పితృభూతానాం శివో మూర్త్యాత్మనామపి |
 పితృభావేన సర్వేషాం పితామహ ఉదీరితః || ౧౬ ||

నిదానజ్ఞో యథా వైద్యో రోగస్య వినివర్తకః ।
 ఉపాయైర్భేషజైస్తద్వల్లయభోగాధికారకః ॥ ౧౭ ॥
 సంసారస్యేశ్వరో నిత్యం స్థూలస్య వినివర్తకః ।
 సంసారవైద్య ఇత్యుక్తః సర్వతత్త్వార్థవేదిభిః ॥ ౧౮ ॥
 దశార్థజ్ఞానసిద్ధ్యర్థమిన్ద్రియేషు చ సత్స్వపి ।
 త్రికాలభావినో భావాన్ఘ్నూలాన్ఘ్నాన్మనశేషతః ॥ ౧౯ ॥
 అణవో నైవ జానన్తి మాయార్ణవమలావృతాః ।
 ఆసత్స్వపి చ సర్వేషు సిద్ధసర్వార్థవేదిషు ॥ ౨౦ ॥
 యద్యథావస్థితం వస్తు తత్తథైవ సదాశివః ।
 ఆయత్సేనైవ జానాతి తస్మాత్సర్వజ్ఞ ఉచ్యతే ॥ ౨౧ ॥
 సర్వాత్మా పరమైరేభిర్గుణైర్నిత్యసమన్వయాత్ ।
 స్వస్మాత్పరాత్పవీరహాత్పరమాత్మా శివః స్వయమ్ ॥ ౨౨ ॥
 ఇతి స్తుత్వా మహాదేవం ప్రణవాత్మానమన్వయమ్ ।
 ఆర్ఘ్యం పాద్యం పురో దత్త్వా పశ్చాదీశానమస్తకే ॥ ౨౩ ॥
 పునరభ్యర్చ్య దేవేశం ప్రణవేన సమాహితః ।
 హస్తేన బద్ధాజ్ఞులినా పూజాపుష్పం ప్రగృహ్య చ ॥ ౨౪ ॥
 ఉన్మన్మన్తం శివం నీత్వా వామనాసాపుటాధ్వనా ।
 దేవీముద్వాస్య చ తతో దక్షనాసాపుటాధ్వనా ॥ ౨౫ ॥
 శివ ఏవాహమస్మీతి తదైక్యమనుభూయ చ ।
 సర్వావరణదేవాంశ్చ పునరుద్వాసయేద్ హృది ॥ ౨౬ ॥
 విద్యాపూజాం గురోఃపూజాం కృత్వా పశ్చాద్యథాక్రమమ్ ।
 శ్శార్ఘ్ణపాత్రమన్త్రాంశ్చ హృదయే విన్యసేత్క్రమాత్ ॥ ౨౭ ॥
 నిర్మాల్యం చ సమర్ప్యాథ చణ్డీశాయేశగోచరే ।
 పునశ్చ సంయతప్రాణ ఋష్యాదికమథోచ్చరేత్ ॥ ౨౮ ॥
 కైలాసప్రస్తరో నామ మణ్డలం పరిభాషితమ్ ।
 ఆర్చయేన్నిత్యమేవైతత్పక్షే వా మాసి మాసి వా ॥ ౨౯ ॥
 షణ్మాసే వత్సరే వాపి చాతుర్మాస్యాదిపర్వణి ।

అవశ్యం చ సమభ్యర్చేన్నిత్యం మల్లిజ్జమాస్తికః ॥ ౩౦॥

తస్మిన్క్రమే మహాదేవి విశేషః కోఽపి కథ్యతే ।
ఉపదేశదినే లిజ్గం పూజితం గురుణా సహ ॥ ౩౧॥

గృహ్ణీయాదర్చయిష్యామి శివమాప్రాణసజ్జయమ్ ।
ఏవం త్రివారముచ్చార్ష్య శపథం గురుసన్నిధౌ ॥ ౩౨॥

తతః సమర్చయేన్నిత్యం పూర్వోక్తవిధినా ప్రియే ।
అర్చం సమర్చయేల్లిజ్జమూర్ధన్యర్హ్యోదకేన చ ॥ ౩౩॥
ప్రణవేన సమభ్యర్చ్య ధూపదీపౌ సమర్చయేత్ ।
బాణాన్యాం చణ్డమారాధ్య నిర్మాల్యం చ నివేదయేత్ ॥ ౩౪॥

ప్రక్షాల్య లిజ్గం వేదీం చ వస్త్రపూతైర్జలైస్తతః ।
నిఃక్షిప్య పుష్పం శిరసి లిజ్గస్య ప్రణవేన తు ॥ ౩౫॥

ఆధారశక్తిమారభ్య శుద్ధవిద్యాసనావధి ।
విభావ్య సర్వం మనసా స్థాపయేత్పరమేశ్వరమ్ ॥ ౩౬॥

పఞ్చాగవ్యాదిభిర్ద్యవ్యైర్యథావిభవసమ్భృతైః ।
కేవలైర్వా జలైః శుద్ధైః సురభిద్రవ్యవాసితైః ॥ ౩౭॥

పావమానేన రుద్రేణ నీలేన త్వరితేన చ ।
ఋగ్భిశ్చ సామభిర్వాపి బ్రహ్మభిశ్చైవ పఞ్చభిః ॥ ౩౮॥

స్నాపయేద్దేవదేవేశం ప్రణవేన శివేన చ ।
విశేషార్హ్యోదకేనాపి ప్రణవేనాభిషేచయేత్ ॥ ౩౯॥

విశోధ్య వాససా పుష్పం లిజ్జమూర్ధని విన్యసేత్ ।
పీఠే లిజ్గం సమారోప్య సూర్యాద్యర్చాం సమాచరేత్ ॥ ౪౦॥

ఆధారశక్త్యనంతౌ ద్వా పీఠాధస్తాత్సమర్చయేత్ ।
సింహాసనం తద్దూర్ధ్వం తు సమభ్యర్చ్య యథాక్రమమ్ ॥ ౪౧॥

అథోర్ధ్వచ్ఛదనమ్పిఠపాదే స్కన్ధం సమర్చయేత్ ।
లిజ్జే మూర్తిం సమాకల్ప్య మాం త్వయా సహ పూజయేత్ ॥ ౪౨॥

సమ్యగ్ భక్త్యా విధానేన యతిర్మధ్యానతత్పరః ।
ఏవం మయా తే కథితమతిగుహ్యమిదం ప్రియే ॥ ౪౩॥

గోపనీయం ప్రయత్నేన న దేయం యస్య కస్యచిత్ |
 మమ భక్తాయ దాతవ్యం యతయే వీతరాగిణే || ౪౪||
 గురుభక్తాయ శాన్తాయ మదర్థే యోగభాగినే |
 మమాజ్ఞామతిలజ్జ్యోతద్యో దదాతి విమూఢధీః || ౪౫||
 స నారకీ మమ ద్రోహీ భవిష్యతి న సంశయః |
 మద్భక్తదానాద్దేవేశి మత్ప్రియశ్చ భవేద్ ద్రువమ్ |
 ఇహ భుక్త్వాఖిలానోభగాన్మత్సాన్నిధ్యమవాప్నుయాత్ || ౪౬||
 వ్యాస ఉవాచ |
 ఏతచ్ఛుత్వా మహాదేవీ మహాదేవేన భాషితమ్ |
 స్తుత్వా తు వివిధైః స్తోత్రైర్దేవం వేదార్థగర్భితైః || ౪౭||
 శ్రీమత్పాదాబ్జయోః పత్యుః ప్రణామం పరమేశ్వరీ |
 అతిప్రహృష్టహృదయా ముమోద మునిసత్తమాః || ౪౮||
 అతిగుహ్యమిదం విప్రాః ప్రణవార్థప్రకాశకమ్ |
 శివజ్ఞానపరం హ్యేతద్భవతామార్తినాశనమ్ || ౪౯||
 సూత ఉవాచ |
 ఇత్యుక్త్వా మునిశార్దూలః పారాశర్యో మహాతపాః |
 పూజితః పరయా భక్త్యా మునిభిర్వేదవాదిభిః || ౫౦||
 కైలాసాద్రిమనుస్మృత్య యయా తస్మాత్తపోవనాత్ |
 తేఽపి ప్రహృష్టహృదయాః సత్రాన్తే పరమేశ్వరమ్ || ౫౧||
 సమూజ్య పరయా భక్త్యా సోమం సోమార్థశేఖరమ్ |
 యమాదియోగనిరతాః శివధ్యానపరాభవన్ || ౫౨||
 గుహాయ కథితం హ్యేతద్దేవ్యా తేనాపి నన్దినే |
 ససత్కుమారమునయే ప్రోవాచ భగవాన్ హి సః || ౫౩||
 తస్మాల్లబ్ధం మద్గురుణా వ్యాసేనామితతేజసా |
 తస్మాల్లబ్ధమిదం పుణ్యం మయాపి మునిపుణ్ణవాః || ౫౪||
 మయా వః శ్రావితం హ్యేతద్ గుహ్యద్ గుహ్యతరం పరమ్ |
 జ్ఞాత్వా శివప్రియాన్భక్త్యా భవతో గిరిశప్రియమ్ || ౫౫||
 భవద్భిరపి దాతవ్యమేతద్ గుహ్యం శివప్రియమ్ |

యతిభ్యః శాస్త్రచిత్రేభ్యో భక్తేభ్యః శివపాదయోః ॥ ౫౬ ॥

ఏతదుక్త్వా మహాభాగః సూతః పౌరాణికోత్తమః ।

తీర్థయాత్రాప్రసక్తేన చచార పృథివీమిమామ్ ॥ ౫౭ ॥

ఏతద్రహస్యం పరమం లభ్యా సూతాన్మునీశ్వరాః ।

కాశ్యామేవ నమాసీనా ముక్తాః శివపదం యయుః ॥ ౫౮ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం ప్రణవార్థపద్ధతివర్ణనం నామ
నవమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౯ ॥

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౧౦. దశమోఽధ్యాయః । సూతోపదేశః ।

వ్యాస ఉవాచ ।

గతేఽథ సూతే మునయః సువిస్మితా

విచిన్త్య చాన్యోఽన్యమిదం తు విస్మృతమ్ ।

యద్వామదేవస్య మతం మునీశ్వర

ప్రసూచితం తత్థలు కష్టమద్య నః ॥ ౧ ॥

కదానుభూయాన్మునివర్యదర్శనం

భవాద్ధిదుఃఖౌఘహరం పరం హి తత్ ।

మహేశ్వరారాధనపుణ్యతోఽధునా

మునీశ్వరః సత్వరమావిరస్తు నః ॥ ౨ ॥

ఇతి చిన్తాసమావిష్టా మునయో మునిపుంజవమ్ ।

వ్యాసం సమ్పూజ్య హృత్పద్మే తస్మస్తద్దర్శనోత్సుకాః ॥ ౩ ॥

సంవత్సరాస్తే స పునః కాశీం ప్రాప మహామునిః ।

శివభక్తిరతో జ్ఞానీ పురాణార్థప్రకాశకః ॥ ౪ ॥

తం దృష్ట్వా సూతమాయాన్తం మునయో హృష్టచేతసః ।

అభ్యుత్థానాసనార్ఘ్యాదిపూజయా సమపూజయన్ ॥ ౫ ॥

సోఽపి తాన్మునిశార్దూలానభినన్ద్య స్మితోదరమ్ |
 ప్రీత్యా స్నాత్వా జాహ్నవీయే జలే పరమపావనే || ౬ ||
 ఋషీన్సన్దర్శ్య చ సురాన్ పితృంశ్చ తిలతణ్ణులైః |
 తీరమాగత్య సమ్ప్రోక్ష్య వాససీ పరిధాయ చ || ౭ ||
 ద్వీరాచమ్య సమాదాయ భస్మ సద్యాదిమన్తతః |
 ఉద్ధూలనాదిక్రమతో విధార్యాథ మునీశ్వరః || ౮ ||
 రుద్రాక్షమాలాభరణః కృతనిత్యక్రియః సుధీ |
 యథోక్తాజ్ఞేషు విధినా త్రిపుణ్ణం రవతి స్మ హ || ౯ ||
 విశ్వేశ్వరముమాకాన్తం ససుతం సగణాధిపమ్ |
 పూజయామాస సదభిక్త్యా హ్యస్తౌ నత్వా ముహుర్ముహుః || ౧౦ ||
 కాలభైరవనాథం చ సమ్ప్రాజ్యాథ విధానతః |
 ప్రదక్షిణీకృత్య పునస్త్రీధా నత్వా చ పఞ్చధా || ౧౧ ||
 పునః ప్రదక్షిణీకృత్య ప్రణమ్య భువి దణ్ణవత్ |
 తుష్టావ పరయా స్తుత్యా సంస్మరంస్తత్పదామ్బుజమ్ || ౧౨ ||
 శ్రీమత్పంచాక్షరీం విద్యామష్టోత్తరసహస్రకమ్ |
 సజ్జాప్య పురతః స్థిత్యా క్షమాపయ్య మహేశ్వరమ్ || ౧౩ ||
 చణ్ణీశం సమ్ప్రపూజ్యాఽథ ముక్తిమణ్ణపమధ్యతః |
 నిర్దిష్టమాసనం భేజే మునిభిర్వేదపారగైః || ౧౪ ||
 ఏవం స్థితేషు సర్వేషు నమస్కృత్య సమన్తకమ్ |
 అథ ప్రాహ మునీన్ద్రాణాం భావవృద్ధికరం వచ || ౧౫ ||
 సూత ఉవాచ |
 ధన్యా యూయం మహాప్రాజ్ఞా మునయః శంసితవ్రతాః |
 భవదర్థమహ ప్రాప్తోఽహం తద్వృత్తమిదం శృణు || ౧౬ ||
 యదాహముపదిశ్యాథ భవతః ప్రణవార్థకమ్ |
 గతస్తీర్థాటనార్థాయ తద్వృత్తాన్తం బ్రవీమి వః || ౧౭ ||
 ఇతో నిర్గత్య సమ్ప్రాప్య తీరం దక్షపయోనిధేః |
 స్నాత్వా సమ్ప్రాజ్య విధివద్దేవీం కన్యామయీం శివామ్ |

పునరాగత్య విప్రేన్ద్రాః సువర్ణముఖరీతటమ్ ॥ ౧౮ ॥
 శ్రీకాలహస్తీశైలాఖ్యనగరే పరమాద్భుతే ।
 సువర్ణముఖరీతోయే స్నాత్వా దేవాన్పుషీనపి ॥ ౧౯ ॥
 సస్తర్వ్య విధివద్భక్త్యా సముద్రం గిరిశం స్మరన్ ।
 సమర్చ్య కాలహస్తీశం చన్ద్రకాన్తసమప్రభమ్ ॥ ౨౦ ॥
 పశ్చిమాభిముఖం పశ్చాశిరసం పరమాద్భుతమ్ ।
 సకృద్ధర్శనమాత్రేణ సర్వాఘక్షయకారణమ్ ॥ ౨౧ ॥
 సర్వసిద్ధిప్రదం భుక్తిముక్తిదం త్రిగుణేశ్వరమ్ ।
 తతశ్చ పరయా భక్త్యా తస్య దక్షిణగాం శివామ్ ॥ ౨౨ ॥
 జ్ఞానప్రసూనకలికాం సమర్చ్య హి జగత్ప్రసూమ్ ।
 శ్రీమత్పూజాక్షరీం విద్యామణ్ణోత్తరసహస్రకమ్ ॥ ౨౩ ॥
 జప్త్వా ప్రదక్షిణీకృత్య స్తుత్వా నత్వా ముహుర్ముహుః ॥ ౨౪ ॥
 తతః ప్రదక్షిణీకృత్య గిరిం ప్రత్యహమాదరాత్ ।
 ఆమోదతీవ మనసి ప్రత్యహం నియమాస్థితః ॥ ౨౫ ॥
 అనయన్ చతురో మాసానేవం తత్ర మునీశ్వరాః ।
 జ్ఞానప్రసూనకలికామహాదేవ్యాః ప్రసాదతః ॥ ౨౬ ॥
 ఏకదా తు సమాస్తీర్య చైలాజినకుశోత్తరమ్ ।
 ఆసనం పరమం తస్మిన్ స్థిత్యా రుద్ధేన్ద్రియో మునిః ॥ ౨౭ ॥
 సమాధిమాస్థాయ సదా పరమానన్దవిద్ధనః ।
 పరిపూర్ణః శివోఽస్మీతి నిర్వ్యగ్రహృదయోఽభవమ్ ॥ ౨౮ ॥
 ఏతస్మిన్నేవ సమయే మద్గురుః కరుణానిధిః ।
 నీలజీమూతసజ్కాశో విద్యుత్పిఙ్గజటాధరః ॥ ౨౯ ॥
 ప్రాంశుః కమణ్డలూదణ్డకృష్ణాజినధరః స్వయమ్ ।
 భస్మావదాతసర్వాఙ్గః సర్వలక్షణలక్షితః ॥ ౩౦ ॥
 త్రిపుణ్ణావిలసద్భాలో రుద్రాణ్ణాలక్ష్మితాకృతిః ।
 పద్మపత్రారుణాయామవిస్తీర్ణనయనద్వయః ॥ ౩౧ ॥
 ప్రాదుర్భూయ హృదయోజ్ఞే తదానీమేవ సత్వరమ్ ।

విమోహితస్తదైవానమేతదద్ భుతమాస్తికాః ॥ ౩౨॥

తత ఉన్మీల్య నయనే విలాపం కృతవానహమ్ ।

ఆసీన్మమాశ్రుపాతశ్చ గిరినిర్ధరసన్నిభః ॥ ౩౩॥

ఏతస్మిన్నేవ సమయే శ్రుతా వాగశరీరిణీ ।

వ్యోమ్నా మహాద్భుతా విప్రాస్తామేవ శృణుతాదరాత్ ॥ ౩౪॥

సూతపుత్ర మహాభాగ గచ్ఛ వారాణసీం పురీమ్ ।

తత్రాసన్మునయః పూర్వముపదిష్టాస్త్యయాధునా ॥ ౩౫॥

త్వదుపాగమకల్యాణం కాఙ్క్షన్తే వివశా భృశమ్ ।

తిష్ఠన్తి తే నిరాహారా ఇత్యుక్త్వా విరరామ సా ॥ ౩౬॥

తత ఉత్థాయ తరసా దేవం దేవీం చ భక్తితః ।

ప్రదక్షిణీకృత్య పునః ప్రణమ్య భువి దణ్ణవత్ ॥ ౩౭॥

ద్విషడ్వారం గురోరాజ్ఞాం విజ్ఞాయ శివయోరథ ।

క్షేత్రాన్నిర్గత్య తరసా చత్వారింశద్దినాన్తరే ॥ ౩౮॥

ఆగతోఽస్మి మునిశ్రేష్ఠా అనుగృహ్ణాన్తు మామిహ ।

మయా కిమద్య వక్తవ్యం భవన్తస్తద్ బ్రువన్తు మే ॥ ౩౯॥

ఇతి సూతవచః శ్రుత్వా ఋషయో హృష్టమానసాః ।

అవోచన్మునిశార్దూలం వ్యాసం నత్వా ముహుర్ముహుః ॥ ౪౦॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం సూతోపదేశో నామ

దశమోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౦॥

౬.౧౦

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

౬.౧౦. ఏకాదశోఽధ్యాయః । వామదేవబ్రహ్మవర్ణనమ్ ।

ఋషయ ఉచుః ॥

సూత సూత మహాభాగః త్వమస్మద్గురురుత్తమః ।

అతస్త్యాం పరిపృచ్ఛామో భవతోఽనుగ్రహో యది ॥ ౧॥

శ్రద్ధాలుషు చ శిష్యేషు త్వాదృశా గురవః సదా ।

స్నిగ్ధభావా ఇతీదం నో దర్శితం భవతాధునా ॥ ౨॥

విరజాహోమసమయే వామదేవమతం పురా ।

సూచితం భవతాస్మాభిర్ను శ్రుతం విస్తరాన్మునే ॥ ౩॥

తదిదాసీం శ్రోతుకామాః శ్రద్ధయా పరమాదరాత్ ।

వయం సర్వే కృపాసిన్ధో ప్రీత్యా తద్వక్తుమర్హసి ॥ ౪॥

ఇతి తేషాం వచః శ్రుత్వా సూతో హృష్టతనూరుహః ।

నమస్కృత్య మహాదేవం గురోః పరతరం గురుమ్ ॥ ౫॥

మహాదేవీం త్రిజననీం గురుం వ్యాసం చ భక్తితః ।

ప్రాహ గమీభరయా వాచా మునీనాహ్లాదయన్నిదమ్ ॥ ౬॥

సూత ఉవాచ ।

స్వస్వస్తు మునయః సర్వే సుఖినః సన్తు సర్వదా ।

శివభక్తాః స్థిరాత్మానః శివభక్తిప్రవర్తకాః ॥ ౭॥

తదతీవ విచిత్రం హి శ్రుతం గురుముఖామ్బుజాత్ ।

ఇతః పూర్వం మయా నోక్తం గుహ్యప్రాకట్యశక్యయా ॥ ౮॥

యూయం ఖలు మహాభాగాః శివభక్తా దృఢవ్రతాః ।

ఇతి నిశ్చిన్త్య యుష్యాకం వక్ష్యామి శ్రూయతాం ముదా ॥ ౯॥

పురా రథన్తరే కల్పే వామదేవో మహామునిః ।

గర్భముక్తః శివజ్ఞానవిదాం గురుతమః స్వయమ్ ॥ ౧౦.౧౦.౧౦॥

వేదాగమపురాణాదిసర్వశాస్త్రార్థతత్త్వవితః ।

దేవాసురమనుష్యాదిజీవానాం జన్మకర్మవితః ॥ ౧౧॥

భస్మావదాతస్వాఙ్గో జటామణ్డలమణ్డితః ।

నిరాశ్రయో నిఃస్పృహశ్చ నిర్దవన్దోఽనిరహజ్కృతిః ॥ ౧౨॥

దిగమ్బరో మహాజ్ఞానీ మహేశ్వర ఇవాపరః ।

శిష్యభూతైర్మునీనైశ్చ తాద్భుజైః పరివారితః ॥ ౧౩॥

పర్యటన్పుథివీమేతాం స్వపాదస్పర్శపుణ్యతః ।

పవిత్రయన్పరే ధామ్ని నిమగ్నహృదయోఽన్వహమ్ ॥ ౧౪॥

కుమారశిఖరం మేరోర్ధక్షిణం ప్రావిశన్ముదా ।
 యత్రాస్తే భగవానీశతనయః శిఖివాహనః ॥ ౧౫ ॥
 జ్ఞానశక్తిధరో వీరః సర్వాసురవిమర్దనః ।
 గజావల్లీసమాయుక్తః సర్వైర్దేవైర్నమస్కృతః ॥ ౧౬ ॥
 తత్ర స్కన్ధసరో నామ సరః సాగరసన్నిభమ్ ।
 శిశిరస్వాదుపాసీయం స్వచ్ఛాగాధబహూదకమ్ ॥ ౧౭ ॥
 సర్వాశ్చర్యగుణోపేతం విద్యతే స్వామిసన్నిధౌ ।
 తత్ర స్నాత్వా వామదేవః సహశ్చైర్మహామునిః ॥ ౧౮ ॥
 కుమారం శిఖరాసీనం మునివృన్దనిషేవితమ్ ।
 ఉద్యదాదిత్యసంకృశం మయూరవరవాహనమ్ ॥ ౧౯ ॥
 చతుర్భుజముదారాజ్ఞం ముకుటాదివిభూషితమ్ ।
 శక్తిరత్నద్వయోపాస్యం శక్తికుక్కుటధారిణమ్ ॥ ౨౦ ॥
 వరదాభయహస్తం చ దృష్ట్వా స్కన్ధం మునీశ్వరః ।
 సమూజ్య పరయా భక్త్యా స్తోతుం సముపవక్రమే ॥ ౨౧ ॥
 వామదేవ ఉవాచ ।
 ఓం నమః ప్రణవార్థాయ ప్రణవార్థవిధాయినే ।
 ప్రణవాక్షరబీజాయ ప్రణ వాయ నమో నమః ॥ ౨౨ ॥
 వేదాంతార్థస్వరూపాయ వేదాంతార్థవిధాయినే ।
 వేదాంతార్థవిదే నిత్యం విదితాయ నమో నమః ॥ ౨౩ ॥
 నమో గుహాయ భూతానాం గుహాసు నిహితాయ చ ।
 గుహ్యాయ గుహ్యరూపాయ గుహ్యగమవిదే నమః ॥ ౨౪ ॥
 అణోరణీయసే తుభ్యం మహతోఽపి మహీయసే ।
 నమః పరావరజ్ఞాయ పరమాత్మస్వరూపిణే ॥ ౨౫ ॥
 స్కన్దాయ స్కన్దరూపాయ మిహిరారుణతేజసే ।
 నమో మన్దారమాలోద్యన్ముకుటాదిభృతే సదా ॥ ౨౬ ॥
 శివశిష్యాయ పుత్రాయ శివస్య శివదాయినే ।
 శివప్రియాయ శివయోరానన్దనిధయే నమః ॥ ౨౭ ॥
 గాఙ్గేయాయ నమస్తుభ్యం కార్తికేయాయ ధీమతే ।

ఉమాపుత్రాయ మహతే శరకాననశాయినే || ౨౮ ||

షడక్షరశరీరాయ షడ్విధార్థవిధాయినే |

షడధ్వాతీతరూపాయ షణ్ముఖాయ నమో నమః || ౨౯ ||

ద్వాదశాయతనేత్రాయ ద్వాదశోద్యతబాహవే |

ద్వాదశాయుధధారాయ ద్వాదశాత్మన్నమోఽస్తు తే || ౬.౧౧.౩౦ ||

చతుర్భుజాయ శాన్తాయ శక్తికుక్కుటధారిణే |

వరదాభయహస్తాయ నమోఽసురవిదారిణే || ౩౧ ||

గజావల్లికుచాలిప్తకుంజమాఙ్గీతవక్షసే |

నమో గజాననానందమహిమానన్దితాత్మనే || ౩౨ ||

బ్రహ్మదిదేవమునికిన్నరగీయమాన-గాథావిశేషశుచిన్దితకీర్తిధామ్నే |

వృన్దారకామలకిరీటవిభూషణస్క్-పూజ్యాభిరామపదపఙ్కజ తే నమోఽస్తు || ౩౩ ||

ఇతి స్కన్దస్తవం దివ్యం వామదేవేన భాషితమ్ |

యః పఠేచ్ఛృణుయాద్వాపి స యాతి పరమాం గతిమ్ || ౩౪ ||

మహాప్రజ్ఞాకరం హ్యేతచ్ఛివభక్తివివర్ధనమ్ |

ఆయురారోగ్యధనకృత్సర్వకామప్రదం సదా || ౩౫ ||

ఇతి స్తుత్వా వామదేవో దేవం సేనాపతిం ప్రభుమ్ |

ప్రదక్షిణాత్రయం కృత్వా ప్రణమ్య భువి దణ్డవత్ || ౩౬ ||

సాష్టాఙ్గం చ పునః కృత్వా ప్రదక్షిణనమస్కృతమ్ |

అభవత్సర్వతస్తస్య వినయావనతో ద్విజాః || ౩౭ ||

వామదేవకృతం స్తోత్రం పరమార్థవిజృమ్భితమ్ |

శ్రుత్వాభవత్ప్రసన్నో హి మహేశ్వరసుతః ప్రభుః || ౩౮ ||

తమువాచ మహాసేనః ప్రీతోఽస్మి తవ పూజయా |

భక్త్యా స్తుత్యా చ భద్రం తే కిమద్య కరవాణ్యహమ్ || ౩౯ ||

మునే త్వం యోగినాం ముఖ్యః పరిపూర్ణశ్చ నిఃస్పృహః |

భవాదృశాం హి లోకేస్మిప్రార్థనీయం న విద్యతే || ౬.౧౧.౪౦ ||

తథాపి ధర్మరక్షాయై లోకానుగ్రహకాఙ్క్షయా |

త్వాదృశాః సాధవః సన్తో విచరన్తి మహితలే || ౪౧ ||

శ్రోతవ్యమస్తి చేద్ బ్రహ్మన్ వక్తుమర్హసి సామృతమ్ ।
తదిదానీమహం వక్ష్యే లోకానుగ్రహహేతవే ॥ ౪౨॥

ఇతి స్కున్దవచః శ్రుత్వా వామదేవో మహామునిః ।
ప్రశ్రయావనతః ప్రాహ మేఘగమ్భిరయా గిరా ॥ ౪౩॥

వామదేవ ఉవాచ ।

భగవన్సరమేశస్త్వం పరాపరవిభూతిదః ।
సర్వజ్ఞః సర్వకర్తా చ సర్వశక్తిధరః ప్రభుః ॥ ౪౪॥

జీవా వయం తు తే వక్తుం సన్నిధౌ పరమేశితుః ।
తథాప్యనుగ్రహోఽయం తే యత్త్వం వదసి మాం ప్రతి ॥ ౪౫॥

కృతార్థోఽహం మహాప్రాజ్ఞ విజ్ఞానకణమాత్రతః ।
ప్రేరితః పరిపృచ్ఛామి క్షన్తవ్యోఽతిక్రమో మమ ॥ ౪౬॥

ప్రణవో హి పరః సాక్షాత్పరమేశ్వరవాచకః ।
వాచ్యః పశుపతిర్దేవః పశూనాం పాశమోచకః ॥ ౪౭॥

వాచకేన సమాహూతః పశూనోచయతే క్షణాత్ ।
తస్మాద్వాచకతాసిద్ధిః ప్రణవేన శివమృతి ॥ ౪౮॥

ఓమితీదం సర్వమితి శ్రుతిరాహ సనాతనీ ।
ఓమితి బ్రహ్మ సర్వం హి బ్రహ్మీతి చ సమబ్రవీత్ ॥ ౪౯॥

దేవసేనాపతే తుభ్యం దేవానామ్పుతయే నమః ।
నమో యతీనాం పతయే పరిపూర్ణాయ తే నమః ॥ ౬.౧౧.౫౦॥

ఏవం స్థితే జగత్యస్మిన్ శివాదన్యన్న విద్యతే ।
సర్వరూపధరః స్వామీ శివో వ్యాపీ మహేశ్వరః ॥ ౫౧॥

సమష్టివ్యష్టిభావేన ప్రణవార్థః శ్రుతో మయా ।
న జాతుచిన్మహాసేన సమ్ప్రాప్తస్త్వాదృశో గురుః ॥ ౫౨॥

అతః కృత్వానుకమాం వై తమర్థం వక్తుమర్హసి ।
ఉపదేశవిధానేన సదాచారక్రమేణ చ ॥ ౫౩॥

స్వామ్యేకః సర్వజన్తూనాం పాశచ్ఛేదకరో గురుః ।
అతస్త్వత్కృపయా సోఽర్థః శ్రోతవ్యో హి మయా గురో ॥ ౫౪॥

ఇతి స మునినా పృష్టః స్కన్ధః ప్రణమ్య సదాశివం-ప్రణవవపుషం సాష్టత్రింశత్కలావరలక్షితమ్
|

సహితముమయా శశ్వత్పార్శ్వే మునిప్రవరాన్వితం-గదితుముపచక్రామ శ్రేయః శ్రుతిష్యపి
గోపితమ్ || ౫౫||

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం వామదేవబ్రహ్మవర్ణనన్నామైకాదశో౭ధ్యాయః
|| ౬.౧౧||

౬.౧౨

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

|| శ్రీశివమహాపురాణమ్ ||

౬.౧౨. ద్వాదశో౭ధ్యాయః | సంన్యాసవిధివర్ణనమ్ |

శ్రీబ్రహ్మణ్య ఉవాచ |

సాధుసాధు మహాభాగ వామదేవ మునీశ్వర |

త్వమతీవ శివే భక్తః శివజ్ఞానవతాం వరః || ౧||

త్వయా త్వవిదితం కీర్ణ్ణాస్తి లోకేషు కుత్రచిత్ |

తథాపి తవ వక్ష్యామి లోకానుగ్రహకారిణః || ౨||

లోకే౭స్మిన్పశవః సర్వే నానాశాస్త్రవిమోహితాః |

వక్షాతాః పరమేశస్య మాయయాతివిచిత్రయా || ౩||

న జానతి పరం సాక్షాత్ప్రణవార్థం మహేశ్వరమ్ |

సగుణం నిర్గుణం బ్రహ్మ త్రిదేవజనకం పరమ్ || ౪||

దక్షిణం బాహుముద్ధృత్య శపథం ప్రబ్రవీమి తే |

సత్యం సత్యం పునః సత్యం సత్యం సత్యం పునః పునః || ౫||

ప్రణవార్థః శివః సాక్షాత్ప్రాధాన్యేన ప్రకీర్తితః |

శ్రుతిషు స్మృతిశాస్త్రేషు పురాణేష్వాగమేషు చ || ౬||

యతో వాచో నివర్తన్తే అప్రాప్య మనసా సహ |

ఆనందం యస్య వై విద్వాన్న బిభేతి కుతశ్చన || ౭||

యస్మాజ్జగదిదం సర్వం విధివిష్టిన్ద్రపూర్వకమ్ |

సహ భూతేన్ద్రియగ్రామైః ప్రథమం సమ్ప్రసూయతే || ౮||

న సమృద్ధానాయతే యో వై కుతశ్చన కదాచన |
 యస్మిన్న భాసతే విద్యున్న చ సూర్యో న చన్ద్రమాః || ౯ ||
 యస్య భాసా విభాతీదం జగత్సర్వం సమన్తతః |
 సర్వైశ్వర్యేణ సమృన్నో నామ్నా సర్వైశ్వరః స్వయమ్ || ౧౦ ||
 యో వై ముముక్షుభిర్ధ్యేయః శమ్భురాకాశమధ్యగః |
 సర్వవ్యాపీ ప్రకాశాత్మా భాసరూపో హి చిన్మయః || ౧౧ ||
 యస్య పుంసః పరా శక్తిరాభివగమ్యా మనోహరా |
 నిర్గుణా స్వగుణైరేవ నిగూఢా నిష్కలా శివా || ౧౨ ||
 తదీయం త్రివిధం రూపం స్థూలం సూక్ష్మం పరం తతః |
 ధ్యేయం ముముక్షుభిర్నిత్యం క్రమతో యోగిభిర్మనే || ౧౩ ||
 నిష్కలః సర్వదేవానామాదిదేవః సనాతనః |
 జ్ఞానక్రియాస్వభావో యః పరమాత్మేతి గీయతే || ౧౪ ||
 తస్య దేవాధిదేవస్య మూర్తిః సాక్షాత్సదాశివః |
 పంచమన్త్రతనుర్దేవః కలాపఞ్చకవిగ్రహః || ౧౫ ||
 శుద్ధస్ఫటికసజ్కాశః ప్రసన్నః శీతలద్యుతిః |
 పఞ్చవక్త్రో దశభుజస్త్రిపఞ్చనయనః ప్రభుః || ౧౬ ||
 ఈశానముకుటోపేతః పురుషాస్యః పురాతనః |
 అఘోరహృదయో వామదేవగుహ్యప్రదేశవాన్ || ౧౭ ||
 సద్యపాదశ్చ తన్మూర్తిః సాక్షాత్సకలనిష్కలః |
 సర్వస్వజ్ఞత్వాదిషట్పక్షిషడ్జీకృతవిగ్రహః || ౧౮ ||
 శబ్దాదిషక్తిస్ఫురితహృత్పజ్కజవిరాజితః |
 స్వశక్త్యా వామభాగే తు మనోన్మన్యా విభూషితః || ౧౯ ||
 మన్త్రాదిషడ్విధార్థానామర్థోపన్యాసమార్గతః | సా - మా
 సమష్టివ్యష్టిభావార్థం వక్ష్యామి ప్రణవాత్మకమ్ || ౨౦ ||
 ఉపదేశక్రమో హ్యేదౌ వక్తవ్యః శ్రూయతామయమ్ |
 చాతుర్వర్ణ్యం హి లోకేస్మిన్ప్రసిద్ధమ్మానుషే మునే || ౨౧ ||
 త్రైవర్ణికానామేవాత్ర శ్రుత్యాచారసమన్వయః |

శుశ్రూషామాత్రసారా హి శూద్రాః శ్రుతిబహిష్కృతాః ॥ ౨౨॥

త్రైవర్ణికానాం సర్వేషాం స్వస్వాశ్రమరతాత్మనామ్ ।
శ్రుతిస్మృత్యుదితో ధర్మోఽనుష్ఠేయో నాపరః క్వచిత్ ॥ ౨౩॥

శ్రుతిస్మృత్యుదితం కర్మ కుర్వన్సిద్ధిమవాప్స్యతి ।
ఇత్యుక్తం పరమేశేన వేదమార్గప్రదర్శినా ॥ ౨౪॥

వర్ణాశ్రమాచారపుణ్యైరభ్యర్చ్య పరమేశ్వరమ్ ।
తస్మాయుజ్యం గతాః సర్వే బహవో మునిసత్తమాః ॥ ౨౫॥

బ్రహ్మచర్యేణ మునయో దేవా యజ్ఞక్రియాధ్వనా ।
పితరః ప్రజయా తృప్తా ఇతి హి శ్రుతిరబ్రవీత్ ॥ ౨౬॥

ఏవం ఋణత్రయాన్ముక్తో వానప్రస్థాశ్రమం గతః ।
శితోష్ణసుఖదుఃఖాదిసహిష్ఠుర్విజితేంద్రియః ॥ ౨౭॥

తపస్వీ విజితాహారో యమాద్యం యోగమభ్యసేత్ ।
యథా దృఢతరా బుద్ధిరవిచాల్యా భవేత్తథా ॥ ౨౮॥

ఏవం క్రమేణ శుద్ధాత్మా సర్వకర్మాణి విన్యసేత్ ।
సంన్యస్య సర్వకర్మాణి జ్ఞానపూజాపరో భవేత్ ॥ ౨౯॥

సా హి సాక్షాచ్ఛైవైకేన జీవన్ముక్తిఫలప్రదా ।
సర్వోత్తమా హి విజ్ఞేయా నిర్వికారా యతాత్మనామ్ ॥ ౬.౧౨.౩౦॥

తత్ప్రకారమహం వక్ష్యే లోకానుగ్రహకామ్యయా ।
తవ స్నేహాన్మహాప్రాజ్ఞ సావధానతయా శృణు ॥ ౩౧॥

సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞం వేదాన్తజ్ఞానపారగమ్ ।
ఆచార్యముపగచ్ఛేత్స యతిర్ముతిమతాం వరమ్ ॥ ౩౨॥

తత్సమీపముపవ్రజ్య యథావిధి విచక్షణః ।
దీర్ఘదణ్డప్రణామాద్వైస్తోషయేద్యత్సతః సుధీః ॥ ౩౩॥

యో గురుః స శివః ప్రోక్తో యః శివః స గురుః స్మృతః ।
ఇతి నిశ్చిత్స్య మనసా స్వవిచారం నివేదయేత్ ॥ ౩౪॥

లభ్యానుజ్ఞస్తు గురుణా ద్వాదశాహం పయోవ్రతీ ।
శుక్లపక్షే చతుర్థ్యాం వా దశమ్యాం వా విధానతః ॥ ౩౫॥

ప్రాతః స్నాత్వా విశుద్ధాత్మా కృతనిత్యక్రియః సుధీః |
 గురుమాహూయ విధినా నాస్తిశ్రాద్ధం సమారభేత్ || 3౬ ||
 విశ్వేదేవాః సత్యవసుసంజ్ఞావంతః ప్రకీర్తితాః |
 దేవశ్రాద్ధే బ్రహ్మవిష్ణుమహేశాః కథితాస్త్రయః || 3౭ ||
 ఋషిశ్రాద్ధే తు సమ్ప్రోక్తా దేవక్షేత్రమనుష్యజాః |
 దేవశ్రాద్ధే తు వసురుద్రాదిత్యాః సమ్ప్రకీర్తితాః || 3౮ ||
 చత్వారో మానుషశ్రాద్ధే సనకాద్యా మునీశ్వరాః |
 భూతశ్రాద్ధే పంచ మహాభూతాని చ తతః పరమ్ || 3౯ ||
 చక్షురాదీన్ద్రియగ్రామో భూతగ్రామశ్చతుర్విధః |
 పితృశ్రాద్ధే పితా తస్య పితా తస్య పితా త్రయః || ౬.౧౨.౪౦ ||
 మాతృశ్రాద్ధే మాతృపితామహ్యౌ చ ప్రపితామహీ |
 ఆత్మశ్రాద్ధే తు చత్వార ఆత్మా పితృపితామహౌ || ౪౧ ||
 ప్రపితామహనామా చ సపత్నీకాః ప్రకీర్తితాః |
 మాతామహాత్మకశ్రాద్ధే త్రయో మాతామహాదయః || ౪౨ ||
 ప్రతిశ్రాద్ధం బ్రాహ్మణానాం యుగ్మం కృత్వోపకల్పితాన్ |
 ఆహూయ పాదౌ ప్రక్షాల్య స్వయమాచమ్య యత్నతః || ౪3 ||
 సమస్తసమ్పత్సమవాప్తిహేతవః, సముత్థితాపత్కులధూమకేతవః |
 అపారసంసారసముద్రనేతవః, పునస్తు మాం బ్రాహ్మణపాదరేణవః || ౪౪ ||
 ఆపద్ధనధ్వాంతసహస్రభానవః, సమీహితార్థార్పణకామధేనవః |
 సమస్తతీర్థాముష్పవిత్రమూర్తయో, రక్షన్తు మాం బ్రాహ్మణపాదపాంసవః || ౪౫ ||
 ఇతి జప్త్వా నమస్కృత్య సాష్టాంగం భువి దణ్డవత్ |
 స్థిత్యా తు ప్రాఙ్ముఖః శమోఘః పాదాబ్జయుగలం స్మరన్ || ౪౬ ||
 సపవిత్రకరః శుద్ధ ఉపవీతీ దృఢాసనః |
 ప్రాణాయామత్రయం కుర్యాచ్ఛ్చుత్వా తిథ్యాదికం పునః || ౪౭ ||
 మత్సంన్యాసాఙ్గభూతం యద్విశ్వేదేవాదికం తథా |
 శ్రాద్ధమష్టవిధం మాతామహాంతం పార్వణేన వై || ౪౮ ||
 విధానేన కరిష్యామి యుష్మదాజ్ఞాపురఃసరమ్ |

ఏవం విధాయ సక్కుల్యం దర్భానుత్తరతస్వజేత్ ॥ ౪౯ ॥
 ఉపస్పృశ్యాప ఉత్థాయ వరణక్రమమారభేత్ ।
 పవిత్రపాణిః సంస్పృశ్య పాణీ బ్రాహ్మణయోర్వదేత్ ॥ ౬.౧౨.౫౦ ॥
 విశ్వేదేవార్థ ఇత్యాది భవద్భ్యాం క్షణ ఇత్యపి ॥ ౫౧ ॥
 ప్రసాదనీయ ఇత్యన్తం సర్వత్రైవం విధిక్రమః ।
 ఏవం సమాప్య వరణం మణ్డలాని ప్రకల్పయేత్ ॥ ౫౨ ॥
 ఉదగారభ్య దశ చ కృత్వాభ్యర్చనమక్షత్రైః ।
 తేషు క్రమేణ సంస్థాప్య బ్రాహ్మణాన్ పాదయోః పునః ॥ ౫౩ ॥
 విశ్వేదేవాదినామాని ససంవబోధనముచ్చరేత్ ।
 ఇదం వః పాద్యమితి సకుశపుష్పాక్షతోదకైః ॥ ౫౪ ॥
 పాద్యం దత్త్వా స్వయమపి జాలితాజ్ఞీరుదజ్ముఖః ।
 ఆచమ్య యుగ్మక్ష్మప్తాన్తానాసనేఘాపవేశ్య చ ॥ ౫౫ ॥
 విశ్వేదేవస్వరూపస్య బ్రాహ్మణస్యేదమాసనమ్ ।
 ఇతి దర్భాసనం దత్త్వా దర్భపాణిః స్వయం స్థితః ॥ ౫౬ ॥
 ఆస్మిన్నాస్తీముఖశ్రాద్ధే విశ్వేదేవార్థ ఇత్యపి ।
 భవద్భ్యాం క్షణ ఇత్యుక్త్వా క్రియతామితి సంవదేత్ ॥ ౫౭ ॥
 ప్రాప్నుతామితి సమ్ప్రోవ్య భవంతామితి సంవదేత్ ।
 వదేతాం ప్రాప్నుయావేతి తౌ చ బ్రాహ్మణపుజ్గవౌ ॥ ౫౮ ॥
 సమ్పూర్ణమస్తు సక్కుల్యసిద్ధిరస్త్వితి తాన్ ప్రతి ।
 భవన్తోఽనుగృహ్ణాన్త్వితి ప్రార్థయేద్ ద్విజపుజ్గవాన్ ॥ ౫౯ ॥
 తతః శుద్ధకదల్యాదిపాత్రేషు జాలితేషు చ ।
 అన్నాదిభోజ్యద్రవ్యాణి దత్త్వా దర్భైః పృథక్ పృథక్ ॥ ౬.౧౨.౬౦ ॥
 పరిస్థిర్య స్వయం తత్ర పరిషిచ్యోదకేన చ ।
 హస్తాభ్యామవలమ్బ్యాథ పాత్రం ప్రత్యేకమాదరాత్ ॥ ౬౧ ॥
 పృథివీ తే పాత్రమిత్యాది కృత్వా తత్ర వ్యవస్థితాన్ ।
 దేవాదీంశ్చ చతుర్థ్యన్తాననూద్యాక్షతసంయుతాన్ ॥ ౬౨ ॥
 ఉదగ్గృహీత్వా స్వాహేతి దేవార్థేఽన్నం యజేత్పునః ।

న మమేతి వదేదస్తే సర్వత్రాయం విధిక్రమః ॥ ౬౩॥

యత్పాదపద్మస్మరణాద్యస్య నామజపాదపి ।
న్యూనం కర్మ భవేత్పూర్ణం తం వందే సామృద్ధిశ్చరమ్ ॥ ౬౪॥

ఇతి జప్త్వా తతో బ్రూయాన్మయా కృతమిదం పునః ।
నాస్థిముఖశ్రాద్ధమితి యథోక్తం చ వదేత్తతః ॥ ౬౫॥

ఆస్త్వితి బ్రూతేతి చ తాన్పుసాద్య ద్విజపుష్కవాన్ ।
విసృజ్య స్వకరస్థోదం ప్రణమ్య భువి దణ్ణవత్ ॥ ౬౬॥

ఉత్థాయ చ తతో బ్రూయాదమృతం భవతు ద్విజాన్ ।
ప్రార్థయేచ్ఛ పరం ప్రీత్యా కృతాజ్ఞులిరుదారధీః ॥ ౬౭॥

శ్రీరుద్రం చమకం సూక్తం పౌరుషం చ యథావిధి ।
చిత్రే నదాశివం ధ్యాత్వా జపేద్ బ్రహ్మణి పఞ్చ చ ॥ ౬౮॥

భోజనాస్తే రుద్రసూక్తం క్షమాపయ ద్విజాన్ పునః ।
తన్మన్త్రేణ తతో దద్యాదుత్తరాపోశణం పురః ॥ ౬౯॥

ప్రక్షాలితాఙ్గీరావమ్య పిణ్ణసానం వ్రజేత్తతః ।
ఆసీనః ప్రాజ్ఞుఖో మాసీ ప్రాణాయామత్రయం చరేత్ ॥ ౬౧౦౨౭౦॥

నాస్థిముఖోక్తశ్రాద్ధాఙ్గం కరష్యే పిణ్ణదానకమ్ ।
ఇతి సఙ్కుల్య దక్షాది సమారభ్యోదకాన్తికమ్ ॥ ౭౦॥

నవ రేఖాః సమలిఖ్య ప్రాగగ్రాన్ద్వాదశ క్రమాత్ ।
సంస్తీర్య దర్భాన్దక్షాదిదేవాదిస్థానపఞ్చకమ్ ॥ ౭౧॥

తూష్ణిం దద్యాత్సాక్షతోదం త్రిషు స్థానేషు చ క్రమాత్ ।
స్థానేష్వన్యేషు మాతృషు మార్జయన్తాస్తతః పరమ్ ॥ ౭౩॥

అత్రేతి పితరః పశ్చాత్సాక్షతోదం సమర్చ్య చ ।
దద్యాత్తతః క్రమేణైవ దేవాదిస్థానపఞ్చకే ॥ ౭౪॥

తత్తద్దేవాదినామాని చతుర్థ్యన్తాన్యదీర్య చ ।
పిణ్ణత్రయం తతో దద్యాత్ప్రత్యేకం స్థానపఞ్చకే ॥ ౭౫॥

స్వగృహ్యోక్తేన మార్గేణ దద్యాత్పిణ్ణాన్పుథకపుథక్ ।
దద్యాదిదం సాక్షతం చ పితృసాధుణ్యహేతవే ॥ ౭౬॥

ధ్యాయేత్సదాశివం దేవం హృదయామ్భోజమధ్యతః ।
 తత్పాదపద్మస్మరణాదితి శ్లోకం పఠన్ పునః ॥ ౭౭ ॥
 నమస్కృత్య బ్రాహ్మణేభ్యో దక్షిణాం చ స్వశక్తితః ।
 దత్త్వా క్షమాపయ చ తాన్ విస్మజ్య చ తతః క్రమాత్ ॥ ౭౮ ॥
 పిణ్డానుత్సృజ్య గోగ్రాసం దద్యాన్నో చేజ్జలే క్షిపేత్ ।
 పుణ్యాహవాచనం కృత్వా భుజ్జీత స్వజ్జనైః సహ ॥ ౭౯ ॥
 ఆన్యేద్యుః ప్రాతరుత్థాయ కృతనిత్యక్రియః సుధీః ।
 ఉపాష్య క్షౌరకర్మాది కక్షోపస్థవివర్జితమ్ ॥ ౮౦ ॥
 కేశశ్మశ్రునఖానేవ కర్మావధి విస్మజ్య చ ।
 సమాష్టికేశాన్విధివత్కారయిత్వా విధానతః ॥ ౮౧ ॥
 స్నాత్వా ధౌతపటః శుద్ధో ద్విరాచమ్యాథ వాగ్యతః ।
 భస్మ సన్ధార్య విధినా కృత్వా పుణ్యాహవాచనమ్ ॥ ౮౨ ॥
 తేన సమ్ప్రోక్ష్య సమ్ప్రోప్య శుద్ధదేహస్వభావతః ।
 హోమద్రవ్యార్థమాచార్యదక్షిణార్థం విహాయ చ ॥ ౮౩ ॥
 ద్రవ్యజాతం మహేశాయ ద్విజేభ్యశ్చ విశేషతః ।
 భక్తేభ్యశ్చ ప్రదాయాథ శివాయ గురురూపిణే ॥ ౮౪ ॥
 వస్త్రాది దక్షిణాం దత్త్వా ప్రణమ్య భువి దణ్డవత్ ।
 దోరకౌపినవసనం దణ్డాద్యం జాలితం భువి ॥ ౮౫ ॥
 ఆదాయ హోమద్రవ్యాణి సమిధాదీని చ క్రమాత్ ।
 సముద్రతీరే నద్యాం వా పర్వతే వా శివాలయే ॥ ౮౬ ॥
 అరణ్యే చాపీ గోష్ఠే వా విచార్య స్థానముత్తమమ్ ।
 స్థిత్వాచమ్య తతః పూర్వం కృత్వా మానసమఞ్జరీమ్ ॥ ౮౭ ॥
 బ్రాహ్మమోక్షార్థసహితం నమో బ్రహ్మణ ఇత్యపి ।
 జపిత్వా త్రిస్తోత్రో బ్రూయాద్గిమ్మీలే పురోహితమ్ ॥ ౮౮ ॥
 అథ మహావ్రతమితి అగ్నిరైవ దేవనామతః ।
 తథైతస్య సమామ్నాయమిషే త్వోర్జేత్వా వేతి తత్ ॥ ౮౯ ॥
 అగ్ని ఆయాహి వీతయే శన్నో దేవీరభిష్టయే ।
 పశ్చాత్ప్రోప్య మయరసతజభనలగ్నేః సహ ॥ ౯౦ ॥

సమ్మితం చ తతః పంచసంవత్సరమయం తతః ।
 సమామ్నాయః సమామ్నాతః అథ శిక్షాం వదేత్సువః ।
 ప్రవక్ష్యామీత్యుదీర్యాథ వృద్ధిరదైచ్చ సంవదేత్ ॥ ౯౧॥

అథాతో ధర్మజ్ఞానేత్యుచ్చార్ష్య పునరజ్ఞాసా ।
 అథాతో బ్రహ్మజ్ఞాసా వేదాదీనపి సజ్జాపేత్ ॥ ౯౨॥

బ్రహ్మణమిన్ద్రం సూర్యం చ సోమం బైవ ప్రజాపతిమ్ ।
 ఆత్మానమస్తరాత్మానం జ్ఞానాత్మానమతః పరమ్ ॥ ౯౩॥

పరమాత్మానమపి చ ప్రణవాద్యం నమోన్తకమ్ ।
 చతుర్థ్యస్తం జపిత్యాఽథ సక్తుముష్టిం ప్రగృహ్యా చ ॥ ౯౪॥

ప్రాశ్యాథ ప్రణవేనైవ ద్విరాచమ్యాథ సంస్పృశేత్ ।
 నాభిం మన్త్రాన్వక్ష్యమాణం ప్రణవాద్యాన్నమోఽన్తకాన్ ॥ ౯౫॥

ఆత్మానమస్తరాత్మానం జ్ఞానాత్మానం పురం పునః ।
 ఆత్మానం చ సముచ్చార్ష్య ప్రజాపతిమతః పరమ్ ॥ ౯౬॥

స్వాహాన్తాన్ప్రజపేత్పశ్చాత్పయోదధిఘృతం పృథక్ ।
 త్రివారం ప్రణవేనైవ ప్రాశ్యాచమ్య ద్విధా పునః ॥ ౯౭॥

ప్రాగాస్య ఉపవిశ్యాథ దృఢచిత్తః స్థిరాసనః ।
 యథోక్తవిధినా సమ్యక్ప్రాణాయామత్రయం చరేత్ ॥ ౯౮॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం సంన్యాసవిధివర్ణనం నామ
 ద్వాదశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౨॥

౬.౧౩

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥
 ॥ శ్రీగౌరీశక్రాభ్యాం నమః ॥
 ॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

౬.౧౩. త్రయోదశోఽధ్యాయః ।

సుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।
 అథ మధ్యాహ్నాసమయే స్నాత్వా నియతమానసః ॥

గర్భపుష్పాక్షతాదీని పూజాద్రవ్యాణ్యుపాహరేత ॥ ౧॥

నైరృత్యే పూజయేద్దేవం విఘ్నేశం దేవపూజితమ్ ।
గణానాం త్వేతి మస్త్రేణావాహయేత్సువిధానతః ॥ ౨॥

రక్తవర్ణం మహాకాయం సర్వాభరణభూషితమ్ ।
పాశాఙ్కశాఙ్కాభీష్టం చ దధానం కరపఙ్కజైః ॥ ౩॥

ఏవమావాహ్య సన్ధ్యాయ శమ్భుపుత్రం గజాననమ్ ।
అభ్యర్చ్య పాయసాపూపనాలికేరగుడాదిభిః ॥ ౪॥

వైవేద్యముత్తమం దద్యాత్తామ్బూలాదిమథాపరమ్ ।
పరితోష్య నమస్కృత్య నిర్విఘ్నం ప్రార్థయేత్తతః ॥ ౫॥

ఔపాసనాగ్నౌ కర్తవ్యం స్వగృహ్యోక్తవిధానతః ।
ఆఙ్కభాగాస్తమాగ్నేయం మఖతస్త్రమతః పరమ్ ॥ ౬॥

భూఃస్వాహేతి త్ర్యుచా పూర్ణాహుతిం హుత్వా సమాప్య చ ।
గాయత్రీం ప్రజపేద్యావదపరాహ్ణమతన్త్రితః ॥ ౭॥

అథ సాయంత్రసీం సన్ధ్యాముపాస్య స్నానపూర్వకమ్ ।
సాయమాపాసనం హుత్వా మోసీ విజ్ఞాపయేద్ గురుమ్ ॥ ౮॥

శ్రవయిత్వా చరుం తస్మిన్నమిదన్నాఙ్కభేదతః ।
జహుయాద్రౌద్రసూక్తేన సద్యోజాతాదిపఞ్చభిః ॥ ౯॥

బ్రహ్మభిశ్చ మహాదేవం సామ్నం వహ్నా విభావయేత్ ।
గౌరీర్మిమాయ మస్త్రేణ హుత్వా గౌరీమనుస్మరన్ ॥ ౧౦॥

తతోఽగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహేతి జహుయాత్సకృత్ ।
హుతోష్వపరిష్టాత్తన్త్రం తు తతోఽగ్నేరుత్తరే బుధః ॥ ౧౧॥

స్థిత్యాసనే జపేన్మోసీ చైలాజినకుశోత్తరే ।
ఆబ్రాహ్మం చ ముహూర్తే తు గాయత్రీ దృఢమానసః ॥ ౧౨॥

తతః స్నాత్వా త్వశక్తశ్చేద్భస్మనా వా విధానతః ।
శ్రవయిత్వా చరుం తస్మిన్నగ్నావేవాభిధారితమ్ ॥ ౧౩॥

ఉదగుద్వాస్య బర్హిష్యాసాద్యాజ్యేన చరుం తతః ।
అభిఘోర్య వ్యాహృతీశ్చ రౌద్రసూక్తం చ పఞ్చ చ ॥ ౧౪॥

జపేద్ బ్రహ్మణీ సన్ధార్య చిత్తం శివపదామ్బుజే ।
 ప్రజాపతిమధేన్ద్రం చ విశ్వేదేవాస్తతః పరమ్ ॥ ౧౫ ॥
 బ్రహ్మణం సచతుర్థ్యంతం స్వాహాన్తాన్ ప్రణవాదికాన్ ।
 సజ్జాప్య వాచయత్వాథ పుణ్యాహం చ తతః పరమ్ ॥ ౧౬ ॥
 పరస్తాత్తన్త్రమగ్నయే స్వాహేత్యగ్నిముఖావధి ।
 నిర్వర్త్య పశ్చాత్పాణాయ స్వాహేత్యారభ్య పంచుభిః ॥ ౧౭ ॥
 సాజ్యేన చరుణా పశ్చాదగ్నిం స్విష్టకృతం హునేత్ ।
 పునశ్చ ప్రజపేత్సూక్తం రౌద్రం బ్రహ్మణీ పంచు చ ॥ ౧౮ ॥
 మహేశాది చతుర్వ్యూహమన్త్రాంశ్చ ప్రజపేత్పునః ।
 హుతోష్వపరిష్టాత్తన్త్రం తు స్వశాఖోక్తేన వర్తమా ॥ ౧౯ ॥
 తత్తదేవాన్సముద్దిశ్య సాంఘం కుర్యాద్విచక్షణః ।
 ఏవమగ్నిముఖాద్యం యత్కర్మతన్త్రం ప్రవర్తితమ్ ॥ ౨౦ ॥
 అతః పరం ప్రజహుయాద్విరజాహోమమాత్మనః ।
 పద్వింశతత్త్వరూపేస్మిన్దేహే లీనస్య శుద్ధయే ॥ ౨౧ ॥
 తత్త్వాన్యేతాని మద్దేహే శుధ్యంతామిత్యనుస్మరన్ ।
 తత్రాత్మతత్త్వశుద్ధ్యర్థం మన్తైరారుణకేతుకైః ॥ ౨౨ ॥
 పత్యమానైః పృథివ్యాదిపురుషాన్తం క్రమాన్మునే ।
 సాజ్యేన చరుణా మౌసీ శివపాదామ్బుజం స్మరన్ ॥ ౨౩ ॥
 పృథివ్యాది చ శబ్దాది వాగాద్యం పంచుకం పునః ।
 శ్రోత్రాద్యం చ శిరః పార్శ్వపృష్ఠోదరచతుష్టయమ్ ॥ ౨౪ ॥
 జఙ్ఘం చ యోజయేత్పశ్చాత్త్వగాద్యం ధాతుసప్తకమ్ ।
 ప్రాణాద్యం పంచుకం పశ్చాదన్నాద్యం కోశపంచుకమ్ ॥ ౨౫ ॥
 మనశ్చిత్తం చ బుద్ధిశ్చాహుజ్కృతిః ఖ్యాతిరేవ చ ।
 సజ్కల్పం తు గుణాః పశ్చాత్ప్రకృతిః పురుషస్తతః ॥ ౨౬ ॥
 పురుషస్య తు భోక్తృత్వం ప్రతిపన్నస్య భోజనే ।
 అన్తరంగతయా తత్త్వపంచుకం పరికీర్తితమ్ ॥ ౨౭ ॥
 నియతిః కాలరాగశ్చ విద్యా చ తదనన్తరమ్ ।
 కలా చ పంచుకమిదం మయోత్పన్నం మునీశ్వర ॥ ౨౮ ॥

మాయాం తు ప్రకృతిం విద్యాదితి మాయా శ్రుతీరితా ।
 తజ్జాన్యేతాని తత్త్వాని శ్రుత్యుక్తాని న సంశయః ॥ ౨౯ ॥
 కాలస్యభావో నియతిరితి చ శ్రుతిరబ్రవీత్ ।
 ఏతత్పంచకమేవాస్య పంచకఞ్చకముచ్యతే ॥ ౬.౧౩.౩౦ ॥
 అజానన్పంచతత్త్వాని విద్యానపి చ మూఢభీః ।
 నిపత్యాధస్తాత్ప్రకృతేరుపరిష్టాత్పుమానయమ్ ॥ ౩౧ ॥
 కాకాక్షిన్యామశ్రిత్య వర్తతే పార్శ్వతోఽన్వహమ్ ।
 విద్యాతత్త్వమిదం ప్రోక్తం శుద్ధవిద్యామహేశ్వరౌ ॥ ౩౨ ॥
 సదాశివశ్చ శక్తిశ్చ శివశ్చేదం తు పంచకమ్ ।
 శివతత్త్వమిదం బ్రహ్మాన్ ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ వాగ్యతః ॥ ౩౩ ॥
 పృథివ్యాదిశివాస్తం యత్తత్త్వజాతం మునీశ్వర ।
 స్వకారణలయద్వారా శుద్ధిరస్య విధీయతామ్ ॥ ౩౪ ॥
 ఏకాదశానాం మస్త్రాణాం పరస్మైపదపూర్వకమ్ ।
 శివజ్యోతిశ్చతుర్థ్యన్తమిదం పదమథోచ్చరేత్ ॥ ౩౫ ॥
 న మమేతి వదేత్పశ్చాదుద్దేశత్యాగ ఈరితః ।
 ఆతః పరం వివిద్వైతి కర్షోత్కాయేతి మస్త్రయోః ॥ ౩౬ ॥
 వ్యాపకాయ పదస్యాన్వే పరమాత్మన ఇత్యపి ।
 శివజ్యోతిశ్చతుర్థ్యన్తం విశ్వభూతపదం పునః ॥ ౩౭ ॥
 ఘనోతుకశబ్దశ్చ చతుర్థ్యన్తమథో వదేత్ ।
 పరస్మైపదముచ్చార్య దేవాయ పదముచ్చరేత్ ॥ ౩౮ ॥
 ఉత్తిష్ఠన్వైతి మస్త్రస్య విశ్వరూపాయ శబ్దతః ।
 పురుషాయ పదం బ్రూయాదోంస్వాహేత్యస్య సంవదేత్ ॥ ౩౯ ॥
 లోకత్రయపదస్యాన్వే వ్యాపినే పరమాత్మనే ।
 శివాయేదం న మమ చ పదం బ్రూయాదతః పరమ్ ॥ ౬.౧౩.౪౦ ॥
 స్వశాఖోక్తప్రకారేణ పురస్తాత్తన్తకర్మ చ ।
 నిర్వర్త్య సర్పిషా మిశ్రం చరుం ప్రాశ్య పురోధనే ॥ ౪౧ ॥
 ప్రదద్యాద్ దక్షిణాం తస్మై హేమాదిపరిబృంహితామ్ ।

బ్రహ్మణముద్వాస్య తతః ప్రాతరోపాసనం హునేత్ ॥ ౪౨॥

సం మా సింఛస్తు మరుత ఇతి మస్త్రం జపేన్నరః ।
యాతే అగ్న ఇత్యనేన మస్త్రేణాగ్నో ప్రతాప్య చ ॥ ౪౩॥

హస్తమగ్నో సమారోప్య స్వాత్మన్యద్వైతథామని ।
ప్రాభాతికీం తతః సన్ధ్యాముపాస్యాదిత్యమప్యథ ॥ ౪౪॥

ఉపస్థాయ ప్రవిశ్యాపు నాభిదఘ్నం ప్రవేశయన్ ।
తస్మస్త్రాం పేరజపేత్ప్రీత్యా నిశ్చలాత్మా సముత్సుకః ॥ ౪౫॥

ఆహితాగ్నిస్తు యః కుర్యాత్ప్రాజాపత్యేష్టిమాహితే ।
శ్రాతే వైశ్వానరే సమ్యక్ సర్వవేదసదక్షిణామ్ ॥ ౪౬॥

అథాగ్నిమాతృన్యారోప్య బ్రాహ్మణః ప్రవ్రజేద్ గుహాత్ ।
సావిత్రిప్రథమం పాదం సావిత్రిమిత్యదీర్వ్య చ ॥ ౪౭॥

ప్రవేశయామి శబ్దాన్తే భూరోమితి చ సంవదేత్ ।
ద్వితీయం పాదముచ్చార్వ్య సావిత్రిమితి పూర్వవత్ ॥ ౪౮॥

ప్రవేశయామి శబ్దాన్తే భూరోమితి చ సంవదేత్ ।
తృతీయం పాదముచ్చార్వ్య సావిత్రిమిత్యతః పరమ్ ॥ ౪౯॥

ప్రవేశయామి శబ్దాన్తే సువరోమిత్యదీరయేత్ ।
త్రిపాదముచ్చరేత్పూర్వం సావిత్రిమిత్యతః పరమ్ ॥ ౬.౧౩.౫౦॥

ప్రవేశయామి శబ్దాన్తే భూర్భువః సువరోమితి ।
ఉదీరయేత్పరం ప్రీత్యా నిశ్చలాత్మా మునీశ్వర ॥ ౫౧॥

ఇయం భగవతీ సాక్షాచ్ఛక్కురార్థశరీరిణీ ।
పఞ్చవక్త్రా దశభుజా త్రిపఞ్చనయనోఙ్జ్వలా ॥ ౫౨॥

నవరత్నకిరీటోద్యచ్ఛస్త్రలేఖావతంసినీ ।
శుద్ధస్ఫటికసంకాశా దశాయుధధరా శుభా ॥ ౫౩॥

హారకేయూరకటకకిక్కిణీనూపురాదిభిః ।
భూషితావయవా దివ్యవసనా రత్నభూషణా ॥ ౫౪॥

విష్ణునా విధినా దేవఋషిగర్ధర్వదానవైః ।
మానవైశ్చ సదా సేవ్యా సర్వాత్మవ్యాపినీ శివా ॥ ౫౫॥

సదాశివస్య దేవస్య ధర్మపత్ని మనోహరా ।
 జగదమ్బా త్రిజనసీ త్రిగుణా నిర్గుణాప్యజా ॥ ౫౬ ॥
 ఇత్యేవం సంవిచార్యాథ గాయత్రీం ప్రజపేత్సుధీః ।
 ఆదిదేవీం చ త్రిపదాం బ్రాహ్మణత్వాదిదామజామ్ ॥ ౫౭ ॥
 యో హ్యన్యథా జపేత్పాపో గాయత్రీం శివరూపిణీమ్ ।
 స పచ్యతే మహాఘోరే నరకే కల్పసంఖ్యయా ॥ ౫౮ ॥
 సా వ్యాహృతిభ్యః సజ్జాతా తాస్వేవ విలయం గతా ।
 తాశ్చ ప్రణవసమ్భూతా ప్రణవే విలయం గతాః ॥ ౫౯ ॥
 ప్రణవః సర్వవేదాదిః ప్రణవః శివవాచకః ।
 మన్తాధిరాజరాజశ్చ మహాబీజం మనుః పరః ॥ ౬౦ ॥
 శివో వా ప్రణవో హ్యేష ప్రణవో వా శివః స్మృతః ।
 వాచ్యవాచకయోర్భేదో నాత్యంతం విద్యతే యతః ॥ ౬౧ ॥
 ఏనమేవ మహామన్తం జీవానాం చ తనుత్యజామ్ ।
 కాశ్యాం సంశ్రావ్య మరణే దత్తే ముక్తిం పరాం శివః ॥ ౬౨ ॥
 తస్మాదేకాక్షరం దేవం శివం పరమకారణమ్ ।
 ఉపాసతే యతిశ్రేష్ఠా హృదయామ్భోజమధ్యగమ్ ॥ ౬౩ ॥
 ముముక్షవోఽపరే ధీరా విరక్తా తాకికా నరాః ।
 విషయాన్మనసా జ్ఞాతోపాసతే పరమం శివమ్ ॥ ౬౪ ॥
 ఏవం విలాప్య గాయత్రీం ప్రణవే శివవాచకే ।
 అహం వృక్షస్య రేరివేత్యనువాకం జపేత్పునః ॥ ౬౫ ॥
 యశ్చన్దసామామృషభ ఇత్యనువాకముపక్రమాత్ ।
 గోపాయాన్తం జపన్పశ్చాదుత్థితోహమితీరయేత్ ॥ ౬౬ ॥
 వదేజ్జపేత్ త్రిధా మన్తమధ్యోచ్చాయక్రమాన్మనీ ।
 ప్రణవం పూర్వముద్ధత్య సృష్టిస్థితిలయక్రమాత్ ॥ ౬౭ ॥
 తేషామథ క్రమాద్భూయాద్భూః సంస్యస్తమ్భువస్తథా ।
 సంస్యస్తం సువరిత్యుక్తౌ సన్స్యస్తం పదముచ్చరమ్ ॥ ౬౮ ॥
 సర్వమన్తాన్త ప్రదేశే మయేతి చ పదం వదేత్ ।
 ప్రణవం పూర్వముద్ధత్య సమష్టివ్యాహృతిర్వదేత్ ॥ ౬౯ ॥

సమస్తమిత్యతో బ్రూయాన్మయేతి చ సమబ్రవీత్ |
 సదాశివం హృది ధ్యాత్వా మన్దాదీతి తతో మునే || ౬.౧౩.౭౦||
 ప్రైషమన్త్రాన్స్తు జప్త్వైవం సావధానేన చేతసా |
 అభయం సర్వభూతేభ్యో మత్తః స్వాహేతి సజ్జపన్ || ౭౧||
 ప్రాచ్యాం దిశ్యప ఉద్ధృత్య ప్రక్షిపేదజలిం తతః |
 శిఖాం యజ్ఞోపవీతం చ యత్రోత్పాట్య చ పాణినా || ౭౨||
 గృహీత్వా ప్రణవం భూశ్చ సముద్రం గచ్ఛ సంవదేత్ |
 వహ్నిజాయాం సముచ్ఛార్ష్య సోదకాజ్జాలినా తతః || ౭౩||
 అపు హూయాదథ ప్రేషైరభిమన్త్య త్రిధా త్వపః |
 ప్రాశ్య తీరే సమాగత్య భూమౌ వస్త్రాదికం త్యజేత్ || ౭౪||
 ఉదజ్ముఖః ప్రాజ్ముఖో వా గచ్ఛేన్నస్తపదాధికమ్ |
 కింఞ్చిద్దూరమథాచార్యస్తిష్ఠ తిష్ఠేతి సంవదేత్ || ౭౫||
 లోకస్య వ్యవహారార్థం కౌపీనం దణ్డమేవ చ |
 భగవన్స్వీకురుష్వేతి దద్యాత్స్వేనైవ పాణినా || ౭౬||
 దత్త్వా సుదోరం కౌపీనం కాషాయవసనం తతః |
 ఆచ్ఛాద్యాచమ్య చ ద్వేధా త శిష్యమితి సంవదేత్ || ౭౭||
 ఇన్ద్రస్య వజ్రోఽసి తత ఇతి మన్తముదాహరేత్ |
 సమృద్ధ్య దణ్డం గృహ్ణీయాత్సఖాయ ఇతి సజ్జపన్ || ౭౮||
 అథ గత్వా గురోః పార్శ్వం శివపాదామ్బుజం స్మరన్ |
 ప్రణమేద్దణ్డవద్భూమౌ త్రివారం సంయతాత్మవాన్ || ౭౯||
 పునరుత్థాయ చ శనైః ప్రేక్ష్మా పశ్యన్గురుం నిజమ్ |
 కృతాజ్జాలిపుటస్త్రిష్ఠైర్గురుపాద సమీపతః || ౬.౧౩.౮౦||
 కర్మారమాత్పూర్వమేవ గృహీత్వా గోమయం శుభమ్ |
 స్థూలామలకమాత్రేణ కృత్వా విణ్ణాన్విశోషయేత || ౮౧||
 సారైస్తు కిరణైరేవ హోమారమ్భాగ్నిమధ్యగాన్ |
 నిక్షిప్య హోమసమ్పూర్తౌ భస్మ సజ్జహ్య గోపయేత్ || ౮౨||
 తతో గురుస్సమాదాయ విరజానలజం సితమ్ |

భస్మ తేనైవ తం శిష్యమగ్నిరిత్యాదిభిః క్రమాత్ ॥ ౮౩॥
 మస్తైరణ్ణాని సంస్పృశ్య మూర్ధాదిచరణాంతతః ।
 ఈశానాద్యైః పంచమస్త్రైశ్చిర ఆరభ్య సర్వతః ॥ ౮౪॥
 సముద్భృత్య విధానేన త్రిపుణ్ణం ధారయేత్తతః ।
 త్రియాయుషైస్త్యమ్మకైశ్చ మూర్ధ్న ఆరభ్య చ క్రమాత్ ॥ ౮౫॥
 తతస్సద్భక్తియుక్తేన చేతసా శిష్యసత్తమః ।
 హృత్పఙ్కజే సమాసీనం ధ్యాయేచ్ఛివముమాసఖమ్ ॥ ౮౬॥
 హస్తం నిధాయ శిరసి శిష్యస్య స గురుర్వదేత్ ।
 త్రివారం ప్రణవం దక్షకర్ణే ఋష్యాదిసంయుతమ్ ॥ ౮౭॥
 తతః కృత్వా చ కరుణాం ప్రణవస్యార్థ మాదిశేత్ ।
 షడ్విధార్థపరి జ్ఞానసహితం గురుసత్తమః ॥ ౮౮॥
 ద్విషట్పుకారం స గురుం ప్రణమేద్భువి దణ్డవత్ ।
 తదధీనో భవేన్నిత్యం నాన్యత్కర్మ సమాచరేత్ ॥ ౮౯॥
 తదాజ్ఞయా తతః శిష్యో వేదాన్తార్థానుసారతః ।
 శివజ్ఞానపరో భూయాత్సగుణాగుణభేదతః ॥ ౯౦౩.౯౦॥
 తతస్తేనైవ శిష్యేణ శ్రవణాద్యజ్ఞపూర్వకమ్ ।
 ప్రభాతికాద్యనుష్ఠానం జపాన్తే కారయేద్గురుః ॥ ౯౦॥
 పూజాం చ మణ్డలే తస్మిన్నైలాసప్రస్తరాహ్వయే ।
 శివోదితేన మార్గేణ శిష్యస్తత్రైవ పూజయేత్ ॥ ౯౧॥
 దేవన్నిత్యమశక్తశ్చేత్పూజితుం గురుణా శుభమ్ ।
 స్పాటికం పీఠికోపేతం గృహ్ణీయాల్లిజమైశ్వరమ్ ॥ ౯౩॥
 వరం ప్రాణపరిత్యాగశ్చేదనం శిరసోఽపి మే ।
 న త్వసభ్యర్చ్య భుజ్జీయాం భగవన్తం త్రిలోచనమ్ ॥ ౯౪॥
 ఏవన్త్రివారముచ్చార్ష్య శపథం గురుసన్నిధౌ ।
 కుర్యాన్యద్భ్రమనాశ్శిష్యః శివభక్తీసముద్వహన్ ॥ ౯౫॥
 తత ఏవ మహాదేవం నిత్యముద్యుక్తమానసః ।
 పూజయేత్పరయా భక్త్యా పఞ్చావరణమార్గతః ॥ ౯౬॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం త్రయోదశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౩॥

౬.౧౪

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

౬.౧౪. చతుర్దశోఽధ్యాయః । శివరూపప్రణవవర్ణనమ్ ।

వామదేవ ఉవాచ ।

భగవన్షణ్ముఖాశేషవిజ్ఞానామృతవారిధే ।

విశ్వామరేశ్వరసుత ప్రణతార్తిప్రభజ్ఞాన ॥ ౧॥

షడ్విధార్థపరిజ్ఞానమిష్టదం కిముదాహృతమ్ ।

కే తత్ర షడ్విధా అర్థాః పరిజ్ఞానం చ కిం ప్రభో ॥ ౨॥

ప్రతిపాద్యశ్చ కస్తస్య పరిజ్ఞానే చ కిం ఫలమ్ ।

ఏతత్సర్వం సమాచక్ష్య యద్యత్పుష్టం మయా గుహ ॥ ౩॥

ఏతమర్థమవిజ్ఞాయ పశుశాస్త్రవిమోహితః ।

అద్యాప్యహం మహాసేన బ్రాస్తశ్చ శివమాయయా ॥ ౪॥

అహం శివపదద్వంద్వజ్ఞానామృతరసాయనమ్ ।

పీత్వా విగతసమ్మోహో భవిష్యామి యథా తథా ॥ ౫॥

కృపామృతార్ద్రయా దృష్ట్యా విలోక్య సుచిరం మయి ।

కర్తవ్యోఽనుగ్రహః శ్రీమత్పాదాబ్జశరణాగతే ॥ ౬॥

ఇతి శ్రుత్వా మునీన్ద్రోక్తం జ్ఞానశక్తిధరో విభుః ।

ప్రాహాన్యదర్శనమహాస్త్రాసజనకం వచః ॥ ౭॥

సుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।

శ్రూయతాం మునిశార్దూల త్వయా యత్పుష్టమాదరాత్ ।

సమష్టివ్యష్టిభావేన పరిజ్ఞానమ్మహేశితుః ॥ ౮॥

ప్రణవార్థపరిజ్ఞానరూపం తద్విస్తరాదహమ్ ।

వదామి షడ్విధార్థైక్యపరిజ్ఞానేన సువ్రత ॥ ౯॥

ప్రథమో మస్త్రరూపః స్యాద్ ద్వితీయో మస్త్రభావితః ।

దేవతార్ఘ్యస్త్రీయోఽర్ఘ్యః ప్రపంచార్ఘ్యస్తతః పరమ్ || ౬.౧౪.౧౦||

చతుర్థః పంచమార్ఘ్యః స్యాద్ గురురూపప్రదర్శకః |

షష్ఠః శిష్యాత్మరూపోఽర్ఘ్యః షడ్విధార్ఘ్యః ప్రకీర్తితాః || ౧౧||

తత్ర మన్తస్వరూపం తే వదామి మునిసత్తమ |

యేన విజ్ఞాతమాత్రేణ మహాజ్ఞానీ భవేన్నరః || ౧౨||

ఆద్యః స్వరః పంచమశ్చ పంచమాస్తస్తతః పరః |

బిన్దనాదౌ చ పంచార్ఘ్యైః ప్రోక్తా వేదైర్న చాన్యథా || ౧౩||

ఏతత్సమష్టిరూపో హి వేదాదిః సముదాహృతః |

నాదః సర్వసమష్టిః స్యాద్ బిన్ద్యాఢ్యం యచ్ఛతుష్టయమ్ || ౧౪||

వ్యష్టిరూపేణ సంసిద్ధం ప్రణవే శివవాచకే |

యన్త్రరూపం శృణు ప్రాజ్ఞ శివలింగం తదేవ హి || ౧౫||

సర్వాధస్తాల్లిఖేత్పితరం తదూర్ధ్వం ప్రథమం స్వరమ్ |

ఉవర్ణం చ తదూర్ధ్వస్థం పవర్గాన్తం తదూర్ధ్వగమ్ || ౧౬||

తన్మన్తకన్ఠం బిన్దం చ తదూర్ధ్వం నాదమాలిఖేత్ |

యన్త్రే సమూర్ధ్వతాం యాతే సర్వకామః ప్రసిద్ధ్యతి || ౧౭||

ఏవం యన్త్రం సమాలిఖ్య ప్రణవే నవ వేష్టయేత్ | త-వ

తదుత్థేనైవ నాదేన విద్యన్నాదావసానకమ్ || ౧౮||

దేవతార్ఘ్యం ప్రవక్ష్యామి గూఢం సర్వత్ర యన్మనీ |

తవ స్నేహాద్ వామదేవ యథా శక్యైరభాషితమ్ || ౧౯||

సద్యోజాతం ప్రపద్యామీత్యుపక్రమ్య సదాశివోమ్ |

ఇతి ప్రాహ శ్రుతిస్తారం బ్రహ్మపంచకవాచకమ్ || ౬.౧౪.౨౦||

విజ్ఞేయా బ్రహ్మరూపిణ్యః సూక్ష్మాః పఞ్చైవ దేవతాః |

ఏతా ఏవ శివస్యాపి మూర్తిత్వేనోపబృంహితాః || ౨౧||

శివస్య వాచకో మన్తః శివమూర్తేశ్చ వాచకః |

మూర్తిమూర్తిమతోర్భేదో నాత్యన్తం విద్యతే యతః || ౨౨||

ఈశానముకుటోపేత ఇత్యారభ్య పురోదితః |

శివస్య విగ్రహాః పంచవక్త్రాణి శృణు సామృతమ్ || ౨౩||

పఞ్చమాది సమారభ్య సద్యోజాతాద్యనుక్రమాత్ |
 ఊర్ధ్వాస్తమీశానాస్తం చ ముఖపఞ్చకమీరితమ్ || ౨౪||
 ఈశానస్యైవ దేవస్య చతుర్వ్యూహపదే స్థితమ్ |
 పురుషాద్యం చ సద్యాస్తం బ్రహ్మరూపం చతుష్టయమ్ || ౨౫||
 పఞ్చ బ్రహ్మసమష్టిః స్యాదీశానం బ్రహ్మ విశ్రుతమ్ |
 పురుషాద్యం తు తద్వ్యష్టిః సద్యోజాతాన్తైకం మునే || ౨౬||
 అనుగ్రహమయం చక్రమిదం పఞ్చార్థకారణమ్ |
 పరబ్రహ్మత్మకం సూక్ష్మం నిర్వికారమనామయమ్ || ౨౭||
 అనుగ్రహోఽపి ద్వివిధస్తిరోభావాదిగోచరః |
 ప్రభుశ్చాన్యస్తు జీవానాం పరావరవిముక్తిదః || ౨౮||
 ఏతత్సదాశివస్యైవ కృత్యద్వయముదాహృతమ్ |
 అనుగ్రహోఽపి సృష్ట్యాదికృత్యానాం పఞ్చకం విభోః || ౨౯||
 మునే తత్రాపి సద్యాద్యా దేవతాః పరిక్రీర్ణితాః |
 పరబ్రహ్మస్వరూపాస్తాః పఞ్చ కల్యాణదాః సదా || ౩౦||
 అనుగ్రహమయం చక్రం శాన్త్యతీతకలామయమ్ |
 సదాశివాధిష్ఠితం చ పరమం పదముచ్యతే || ౩౧||
 ఏతదేవ పదం ప్రాప్య యతీనాం భవితాత్మనామ్ |
 సదాశివోపాసకానాం ప్రణవాసక్తచేతసామ్ || ౩౨||
 ఏతదేవ పదం ప్రాప్య తేన సాకం మునీశ్వరాః |
 భుక్త్వా సువిపులానోఽగ్నేవేన బ్రహ్మరూపిణా || ౩౩||
 మహాస్రలయసమ్భూతో శివసామ్యం భజన్తి హి |
 న పతన్తి పునః క్వాపి సంసారాభౌ జనాశ్చ తే || ౩౪||
 తే బ్రహ్మలోక ఇతి చ శ్రుతిరాహ సనాతనీ |
 ఐశ్వర్యం తు శివస్యాపి సమష్టిరిదమేవ హి || ౩౫||
 సర్వైశ్వర్యేణ సమ్మన్న ఇత్యాహోధర్షణీ శిఖా |
 సర్వైశ్వర్యప్రదాత్పత్యత్వమస్యైవ ప్రవదన్తి హి || ౩౬||
 చమకస్య పదాన్నాన్యదధికం విద్యతే పదమ్ |
 బ్రహ్మపఞ్చకవిస్తారప్రపఞ్చః ఖలు దృశ్యతే || ౩౭||

బ్రహ్మభ్య ఏవం సజ్ఞాతా నివృత్త్యాద్యాః కలా మతాః ।
సూక్ష్మభూతస్వరూపిణ్యః కారణత్వేన విశ్రుతాః ॥ ౩౮॥

స్థూలరూపస్వరూపస్య ప్రపంచస్యాస్య సువ్రత ।
పంచధావస్థితం యత్తద్ బ్రహ్మపంచకమిష్యతే ॥ ౩౯॥

పురుషః శ్రోత్రవాణ్యో చ శబ్దకాశౌ చ పంచకమ్ ।
వ్యాప్తమీశానరూపేణ బ్రహ్మణా మునిసత్తమ ॥ ౪౦॥

ప్రకృతిస్త్యకచ్చ పాణిశ్చ స్పర్శో వాయుశ్చ పంచకమ్ ।
వ్యాప్తం పురుషరూపేణ బ్రహ్మణైవ మునీశ్వర ॥ ౪౧॥

అహఙ్కారస్తథా చక్షుః పాదో రూపం చ పావకః ।
అఘోరబ్రహ్మణా వ్యాప్తమేతత్పంచకమఞ్చితమ్ ॥ ౪౨॥

బుద్ధిశ్చ రసనా పాయూ రస ఆపశ్చ పంచకమ్ ।
బ్రహ్మణా వామదేవేన వ్యాప్తం భవతి నిత్యశః ॥ ౪౩॥

మనో నాసా తథోపస్థో గన్ధో భూమిశ్చ పంచకమ్ ।
సద్యేన బ్రహ్మణా వ్యాప్తం పంచబ్రహ్మమయం జగత్ ॥ ౪౪॥

యస్త్రరూపేణోపదిష్టః ప్రణవః శివవాచకః ।
సమష్టిః పంచవర్ణానాం బిన్ద్వాద్యం యచ్చతుష్టయమ్ ॥ ౪౫॥

శివోపదిష్టమార్గేణ యస్త్రరూపం విభావయేత్ ।
ప్రణవం పరమం మన్త్రాధిరాజం శివరూపిణమ్ ॥ ౪౬॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం శివరూపప్రణవవర్ణనం నామ
చతుర్దశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౪॥

౬.౧౫

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్త్యురాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

౬.౧౫. పఞ్చదశోఽధ్యాయః । ఉపాసనామూర్తివర్ణనమ్ ।

ఈశ్వర ఉవాచ ।

తతః పరం ప్రవక్ష్యామి సృష్టిపద్ధతిముత్తమామ్ ।

సదాశివాన్మహేశాదిచతుష్కస్య వరాననే ॥ ౧॥

సదాశివః సమష్టిః స్యాదాకాశధిపతిః ప్రభుః ।

అస్యైవ వ్యష్టితాపన్నం మహేశాదిచతుష్టయమ్ ॥ ౨॥

సదాశివసహస్రాంశాన్మహేశస్య సముద్భవః ।

పురుషానన్తరూపత్వాద్వాయోరధిపతిశ్చ సః ॥ ౩॥

మాయాశక్తియుతో వామే సకలశ్చ క్రియాధికః ।

అస్యైవ వ్యష్టిరూపం స్యాదీశ్వరాదిచతుష్టయమ్ ॥ ౪॥

ఈశో విశ్వేశ్వరః పశ్చాత్పరమేశస్తతః పరమ్ ।

సర్వేశ్వర ఇతీదం తు తిరోధాచక్రముత్తమమ్ ॥ ౫॥

తిరోభావో ద్విధా భిన్న ఏకో రుద్రాదిగోచరః ।

అన్యశ్చ దేహభావేన పశువర్గస్య సన్తతేః ॥ ౬॥

భోగానురంజనపరః కర్మసామ్యక్షణావధి ।

కర్మసామ్యే స ఏకః స్యాదనుగ్రహమయో విభుః ॥ ౭॥

తత్ర సర్వేశ్వరా యాస్తే దేవతాః పరికీర్తితాః ।

పరబ్రహ్మాత్మకాః సాక్షాన్నిర్వికల్పా నిరామయాః ॥ ౮॥

తిరోభావాత్మకం చక్రం భవేచ్ఛాన్తికలామయమ్ ।

మహేశ్వరాధిష్ఠితం చ పదమేతదనుత్తమమ్ ॥ ౯॥

ఏతదేవ పదం ప్రాప్యం మహేశపదసేవినామ్ ।

మాహేశ్వరాణాం సాలోక్యక్రమాదేవ విముక్తిదమ్ ॥ ౬.౧౫.౧౦॥

మహేశ్వరసహస్రాంశాద్ రుద్రమూర్తిరజాయత ।

అఘోరవదనాకారస్తేజస్తత్త్వాధిపశ్చ సః ॥ ౧౧॥

గౌరీశక్తియుతో వామే సర్వసంహారకృత్ప్రభుః ।

అస్యైవ వ్యష్టిరూపం స్యాచ్ఛిచ్ఛవాద్యథ చతుష్టయమ్ ॥ ౧౨॥

శివో హరో మృడభవౌ విదితం చక్రమద్భుతమ్ ।

సంహారాఖ్యం మహాదివ్యం పరమం హి మునీశ్వర ॥ ౧౩॥

స సంహారస్త్రిధా ప్రోక్తో బుధైర్నిత్యాదిభేదతః ।
 నిత్యో జీవసుషుప్త్యాఖ్యో విధేర్నైమిత్తికః స్మృతః ॥ ౧౪॥
 విలయస్తస్య తు మహానితి వేదనిదర్శితః ।
 జీవానాం జన్మదుఃఖాదిశాన్తానాముషితాత్మనామ్ ॥ ౧౫॥
 విశ్రాన్త్యర్థం మునిశ్రేష్ఠ కర్మణాం పాకహేతవే ।
 సంహారః కల్పితస్త్రీధా రుద్రేణామితతేజసా ॥ ౧౬॥
 రుద్రస్యైవ తు కృత్యానాం త్రయమేతదుదాహృతమ్ ।
 సంహృతవపి సృష్ట్యాదికృత్యానాం పఞ్చకం విభోః ॥ ౧౭॥
 మునే తత్ర భవాద్వాస్తే దేవతాః పరికీర్తితాః ।
 పరబ్రహ్మస్వరూపాశ్చ లోకానుగ్రహకారకాః ॥ ౧౮॥
 సంహారాఖ్యమిదం చక్రం విద్యారూపకలామయమ్ ।
 అధిష్ఠితం చ రుద్రేణ పదమేతన్నిరామయమ్ ॥ ౧౯॥
 ఏతదేవ పదం ప్రాప్యం రుద్రారాధనకాఙ్క్షణామ్ ।
 రుద్రాణాం తద్ధి సాలోక్యక్రమాత్సాయుజ్యదం మునే ॥ ౬.౧౫.౨౦॥
 రుద్రమూర్తేః సహస్రాంశాద్విష్టోశ్చైవాభవజ్జనిః ।
 స వామదేవచక్రాత్మా వారితత్త్వైకనాయకః ॥ ౨౧॥
 రమాశక్తియుతో వామే సర్వ్వరక్షాకరో మహాన్ ।
 చతుర్భుజోఽరవిన్దాక్షః శ్యామః శఙ్ఖాదిచిహ్నాభృత్ ॥ ౨౨॥
 అస్యైవ వాసుదేవాదిచతుష్కం వ్యష్టితాం గతమ్ ।
 ఉపాసనరతానాం వై వైష్ణవానాం విముక్తిదమ్ ॥ ౨౩॥
 వాసుదేవోఽనిరుద్ధశ్చ తతః సజ్కర్షణః పరః ।
 ప్రద్యుమ్నశ్చేతి విఖ్యాతం స్థితిచక్రమనుత్తమమ్ ॥ ౨౪॥
 స్థితిః సృష్టస్య జగతస్తత్కర్తా సహ పాలనమ్ ।
 ఆరబ్ధకర్మభోగాంతం జీవానాం ఫలభోగినామ్ ॥ ౨౫॥
 విష్ణోరేవేదమాఖ్యాతం కృత్యం రక్షావిధాయినః ।
 స్థితావపి తు సృష్ట్యాదికృత్యానాం పఞ్చకం విభోః ॥ ౨౬॥

తత్ర ప్రద్యుమ్నముఖ్యాస్తే దేవతాః పరికీర్తితాః ।
 నిర్వికల్పా నిరాతక్కౌ ముక్తానందకరాః సదా ॥ ౨౭ ॥
 స్థితిచక్రమిదం బ్రహ్మన్ ప్రతిష్ఠారూపముత్తమమ్ ।
 జనార్దనాధిష్ఠితం చ పరమం పదముచ్యతే ॥ ౨౮ ॥
 ఏవదేవ పదం ప్రాప్యం విష్ణుపాదాబ్జనేవినామ్ ।
 వైష్ణవానాం చక్రమిదం సాలోక్యాదిపదప్రదమ్ ॥ ౨౯ ॥
 విష్ణోరేవ సహస్రాంశాత్సమ్భూభూవ పితామహాః ।
 సద్యోజాతముఖాత్మా యః పృథివీతత్త్వనాయకః ॥ ౩౦ ॥
 వాగ్దేవసహితో వామే సృష్టికర్తా జగత్పుభుః ।
 చతుర్ముఖో రక్తవర్ణో రజోరూపస్వరూపవాన్ ॥ ౩౧ ॥
 హిణ్యగర్భాద్వ్యస్యైవ వ్యష్టిరూపం చతుష్టయమ్ ।
 హిరణ్యగర్భోఽథ విరాట్ పురుషః కాల ఏవ చ ॥ ౩౨ ॥
 సృష్టిచక్రమిదం బ్రహ్మ పుత్రాదిఋషినేవితమ్ ।
 సర్వకామార్థదం బ్రహ్మన్పరివారసుఖప్రదమ్ ॥ ౩౩ ॥
 సృష్టిస్తు సంహృతస్యాస్య జీవస్య ప్రకృతౌ బహిః ।
 ఆనీయ కర్మభోగార్థం సాధనాఙ్గఫలైస్సహ ॥ ౩౪ ॥
 సంయోజనమితిదం తు కృత్యం వైతామహం విదుః ।
 జగత్సృష్టిక్రియావిజ్ఞా యావద్ వ్యూహం సుఖావహమ్ ॥ ౩౫ ॥
 జగత్సృష్టావపి మునే కృత్యానాం చ పఞ్చకం విభోః ।
 ఆస్తి కాలోదయస్తత్ర దేవతాః పరికీర్తితాః ॥ ౩౬ ॥
 నివృత్తిరూపమాఖ్యాతం సృష్టిచక్రమిదం బుధైః ।
 పితామహాధిష్ఠితం చ పదమేతద్ధి శోభనమ్ ॥ ౩౭ ॥
 ఏతదేవ ప్రదం ప్రాప్యం బ్రహ్మోర్నితధియాం నృణామ్ ।
 వైతామహానామేతద్ధి సాలోక్యాదివిముక్తిదమ్ ॥ ౩౮ ॥
 ఆస్మిన్నపి చతుష్కే తు చక్రాణాం ప్రణవో భవేత్ ।
 మహేశాదిక్రమాదేవ గౌణ్యా వృత్త్యా స వాచకః ॥ ౩౯ ॥
 ఇదం ఖలు జగచ్ఛక్రం శ్రుతివిశ్రుతవైభవమ్ ।
 పఞ్చారం చక్రమితి హ స్తౌతి శ్రుతిరీదం మునే ॥ ౪౦ ॥

ఏకమేవ జగచ్చక్రం శమ్భోః శక్తివిజృంభితమ్ |
 సృష్ట్యాదిపఞ్చావయవం పఞ్చారమితి కథ్యతే || ౪౧||
 అలాతవక్రభ్రమివదవిచ్ఛిన్నలయోదయమ్ |
 పరితో వర్తతే యస్మాత్తస్మాచ్చక్రమితీరితమ్ || ౪౨||
 సృష్ట్యాదిపురుసృష్టిత్వాత్పురుత్వేనోపదృశ్యతే |
 హిరణ్మయస్య దేవస్య శమ్భోరమితతేజసః || ౪౩||
 శక్తికార్యమిదం చక్రం హిరణ్యజ్యోతిరాశ్రితమ్ |
 సలిలేనావృతమిదం సలిలం వహ్నినావృతమ్ || ౪౪||
 ఆవృతో వాయునా వహ్నిరాకాశేనావృతం మహత్ |
 భూతాదినా తథాకాశో భూతాదిర్మహతావృతః || ౪౫||
 అవ్యక్తేనావృతస్తద్వన్మహానిత్యేవమాస్తికైః |
 బ్రహ్మాణ్ణమితి సమ్ప్రోక్తమాచార్యైర్మునిసత్తమ || ౪౬||
 ఉక్తాని సప్తావరణాన్యస్య విశ్వస్య గుప్తయే |
 చక్రాద్దశగుణాధిక్యం సలిలస్య విధీయతే || ౪౭||
 ఉపర్యుపరి చాన్యోఽన్యమేవం దశగుణాధికమ్ |
 బ్రహ్మాణ్ణమితి విజ్ఞేయం తద్ విజ్ఞైర్మునినాయక || ౪౮||
 ఇమమర్థమురీకృత్య చక్రసామీప్యవర్తనాత్ |
 సలిలస్య చ తన్మధ్యే ఇతి ప్రాహ శ్రుతిః స్వయమ్ || ౪౯||
 అనుగ్రహతిరోభావసంహృతిస్థితిసృష్టిభిః |
 కరోత్యవిరతం లీలామేకః శక్తియుతః శివః || ౬.౧౫.౫౦||
 బహునేహ కిముక్తేన మునే సారం వదామి తే |
 శివ ఏవేదమఖిలం శక్తిమానితి నిశ్చితమ్ || ౫౦||
 ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాముపాసనామూర్తివర్ణనం నామ
 పఞ్చాదశోఽధ్యాయః || ౬.౧౫||

౬ | ౧౬

|| శ్రీగణేశాయ నమః ||

|| శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ||

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౧౬. షోడశోఽధ్యాయః । శివతత్త్వవర్ణనమ్ ।

సూత ఉవాచ ।

శ్రుత్వోపదిష్టం గురుణా వేదార్థం మునిపుజ్గవః ।
పరమాత్మని సన్నిగ్ధం పరిపప్రచ్ఛ సాదరమ్ ॥ ౧॥

వామదేవ ఉవాచ ।

జ్ఞానశక్తిధర స్వామిన్నరమానన్దవిగ్రహ ।
ప్రణవార్థామృతం పీతం శ్రీముఖాబ్జాత్పరిస్రుతమ్ ॥ ౨॥

దృఢప్రజ్ఞశ్చ జాతోఽస్మి సన్దేహో విగతో మమ ।
కిళ్చిదన్యన్మహాసేన పృచ్ఛామి త్వాం శృణు ప్రభో ॥ ౩॥

సదాశివాదికీటాన్తరూపస్య జగతః స్థితిః ।

స్త్రీపుంరూపేణ సర్వత్ర దృశ్యతే న హి సంశయః ॥ ౪॥

ఏవం రూపస్య జగతః కారణం యత్సనాతనమ్ ।

స్త్రీరూపం తక్కిమాహోస్విత్పురుషో వా నపుంసకమ్ ॥ ౫॥

ఉత మిశ్రం కిమన్యద్వా న జాతస్త్రత నిర్ణయః ।

బహుధా వివదస్తీహ విద్వాంసః శాస్త్రమోహితాః ॥ ౬॥

జగత్స్పృష్టివిధాయిన్యః శ్రుతయో జగతా సహ ।

విష్ణుబ్రహ్మాదయో దేవాః సిద్ధాశ్చ న విదన్తి హి ॥ ౭॥

యథైక్యభావం గచ్ఛేయురేతదన్యచ్ఛ వేదయ ।

జానామితి కరోమితి వ్యవహారః ప్రదృశ్యతే ॥ ౮॥

స హి సర్వాత్మసంసిద్ధో వివాదో నాత్ర కస్యచిత్ ।

సర్వదేహన్ద్రియమనోబుద్ధ్యహజ్కారసమ్భవః ॥ ౯॥

ఆహోస్విదాత్మనో రూపం మహానత్రాపి సంశయః ।

ద్వయమేతద్ధి సర్వేషాం వివాదాస్పదమద్భుతమ్ ॥ ౧౦॥

ఉత్పాట్యజ్ఞానసమ్భూతం సంశయాఖ్యం విషద్రుమమ్ ।

శివాద్వైతమహాకల్పవృక్షభూమిర్యథా భవేత్ ॥ ౧౧॥

చిత్తం మమ యథా దేవ బోధోఽస్మి కృపయా తవ ।
కృపాతస్తవ దేవేశ దృఢజ్ఞానీ భవామ్యహమ్ ॥ ౧౨॥

సూత ఉవాచ ।

శ్రుత్యైవం మునినా పృష్టం వచో వేదాంతనిర్వృతమ్ ।
రహస్యం ప్రభురాహేదం కిచ్చత్ప్రహసితాననః ॥ ౯౩॥

సుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।

ఏతదేవ మునే గుహ్యం శివేన పరిభాషితమ్ ।
అమ్బాయాః శృణ్వతో దేవ్యా వామదేవ మమాపి హి ॥ ౧౪॥

తస్యాః స్తన్యం తదా పీత్వా సన్తృప్తోఽస్మి ముహుర్ముహుః ।
శ్రుతవాన్నిశ్చలం తద్వై నిశ్చితం మే విచారితమ్ ॥ ౧౫॥

తత్తే వదామి దయయా వామదేవ మహామునే ।
మహద్గుహ్యం చ పరమం సుత త్వం శృణు సామ్ప్రతమ్ ॥ ౧౬॥

కర్మాస్తీ తత్త్వాదారభ్య శాస్త్రవాదః సువిస్తరః ।
యథావివేకం శ్రోతవ్యో జ్ఞానినా జ్ఞానదో మునే ॥ ౧౭॥

త్వయోపదిష్టా యే శిష్యాస్తత్ర కో వా భవత్సమః ।
కపిలాదిషు శాస్త్రేషు భ్రమన్త్యద్యాపి తేఽధమాః ॥ ౧౮॥

తే శస్త్రా మునిభిః షడ్భిః శివనిన్దాపరాః పురా ।
న శ్రోతవ్యా హి తద్వార్తా తేఽన్యథావాదినో యతః ॥ ౧౯॥

అనుమానప్రయోగస్యాప్యవకాశోఽత్రన విద్యతే ।
పఞ్చావయవయుక్తస్య స తు ధూమస్య దర్శనాత్ ॥ ౨౦॥

పర్వతస్యాగ్నిమద్భావం వదన్త్యత్రాపి సువ్రత ।
ప్రత్యక్షస్య ప్రపఞ్చస్య దర్శనాలమ్బనం త్వతః ॥ ౨౧॥

జ్ఞాతవ్యః పరమేశానః పరమాత్మా న సంశయః ।
స్త్రీపుంరూపమయం విశ్వం ప్రత్యక్షేణైవ దృశ్యతే ॥ ౨౨॥

షట్కోశరూపః పిణ్డో హి తత్ర చాద్యత్రయం భవేత్ ।
మాత్రంశఙ్గం పునశ్చాన్యత్ప్రత్యక్షమితి శ్రుతిః ॥ ౨౩॥

ఏవం సర్వశరీరేషు స్త్రీపుమ్భావవిదో జనాః ।

పరమాత్మస్యపి మునే స్త్రీపుమాభవం విదుర్బుధాః ॥ ౨౪ ॥

సచ్చిదానందరూపత్వం వదతి బ్రహ్మణః శ్రుతిః ।
అసన్నివర్తకః శబ్దః సదాత్మేతి నిగద్యతే ॥ ౨౫ ॥

నివర్తనం జడత్వస్య చిచ్ఛబ్దేన విధీయతే ।
త్రిలింగవర్తీ సచ్ఛబ్దః పురుషో౭త్ర విధీయతామ్ ॥ ౨౬ ॥

ప్రకాశవాచీ స భవేత్సత్ప్రకాశ ఇతి స్ఫుటమ్ ।
జ్ఞానశబ్దస్య పర్యాయశ్చిచ్ఛబ్దః స్త్రీత్వమాగతః ॥ ౨౭ ॥

ప్రకాశశ్చిచ్ఛ మిథునం జగత్కారణతాం గతమ్ ।
సచ్చిదాత్మస్యపి తథా జగత్కారణతాం గతే ॥ ౨౮ ॥

ఏకత్రైవ శివః శక్తిరితి భావో విధీయతే ।
తైలవర్ష్యాదిమాలిన్యాత్ప్రకాశస్యాపి వర్తతే ॥ ౨౯ ॥

మాలిన్యమశివత్వం చ చితాగ్నోదిషు దృశ్యతే ।
ఏవం నివర్తకత్వేన శివత్వం శ్రుతిచోదితమ్ ॥ ౩౦ ॥

జీవాశ్రితాయాశ్చిచ్ఛక్తేర్ధౌర్బల్యం విద్యతే సదా ।
తన్నివృత్త్యర్థమేవాత్ర శక్తిత్వం సార్వకాలికమ్ ॥ ౩౧ ॥

బలవాన్ శక్తిమాంశ్చేతి వ్యవహారః ప్రదృశ్యతే ।
లోకే వేదే చ సతతం వామదేవ మహామునే ॥ ౩౨ ॥

ఏవం శివత్వం శక్తిత్వం పరమాత్మని దర్శితమ్ ।
శివశక్తోస్తు సంయోగాదానన్దః సతతోదితః ॥ ౩౩ ॥

అతో మునే తముద్ధిశ్య మునయః క్షీణకల్మషాః ।
శివే మనః సమాధాయ ప్రాప్తాః శివమనామయమ్ ॥ ౩౪ ॥

సర్వాత్మత్వం తయోరేవం బ్రహ్మేత్మ్యపనిషత్సు చ ।
గీయతే బ్రహ్మశబ్దేన బృంహిధాత్వర్థగోచరమ్ ॥ ౩౫ ॥

బృంహణత్వం బృహత్వం చ శమ్భ్వాఖ్యవిగ్రహే ।
పఞ్చబ్రహ్మమయే విశ్వప్రతీతిర్బ్రహ్మశబ్దితా ॥ ౩౬ ॥

ప్రతిలోమాత్మకం హంసే వక్ష్యామి ప్రణవోద్భవమ్ ।
తవ స్నేహాద్వామదేవ సావధానతయా శృణు ॥ ౩౭ ॥

వ్యజ్ఞానస్య సకారస్య హకారస్య చ వర్జనాత్ |
 ఓమిత్యేవ భవేత్స్థాలో వాచకః పరమాత్మనః || ౩౮||
 మహామన్తః స విజ్ఞాయో మునిభిస్తత్త్వదర్శిభిః |
 తత్ర సూక్ష్మో మహామన్తస్తదుద్ధారం వదామి తే || ౩౯||
 ఆద్యే త్రిపంచురూపే చ స్వరే షోడశకే త్రిషు |
 మహామన్తో భవేదాదౌ ససకారో భవేద్యదా || ౬|౧౬|౪౦||
 హంసస్య ప్రతిలోమః స్యాత్సకారార్థః శివః స్పృతః |
 శక్త్యాత్మకో మహామన్తవాచ్యః స్యాదితి నిర్ణయః || ౪౧||
 గురూపదేశకాలే తు సోఽహంశక్త్యాత్మకః శివః |
 ఇతి జీవపరో భూయాన్మహామన్తస్తదా పశుః || ౪౨||
 శక్త్యాత్మకః శివాంశశ్చ శివైక్యాచ్ఛివసామ్యభాక్ |
 ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మవాక్యే తు ప్రజ్ఞానార్థః ప్రదృశ్యతే || ౪౩||
 ప్రజ్ఞానశబ్దశ్చైతన్యపర్యాయః స్యాన్న సంశయః |
 చైతన్యమాత్యేతి మునే శివసూత్రం ప్రవర్తితమ్ || ౪౪||
 చైతన్యమితి విశ్వస్య సర్వజ్ఞానక్రియాత్మకమ్ |
 స్యాత్స్వస్యం తత్స్వభావో యః స ఆత్మా పరికీర్తితః || ౪౫||
 ఇత్యాదిశివసూత్రాణాం వార్తికం కథితం మయా |
 జ్ఞానం బద్ధ ఇతీదం తు ద్వివీతీయం సూత్రమీశితుః || ౪౬||
 జ్ఞానమిత్యాత్మనస్తస్య కిచ్ఛజ్ఞానక్రియాత్మకమ్ |
 ఇత్యాహాద్యపదేనేశః పశువర్గస్య లక్షణమ్ || ౪౭||
 ఏతద్ ద్వయం పరాశక్తేః ప్రథమం స్పృన్ధతాం గతమ్ |
 ఏతామేవ పరాం శక్తిం శ్వేతాశ్వతరశాఖినః || ౪౮||
 స్యాభావికీ జ్ఞానబలక్రియా చేత్యస్తువన్ముదా |
 జ్ఞానక్రియేచ్ఛాచ్ఛరూపం హి శమోర్ధ్వప్లిత్రయం విదుః || ౪౯||
 ఏతన్మనోమధ్యగం సదిన్ద్రియజ్ఞానగోచరమ్ |
 అనుప్రవిశ్య జానాతి కరోతి చ పశుః సదా || ౬|౧౬|౫౦||
 తస్మాదాత్మన ఏవేదం రూపమిత్యేవ నిశ్చితమ్ |

ప్రపంచార్థం ప్రవక్ష్యామి ప్రణవైక్యప్రదర్శనమ్ ॥ ౫౧॥
 ఓమితీదం సర్వమితి శ్రుతిరాహ సనాతనీ ।
 తస్మాద్వేత్తిత్యుపక్రమ్య జగత్సుష్టిః ప్రకీర్తితా ॥ ౫౨॥
 తస్యాః శ్రుతేస్తు తాత్పర్యం వక్ష్యామి శ్రూయతామిదమ్ ।
 తవ స్నేహోద్వామదేవ వివేకార్థవిజృమ్భితమ్ ॥ ౫౩॥
 శివశక్తిసమాయోగః పరమాత్మేతి నిశ్చితమ్ ।
 పరాశక్తేస్తు సజ్ఞాతా చిచ్ఛక్తిస్తు తదుద్భవా ॥ ౫౪॥
 ఆనందశక్తిస్తజ్ఞా స్యాదిచ్ఛాశక్తిస్తదుద్భవా ।
 జ్ఞానశక్తిస్తతో జాతా క్రియాశక్తిస్తు పఞ్చమీ ।
 ఏతాభ్య ఏవ సజ్ఞాతా నివృత్త్యాద్యాః కలా మునే ॥ ౫౫॥
 చిదానందసముత్పన్నా నాదబిందూ ప్రకీర్తితౌ ।
 ఇచ్ఛాశక్తేర్మూకారస్తు జ్ఞానశక్తేస్తు పఞ్చమః ॥ ౫౬॥
 స్వరః క్రియాశక్తిజాతో హ్యకారస్తు మునీశ్వర ।
 ఇత్యుక్తా ప్రణవోత్పత్తిః పఞ్చబ్రహ్మోద్భవం శృణు ॥ ౫౭॥
 శివాదీశాన ఉత్పన్నస్తతస్తుపురుషోద్భవః ।
 తతోఽఘోరస్తతో వామః సద్యోజాతోద్భవస్తతః ॥ ౫౮॥
 ఏతస్మాన్మాతృకాదష్టత్రింశన్మాతృసముద్భవః ।
 ఈశానాచ్ఛన్యతీతాఖ్యా కలా జాతాథ పూరుషాత్ ।
 ఉత్పద్యతే శాన్తికలా విద్యాఘోరసముద్భవా ॥ ౫౯॥
 ప్రతిష్ఠా చ నివృత్తిశ్చ వామసద్యోద్భవే మతే ।
 ఈశాచ్ఛిచ్ఛక్తిముఖతో విభోర్మిథునపఞ్చకమ్ ॥ ౬౦॥
 అనుగ్రహోదికృత్యానాం హేతుః పఞ్చకమిష్యతే ।
 తద్విద్భిర్మునిభిః ప్రాజ్ఞైర్వరతత్త్వప్రదర్శిభిః ॥ ౬౧॥
 వాచ్యవాచకసమ్భన్ధాన్మిథునత్వముపేయుషి ।
 కలావర్ణస్వరూపేఽస్మిన్పఞ్చకే భూతపఞ్చకమ్ ॥ ౬౨॥
 వియదాదిక్రమాదాసీదుత్పన్నం మునిపుణ్ణవ ।
 ఆద్యం మిథునమారభ్య పఞ్చమం యన్మయం విదుః ॥ ౬౩॥

శబ్దైకగుణ ఆకాశః శబ్దస్పర్శగుణో మరుత్ |
 శబ్దస్పర్శరూపగుణప్రధానో వహ్నిరుచ్యతే || ౬౪||
 శబ్దస్పర్శరూపరసగుణకం సలిలం స్మృతమ్ |
 శబ్దస్పర్శరూపరసగంధాఢ్యా పృథివీ స్మృతా || ౬౫||
 వ్యాపకత్వం భూతానామిదమేవ ప్రకీర్తితమ్ |
 వ్యాప్యత్వం వైపరీత్యేన గంధాదిక్రమతో భవేత్ || ౬౬||
 భూతపంచకరూపోఽయం ప్రపంచః పరికీర్త్యతే |
 విరాట్ సర్వసమష్ట్యాత్మా బ్రహ్మాణ్డమితి చ స్ఫుటమ్ || ౬౭||
 పృథివీతత్త్వమారభ్య శివతత్త్వావధిం క్రమాత్ |
 నిలీయ తత్త్వసన్దోహే జీవ ఏవ విలీయతే || ౬౮||
 సంశక్తికః పునః సృష్టౌ శక్తిద్వారా వినిర్గతః |
 స్థూలప్రపంచరూపేణ తిష్ఠత్వాప్రలయం సుఖమ్ || ౬౯||
 నిజేచ్ఛయా జగత్సృష్టముద్యుక్తస్య మహేశితుః |
 ప్రథమో యః పరిస్పందః శివతత్త్వం తదుచ్యతే || ౬౧౦౬|౭౦||
 ఏషైవేచ్ఛా శక్తితత్త్వం సర్వకృత్యానువర్తనాత్ |
 జ్ఞానక్రియాశక్తియుగ్మే జ్ఞానాధిక్యే సదాశివః || ౭౧||
 మహేశ్వరం క్రియోద్రేకే తత్త్వం విద్ధి మునీశ్వర |
 జ్ఞానక్రియాశక్తిసామ్యం శుద్ధం విద్యాత్మకం మతమ్ || ౭౨||
 స్వాఙ్గరూపేషు భావేషు మాయాతత్త్వవిభేదధీః |
 శివో యదా నిజం రూపం పరమైశ్వర్యపూర్వకమ్ || ౭౩||
 నిగృహ్య మాయయాఽశేషపదార్థగ్రాహకో భవేత్ |
 తదా పురుష ఇత్యాఖ్యా తత్సృష్టేవ్యత్యభవచ్ఛృతిః || ౭౪||
 ఆయమేవ హి సంసారీ మాయయా మోహితః పశుః |
 శివజ్ఞానవిహీనో హి నానాకర్మవిమూఢధీః || ౭౫||
 శివాదభిన్నం న జగదాత్మానం భిన్నమిత్యపి |
 జానతోఽస్య పశోరేవ మోహో భవతి న ప్రభో || ౭౬||
 యథైన్ద్రజాలికస్యాపి యోగినో న భవేద్ భ్రమః |

గురుణా జ్ఞాపితైశ్వర్యః శివో భవతి చిద్భవః ॥ ౭౭ ॥

సర్వకర్తృత్వరూపా చ సర్వజ్ఞత్వస్వరూపిణీ ।
పూర్ణత్వరూపా నిత్యత్వవ్యాపకత్వస్వరూపిణీ ॥ ౭౮ ॥

శివస్య శక్తయః పంచ సజ్కుచద్రూపభాస్కరాః ॥ ౭౯ ॥

అపి సజ్కోచరూపేణ విభాన్త్య ఇతి నిత్యశః ।
పశోః కలాఖ్యవిద్యేతి రాగకాలౌ నియత్యపి ।
తత్త్వపంచకరూపేణ భవత్యత్ర కలేతి సా ॥ ౬౧౬౧౬౧ ॥

కించ్చక్కర్తృత్వహేతుః స్యాత్ కించ్చత్త్వైకసాధనమ్ ।
సా తు విద్యా భవేద్రాగో విషయేష్వనురజ్ఞాకః ॥ ౮౦ ॥

కాలో హి భావభావానాం భాసానాం భాసనాత్మకః ।
క్రమావచ్ఛేదకో భూత్వా భూతాదిరితి కథ్యతే ॥ ౮౧ ॥

ఇదం తు మమ కర్తవ్యమిదం నేతి నియామికా ।
నియతిః స్యాద్విభోః శక్తిస్తదాక్షేపాత్పతేత్ పశుః ॥ ౮౨ ॥

ఏతత్పంచకమేవాస్య స్వరూపావారకత్వతః ।
పంచకఙ్కుకమాఖ్యాతమన్తరఙ్గం చ సాధనమ్ ॥ ౮౩ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం శివతత్త్వవర్ణనం నామ
షోడశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౬ ॥

౬.౧౭

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౧౭. సప్తదశోఽధ్యాయః । శివద్వైతజ్ఞానకథనాది సృష్టికథనమ్ ।

వామదేవ ఉవాచ ।

నియత్యధస్తాత్ప్రకృతేరుపరిస్థః పుమానితి ।

పూర్వత్ర భవతా ప్రోక్తమిదానీం కథమన్యథా ॥ ౧ ॥

మాయయా సజ్కుచద్రూపస్తదాధస్తాదితి ప్రభో ।

ఇతి మే సంశయం నాథ ఛేత్తుమర్హసి తత్త్వతః ॥ ౨॥

శ్రీసుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।

అద్వైతశైవవాదోఽయం ద్వైతం న సహతే క్వచిత్ ।

ద్వైతం చ నశ్వరం బ్రహ్మాద్వైతం పరమనశ్వరమ్ ॥ ౩॥

సర్వజ్ఞః సర్వకర్తా చ శివః సర్వేశ్వరోఽగుణః ।

త్రిదేవజనకో బ్రహ్మ సచ్చిదానందవిగ్రహః ॥ ౪॥

స ఏవ శక్యరో దేవః స్వేచ్ఛయా చ స్వమాయయా ।

సజ్కుచద్రూప ఇవ సన్పురుషః సమృభూవ హ ॥ ౫॥

కలాదిపఞ్చకేనైవ భోక్తుత్వేన ప్రకల్పితః ।

ప్రకృతిస్థః పుమానేష భుక్త్యై ప్రకృతిజానుణాన్ ॥ ౬॥

ఇతి స్థానద్వయాస్తఃస్థః పురుషో న విరోధకః ।

సజ్కుచన్నిజరూపాణాం జ్ఞానాదీనాం సమష్టిమాన్ ॥ ౭॥

సత్త్వాదిగుణసాధ్యం చ బుద్ధ్యాది త్రితయాత్మకమ్ ।

చిత్తమృకృతితత్త్వం తదాసీత్సత్త్వాదికారణాత్ ॥ ౮॥

సాత్త్వికాదివిభేదేన గుణాః ప్రకృతిసమ్భవాః ।

గుణేభ్యో బుద్ధిరుత్పన్నా వస్తునిశ్చయకారిణీ ॥ ౯॥

తతో మహానహఙ్కారస్తతో బుద్ధీన్ద్రియాణి చ ।

జాతాని మనసో రూపం స్యాత్సజ్కుల్పవికల్పకమ్ ॥ ౧౦॥

బుద్ధీన్ద్రియాణి శ్రోత్రత్వక్ చక్షుర్జ్ఞాన్త్వా చ నాసికా ।

శబ్దః స్పర్శశ్చ రూపం చ రసో గన్ధశ్చ గోచరః ॥ ౧౧॥

బుద్ధీన్ద్రియాణాం కథితః శ్రోత్రాదిక్రమతస్తతః ।

వైకారికాదహఙ్కారాత్తన్మాత్రాణ్యభవన్కృమాత్ ॥ ౧౨॥

తాని ప్రోక్తాని సూక్ష్మాణి మునిభిస్తత్త్వదర్శిభిః ।

కర్మేన్ద్రియాణి జ్ఞేయాని స్వకార్యసహితాని చ ॥ ౧౩॥

విప్రర్షే వాక్కరౌ పాదౌ పాయూపస్థౌ చ తక్మియాః ।

వచనాదానగమనవిసర్గానన్దసంజ్ఞితాః ॥ ౧౪॥

భూతాదికాదహఙ్కారాత్తన్మాత్రాణ్యభవన్కృమాత్ ।

తాని సూక్ష్మాణి రూపాణీ శబ్దాదీనామితి స్థితిః ॥ ౧౫ ॥
 తేభ్యశ్చాపకాశవాయుగ్నిజలభూమిజనిః క్రమాత్ ।
 విజ్ఞేయా మునిశార్దూల పఞ్చభూతమితీష్యతే ॥ ౧౬ ॥
 అవకాశప్రదానం చ వాహకత్వం చ పాచనమ్ ।
 సంరమ్భా ధారణం తేషాం వ్యాపారాః పరికీర్తితాః ॥ ౧౭ ॥
 వామదేవ ఉవాచ ।
 భూతసృష్టిః పురా ప్రోక్తా కలాదిభ్యః కథం పునః ।
 అన్యథా ప్రోచ్యతే స్కన్ధ సన్దేహోఽత్ర మహాన్మమ ॥ ౧౮ ॥
 ఆత్మతత్త్వమకారః స్యాద్విద్యా స్యాదుస్తతః పరమ్ ।
 శివతత్త్వం మకారః స్యాద్వామదేవేతి చిన్త్వతామ్ ॥ ౧౯ ॥
 బిన్దునాదౌ తు విజ్ఞేయా సర్వతత్త్వార్థకావుభౌ ।
 తత్రత్యా దేవతా యాశ్చ తా మునే శ్శృణు సామ్ప్రతమ్ ॥ ౨౦ ॥ ౨౦ ॥
 బ్రహ్మీ విష్ణుశ్చ రుద్రశ్చ మహేశ్వరసదాశివౌ ।
 తే హి సాక్షాచ్ఛివస్యైవ మూర్తయః శ్రుతివిశ్రుతాః ॥ ౨౧ ॥
 ఇత్యుక్తం భవతా పూర్వమిదానీముచ్యతేఽన్యథా ।
 తస్మాత్రేభ్యో భవన్తితి సన్దేహోఽత్ర మహాన్మమ ॥ ౨౨ ॥
 కృత్వా తత్కరుణాం స్కన్ధ సంశయం ఛేత్తుమర్హసి ।
 ఇత్యాకర్ణ్య మునేర్వాక్యం కుమారః ప్రత్యభాషత ॥ ౨౩ ॥
 శ్రీసుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।
 తస్మాదేవ్యతి సమారభ్య భూతసృష్టిక్రమే మునే ।
 తాఞ్చృణుష్య మహాప్రాజ్ఞ సావధానతయాదరాత్ ॥ ౨౪ ॥
 జాతాని పఞ్చ భూతాని కలాభ్య ఇతి నిశ్చితమ్ ।
 స్థూలప్రపఞ్చరూపాణి తాని భూతపతేర్వపుః ॥ ౨౫ ॥
 శివతత్త్వాదిపృథ్వ్యన్తం తత్త్వానాముదయక్రమే ।
 తస్మాత్రేభ్యో భవన్తితి వక్తవ్యాని క్రమాన్మనే ॥ ౨౬ ॥
 తస్మాత్తాణాం కలానామప్యైక్యం స్యాద్ భూతకారణమ్ ।
 అవిరుద్ధత్వమేవాత్ర విధి బ్రహ్మవిదాం వర ॥ ౨౭ ॥
 స్థూలసూక్ష్మాత్మకే విశ్వే చన్ద్రసూర్యాదయో గ్రహాః ।

సనక్షత్రాశ్చ సజ్జాతాస్తథాన్యే జ్యోతిషాం గణాః ॥ ౨౮ ॥

బ్రహ్మవిష్ణుమహేశాదిదేవతా భూతజాతయః ।
ఇన్ద్రియోఽపి దిక్పాలా దేవాశ్చ పితరోఽసురాః ॥ ౨౯ ॥

రాక్షసా మానుషాశ్చాన్యే జగ్గమత్సవిభాగినః ।
పశవః పక్షిణః కీటాః పన్నగాదిప్రభేదినః ॥ ౬౧౧౭౧౩౦ ॥

తరుగుల్మలతౌషధ్యః పర్వతాశ్చాష్ట విశ్రుతాః ।
గగ్గద్యాః సరితః సప్త సాగరాశ్చ మహార్ధయః ॥ ౩౧ ॥

యత్కించోద్వస్తుజాతం తత్సర్వమత్ర ప్రతిష్ఠితమ్ ।
విచారణీయం సద్బుధ్యా న బహిర్మునిసత్తమ ॥ ౩౨ ॥

స్త్రీపుంరూపమిదం విశ్వం శివశక్త్యాత్మకం బుధైః ।
భవాద్బుధైరుపాస్యం స్యాచ్ఛివజ్ఞానవిశారధైః ॥ ౩౩ ॥

సర్వం బ్రహ్మాత్యుపాసీత సర్వం వై రుద్ర ఇత్యపి ।
శ్రుతిరాహ మునే తస్మాత్ప్రపశ్చాంత్యా సదాశివః ॥ ౩౪ ॥

అష్టత్రింశత్కలాన్యాససామర్థ్యా ద్వైతభావనాత్ ।
సదాశివోఽహమేవేతి భావితాత్మా గురుః శివః ॥ ౩౫ ॥

ఏవంవిచారీ సచ్ఛిష్యో గురుః స్యాత్స శివః స్వయమ్ ।
ప్రపశ్చదేవతాయస్త్రమస్త్రాత్మా న హి సంశయః ॥ ౩౬ ॥

ఆచార్యకృపయా విప్ర సశ్చిన్నాఖిలబన్ధనః ।
శిష్యః శివపదాసక్తో గుర్వాత్మా భవతి ధ్రువమ్ ॥ ౩౭ ॥

యదస్తి వస్తు తత్సర్వం గుణప్రాధాన్యయోగతః ।
సమస్తం వ్యస్తమపి చ ప్రణవార్థం ప్రచక్షతే ॥ ౩౮ ॥

రాగాదిదోషరహితం వేదసారః శివోదితమ్ ।
తుభ్యం మే కథితం ప్రీత్యాద్వైతజ్ఞానం శివప్రియమ్ ॥ ౩౯ ॥

యో హ్యన్యథైతన్మనుతే మద్వచో మదగర్వితః ।
దేవో వా దానవః సిద్ధో గన్ధర్వో మనుజోఽపి వా ॥ ౬౧౧౭౧౪౦ ॥

దురాత్మనస్తస్య శిరః శిష్ట్యసమతయా ధ్రువమ్ ।
సచ్ఛక్త్యా రిపుకాలగ్నికల్పయా న హి సంశయః ॥ ౪౦ ॥

భవానేవ మునే సాక్షాచ్చివాద్వైతవిదాం వరః ।

శివజ్ఞానోపదేశే హి శివాచారప్రదర్శకః ॥ ౪౨॥

యద్దేహభస్మసమృక్కాత్సంజ్ఞోన్నాఘవ్రజోఽశుచిః ।

మహాపిశాచః సమ్భూప త్వత్కృపాతః సతాం గతిమ్ ॥ ౪౩॥

శివయోగీతి సజ్ఞ్యాతత్రిలోకవిభవో భవాన్ ।

భవత్కటాక్షసమృక్కాత్పశుః పశుపతిర్భవేత్ ॥ ౪౪॥

తవ తస్య మయి పృచ్ఛా లోకాశిక్షార్థమాదరాత్ ।

లోకోపకారకరణే విచరస్తీహ సాధవః ॥ ౪౫॥

ఇదం రహస్యం పరమం ప్రతిష్ఠితమతస్త్యయి ।

త్వమపి శ్రద్ధయా భక్త్యా ప్రణవేష్యేవ సాదరమ్ ॥ ౪౬॥

ఉపవిశ్య చ తాన్సర్వాన్సంయోజ్య పరమేశ్వరే ।

శివాచారం గ్రాహయస్వ భూతిరుద్రాక్షమిశ్రితమ్ ॥ ౪౭॥

త్వం శివో హి శివాచారీ సమ్ప్రప్తాద్వైతభావతః ।

విచరల్లోకరక్షాయై సుఖమక్షయమాప్పుహి ॥ ౪౮॥

సూత ఉవాచ ।

శ్రుత్వేదమద్భుతమతం హి షడాననోక్తం

వేదాన్సనిష్ఠితమృషిస్తు వినన్తుమూర్తిః ।

భూత్వా ప్రణమ్య బహుశో భువి దణ్ణవత్త-

త్వాదారవిన్దవిహరన్మధుపత్వమాప ॥ ౪౯॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం శివాద్వైతజ్ఞానకథనాది సృష్టికథనం
నామ సప్తదశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౭॥

౬.౧౮

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్తిరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౧౮. అష్టాదశోఽధ్యాయః । సంన్యాసపద్ధతౌ శిష్యకరణవిధిః ।

శౌనక ఉవాచ ।

శ్రుత్వా వేదాన్తసారం తద్రహస్యం పరమాద్భుతమ్ ।

కిం పృష్టవాన్ వామదేవో మహేశ్వరసుతం తదా ॥ ౧॥

ధన్యో యోగీ వామదేవః శివజ్ఞానరతః సదా ।

యత్సమ్బన్ధాత్కథోత్పన్నా దివ్యా పరమపావనీ ॥ ౨॥

ఇతి శ్రుత్వా మునీనాం తద్వచనం ప్రేమగర్భితమ్ ।

సూతః ప్రాహ ప్రసన్నస్తాన్ శివాసక్తమనా బుధః ॥ ౩॥

సూత ఉవాచ ।

ధన్యా యూయం మహాదేవభక్తా లోకోపకారకాః ।

శృణుధ్వం మునయః సర్వే సంవాదం చ తయోః పునః ॥ ౪॥

శ్రుత్వా మహేశతనయవచనం ద్వైతనాశకమ్ ।

అద్వైతజ్ఞానజనకం సస్తుష్టోఽభూన్మహాన్మునిః ॥ ౫॥

నత్వా స్తుత్వా చ వివిధం కార్తికేయం శివాత్మజమ్ ।

పునః పప్రచ్ఛ తత్త్వం హి వినయేన మహామునిః ॥ ౬॥

వామదేవ ఉవాచ ।

భగవన్సర్వతత్త్వజ్ఞ షణ్ముఖామృతవారిధే ।

గురుత్వం కథమేతేషాం యతీనాం భావితాత్మనామ్ ॥ ౭॥

జీవానాం భోగమోక్షాదిసిద్ధిః సిద్ధ్యతి యద్వశాత్ ।

పారమృత్యం వినా నైషాముపదేశాధికారితా ॥ ౮॥

ఏవం చ క్షౌరకర్మాణ్ణం స్నానం చ కథమీదృశమ్ ।

ఇతి విజ్ఞాపయ స్వామిన్ సంశయం ఛేత్తుమర్హసి ॥ ౯॥

ఇతి శ్రుత్వా కార్తికేయో వామదేవవచః స్మరన్ ।

శివం శివాం చ మనసా వ్యాచష్టుముపచక్రమే ॥ ౬।౧౮।౧౦॥

శ్రీసుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।

యోగపట్టం ప్రవక్ష్యామి గురుత్వం యేన జాయతే ।

తవ స్నేహోద్వామదేవ మహద్గోప్యం విముక్తిదమ్ ॥ ౧౧॥

వైశాఖే శ్రావణే మాసి తథాశ్వయుజి కార్తికే ।

మార్గశీర్షే చ మాఘే వా శుక్లపక్షే శుభే దినే ॥ ౧౨॥
 పంచమ్యాం పౌర్ణమాస్యాం వా కృతప్రాభాతికక్రియః ।
 లభ్యానుజ్ఞాస్తు గురుణా స్నాత్వా నియతమానసః ॥ ౧౩॥
 పర్యఙ్కశౌచం కృత్వా తద్వాససాంఘం ప్రమృజ్య చ ।
 ద్విగుణం దోరమాబధ్య వాససీ పరిధాయ చ ॥ ౧౪॥
 షాలితాఙ్గిర్ద్విరాచమ్య భస్మ సద్యాదిమస్తతః ।
 ధారయేద్ధి సమాదాయ సముద్ధాలనమార్గతః ॥ ౧౫॥
 గృహీతహస్తాః గురుణా సానుకూలేన వై మునే ।
 స శిష్యః సాఙ్గాలిః సాఙ్గాభ్యాం హస్తాభ్యాం ప్రాఙ్ముఖో యథా ॥ ౧౬॥
 తథోపవేష్టితస్త్విన్మణ్డపే సమలఙ్కృతే ।
 గుర్వాసనవరే శుద్ధే చైలాజనకుశోత్తరే ॥ ౧౭॥
 అథ దేశిక ఆదాయ శఙ్ఖం సాధారమస్తతః ।
 విశోధ్య తస్య పురతః స్థాపయేత్సానుకూలతః ॥ ౧౮॥
 సాధారం శఙ్ఖమపి చ సమ్పూజ్య కుసుమాదిభిః ।
 నిఃక్షిపేదస్తవర్మభ్యాం శోధితం తత్ర సజలమ్ ॥ ౧౯॥
 ఆపూర్య పూర్వవత్పూజ్య షడఙ్గోక్తక్రమేణ చ ।
 ప్రణవేన పునస్తద్వై సప్తధైవాభిమన్తయేత్ ॥ ౨౦॥
 అభ్యర్చ్య గంధపుష్పాద్వైర్ధూపదీపౌ ప్రదర్శ్య చ ।
 సంరక్ష్యాస్త్రైః తం శఙ్ఖం వర్మణాథావగుణ్యేత్ ॥ ౨౧॥
 ధేనుశఙ్ఖాఖ్యముద్రే చ దర్శయేదథ దేశికః ।
 పునః స్వపురతః శఙ్ఖం దక్షిణే దేశ ఉత్తమే ॥ ౨౨॥
 పూజ్యార్ఘ్యోక్తవిధానేన సున్దరం మణ్డలం శుభమ్ ।
 కుర్యాత్సమ్పూజయేత్తం చ సుగంధకుసుమాదిభిః ॥ ౨౩॥
 సాధారం శోధితం శుద్ధం ఘటం తస్తుపరిష్కృతమ్ ।
 ధూపితం స్థాపితం శుద్ధవాసితోదప్రపూరితమ్ ॥ ౨౪॥
 పంచుత్వక్వఙ్చుపత్త్రైశ్చ మృత్తికాభిశ్చ పఞ్చభిః ।
 మిలితం చ సుగంధేన లేపయేత్తం ముసీశ్వర ॥ ౨౫॥

వస్త్రాస్త్రదలదూర్వాగ్రనారికేలసుమైస్తతః ।

తం ఘటం వస్తుభిచ్చన్యైః సజ్కుర్యాత్సమలజ్కుతమ్ ॥ ౨౬ ॥

విన్యసేత్పంచరత్నాని ఘటే తత్ర మునీశ్వర ।

హిరణ్యం చాపి తేషాం వాభావే భక్త్యా ప్రవిన్యసేత్ ॥ ౨౭ ॥

నీలాఖ్యరత్నం చ తథా రత్నే మాణిక్యహేమనీ ।

ప్రవాలగోమేదకే చ పంచరత్నమిదం స్మృతమ్ ॥ ౨౮ ॥

నృమ్లుస్కమితి సమ్ప్రోచ్య గ్లామిత్యన్తేఽథ దేశికః ।

సమ్యగ్విధానతః ప్రీత్యా సానుకూలః సమర్చయేత్ ॥ ౨౯ ॥

ఆధారశక్తిమారభ్య యజనోక్తవిధానతః ।

పంచావరణమార్గేణ దేవమావాహ్యా పూజయేత్ ॥ ౬౧౧౮-౩౦ ॥

నివేద్య పాయసాన్నం చ తామ్బూలాది యథా పురా ।

నామాష్టకార్చనాస్తం చ కృత్వా తమభిమన్తయేత్ ॥ ౩౧ ॥

ప్రణవాష్టోత్తరశతం బ్రహ్మభిః పంచభిః క్రమాత్ ।

సద్యాదీశాస్తమప్యస్త్రం రక్షితం వర్మణా పునః ॥ ౩౨ ॥

అవగుణ్య ప్రదర్శ్యాథ ధూపదీపౌ చ భక్తితః ।

ధేనుయోన్యాఖ్యముద్రే చ సమ్యక్ తత్ర ప్రదర్శయేత్ ॥ ౩౩ ॥

తతశ్చ దేశికస్తస్య దర్భైరాచ్ఛాద్య మస్తకమ్ ।

మణ్డలస్థేశదిగ్భాగే చతురస్రం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౩౪ ॥

తదపర్యాసనం రమ్యం కల్పయిత్వా విధానతః ।

తత్ర సంస్థాపయేచ్ఛిష్యం తం శిశుం సానుకూలతః ॥ ౩౫ ॥

తతః కుమ్భం సముత్థాప్య స్వస్తివాచనపూర్వకమ్ ।

అభిషిక్షోద్ గురుః శిష్యం ప్రాదక్షిణ్యేన మన్తకే ॥ ౩౬ ॥

ప్రణవం పూర్వముచ్ఛార్య సప్తధా బ్రహ్మభిస్తతః ।

పంచభిశ్చాభిషేకాన్తే శక్తోదేనాభివేష్టయేత్ ॥ ౩౭ ॥

చారుదీపం ప్రదర్శ్యాథ వాససా పరిమృజ్య చ ।

నూతనం దోరకౌపీనం వాససీ పరిధాపయేత్ ॥ ౩౮ ॥

క్షాలితాఙ్గిర్ద్విరాచమ్య ధృతభస్మగురుః శిశుమ్ ।

హస్తాభ్యామవలమ్బ్యాథ హస్తౌ మణ్డపమధ్యతః ॥ ౩౯ ॥

తదజ్జేషు సమాలిప్య తద్భస్మ విధినా గురుః ।
ఆసనే సమృచేశ్యాథ కల్పితే స్థాపయేత్సుఖమ్ ॥ ౬౧౦౮౧౪౦ ॥

పూర్వాభిముఖమాత్మీయతత్త్వజ్ఞానాభిలాషిణమ్ ।
స్వాసనస్థో గురుర్బ్రూయాదమలాత్మా భవేతి తమ్ ॥ ౪౧ ॥

గురుశ్చ పరిపూర్ణోఽస్మి శివ ఇత్యవలస్థితిః ।
సమాధిమాచరేత్సమ్యజ్ ముహూర్తం గూఢమానసః ॥ ౪౨ ॥

పశ్చాదున్మీల్య నయనే సానుకూలేన చేతసా ।
సాంజ్ఞాలిం సంస్థితం శుద్ధం పశ్యేచ్ఛిష్యమనాకులః ॥ ౪౩ ॥

స్వహస్తం భసితాలిప్తం విన్యస్య శిశుమస్తకే ।
దక్షశ్రుతావుపదిశేద్ధంసః సోఽహమితి స్ఫుటమ్ ॥ ౪౪ ॥

తత్రాద్యహమ్పదస్యార్థః శక్త్యాత్మా స శివః స్వయమ్ ।
స ఏవాహం శివోఽస్మీతి స్వాత్మానం సంవిభావయ ॥ ౪౫ ॥

య ఇత్యణోరర్థతత్త్వముపదిశ్య తతో వదేత్ ।
అవాస్తరాణాం వాక్యానామర్థతాత్పర్యమాదరాత్ ॥ ౪౬ ॥

వాక్యాని వచ్చి తే బ్రహ్మన్నావధానమతిః శ్శృణు ।
తాని ధారయ చిత్తే హి స బ్రూయాదితి సంస్ఫుటమ్ ॥ ౪౭ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం సంన్యాసపద్ధతౌ శిష్యకరణవిధిర్నామాష్టాదశః
॥ ౬.౧౦౮ ॥

౬౧౦౯

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ఓం నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౧౦౯. ఏకోనవింశోఽధ్యాయః । యోగపట్టవిధివర్ణనమ్ ।

సుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।

“అథ మహావాక్యాని”

(౧) ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మ

(౨) అహం బ్రహ్మాస్మి

(౩) తత్త్వమసి

(౪) అయామాత్మా బ్రహ్మ

(౫) ఈశా వాస్యమిదం సర్వం

(౬) ప్రాణోఽస్మి

(౭) ప్రజ్ఞానాత్మా

(౮) యదేవేహ తదముత్ర యదముత్ర తదన్విహ

(౯) అన్యదేవ తద్విదితాదథో అవిదితాదథి

(౧౦) ఏష న ఆత్మాన్తర్యామ్యమృతః

(౧౧) స యశ్చాయం పురుషే యశ్చాసావాదిత్యే స ఏకః

(౧౨) అహమస్మి పరం బ్రహ్మ పరాపరపరాత్పరమ్

(౧౩) వేదశాస్త్రగురుత్వాత్తు స్వయమానన్దలక్షణమ్

(౧౪) సర్వభూతస్థితం బ్రహ్మ తదేవాహం న సంశయః

(౧౫) తత్త్వస్య ప్రాణోఽహమస్మి పృథివ్యాః ప్రాణోఽహమస్మి

(౧౬) అపాం చ ప్రాణోఽహమస్మి తేజసశ్చ ప్రాణోఽహమస్మి

(౧౭) వాయోశ్చ ప్రాణోఽహమస్మి ఆకాశస్య ప్రాణోఽహమస్మి

(౧౮) త్రిగుణస్య ప్రాణోఽహమస్మి

(౧౯) సరోఽహం సర్వాత్మకోఽహం సంసారీ యద్భూతం యచ్ఛ భవ్యం

యద్వర్తమానం సర్వాత్మకత్వాదద్వితీయోఽహమ్

(౨౦) సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మ

(౨౧) సరోఽహం విముక్తోఽహమ్

(౨౨) యోఽసౌ సోఽహం హంసః సోఽహమస్మి ॥

“ఇత్యేవం సర్వత్ర సదా ధ్యాయేదితి”

॥ అథ మహావాక్యానామర్థమాహ ॥

ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మవాక్యార్థః పూర్వమేవ ప్రబోధితః ।

అహమ్బుదస్యార్థభూతః శక్త్యాత్మా పరమేశ్వరః ॥ ౧ ॥

అకారః సర్వవర్ణాగ్ర్యః ప్రకాశః పరమః శివః ।

హకారో వ్యోమరూపః స్యాచ్ఛక్త్యాత్మా సమ్ప్రకీర్తితః ॥ ౨ ॥

శివశక్త్యోస్తు సంయోగాదానన్దః సతతోదితః ।
 బ్రహ్మతి శివశక్త్యోస్తు సర్వాత్మత్వమితి సుభుటమ్ ॥ ౩॥
 పూర్వమేవోపదిష్టం తతోఽహమస్మితి భావయేత్ ।
 తత్త్వమిత్యత్ర తదితి తచ్ఛబ్దార్థః ప్రబోధితః ॥ ౪॥
 అన్యథా సోఽహమిత్యత్ర విపరీతార్థభావనా ।
 అహంశబ్దస్తు పురుషస్తదితి స్యాన్నపుంసకమ్ ।
 ఏవమన్యోఽన్యవైరుధ్యాదన్వయో న భవేత్తయోః ॥ ౫॥
 స్త్రీపుంరూపస్య జగతః కారణం చాన్యథా భవేత్ ।
 స తత్త్వమసి ఇత్యేవముపదేశార్థభావనా ॥ ౬॥
 అయమాత్మేతి వాక్యే చ పుంరూపం పదయుగ్మకమ్ ।
 ఈశేన రక్షణీయత్వాదీశావాస్యమిదం జగత్ ॥ ౭॥
 ప్రజ్ఞానాత్మా యదేవేహ తదముత్రేతి చిన్తయేత్ ।
 యః స ఏవేతి విద్వద్భిః సిద్ధాన్తిభిరిహోచ్యతే ॥ ౮॥
 ఉపరిస్థితవాక్యే చ యోఽముత్ర స ఇహ స్థితః ।
 ఇతి పూర్వవదేవార్థః పురుషో విదుషాం మతః ॥ ౯॥
 అన్యదేవ తద్విదితాదథో అవిదితాదపి ।
 అస్మిన్వాక్యే ఫలస్యాపి వైపరీత్యవిభావనా ॥ ౧౦॥౧౦॥
 యథా స్యాత్తద్విదేవాత్ర వక్ష్యామి శ్రూయతాం మునే ।
 అయథావిదితాశబ్ధో పూర్వవద్విదితాదితి ॥ ౧౧॥
 ప్రవృత్తః స్యాత్తద్విదితాత్తద్దైవావిదితాత్పరమ్ ।
 అన్యదేవ హి సంసిద్ధ్యై న భవేదితి నిశ్చింతమ్ ॥ ౧౨॥
 ఏష త ఆత్మాన్తర్యామీ యోఽమృతశ్చ శివః స్వయమ్ ।
 యశ్చాయం పురుషే శమ్భుర్భృశ్చాదిత్యే వ్యవస్థితః ॥ ౧౩॥
 స చాఽసౌ నేతి పార్థక్యం వైకం సర్వం స ఈరితః ।
 సోపాధిద్వయమస్యార్థ ఉపచారాత్తథోచ్యతే ॥ ౧౪॥
 తం శమ్భునాథం శ్రుతయో వదన్తి హి హిరణ్మయమ్ ।
 హిరణ్మయబాహవ ఇతి సర్వాఙ్గస్యోపలక్షలమ్ ॥ ౧౫॥
 అన్యథా తత్పతిత్వం తు న భవేదితి యత్నతః ।

య ఏషోఽన్తరితి శమ్భుశ్చాన్దోగ్యే శ్రూయతే శివః ॥ ౧౬ ॥
 హిరణ్యశ్రువాన్స్తద్వద్ధిరణ్యమయకేశవాన్ ।
 నఖమారభ్య కేశాన్తం సర్వత్రాపి హిరణ్మయః ॥ ౧౭ ॥
 అహమస్మి పరం బ్రహ్మ పరాపరపరాత్పరమ్ ।
 ఇతి వాక్యస్య తాత్పర్యం వదామి శ్రూయతామిదమ్ ॥ ౧౮ ॥
 అహమ్మదస్యార్థభూతః శక్త్యాత్మా శివ ఈరితః ।
 స ఏవాస్మీతి వాక్యార్థ యోజనా భవతి ద్రువమ్ ॥ ౧౯ ॥
 సర్వోత్కృష్టశ్చ సర్వాత్మా పరబ్రహ్మ స ఈరితః ।
 పరశ్చాధాపరశ్చేతి పరాత్పరమితి త్రిధా ॥ ౨౦ ॥
 రుద్రో బ్రహ్మ చ విష్ణుశ్చ ప్రోక్తః శ్రుత్యైవ నాన్యథా ।
 తేభ్యశ్చ పరమో దేవః పరశబ్దేన బోధితః ॥ ౨౧ ॥
 వేదశాస్త్రగురూణాం చ వాక్యభ్యాసపశాచ్ఛిశోః ।
 పూర్ణానందమయః శమ్భుః ప్రాదుర్భూతో భవేద్ధృది ॥ ౨౨ ॥
 సర్వభూతస్థితః శమ్భుః స ఏవాహం న సంశయః ।
 తత్త్వజాతస్య సర్వస్య ప్రాణోఽస్మ్యహమహం శివః ॥ ౨౩ ॥
 ఇత్యుక్త్వా పునరప్యాహ శివస్తత్త్వత్రయస్య చ ।
 ప్రాణోఽస్మీత్యత్ర పృథ్వాన్యదిగుణాన్తగ్రహణాన్మునే ॥ ౨౪ ॥
 ఆత్మతత్త్వాని సర్వాణి గృహీతానీతి భావయ ।
 పునశ్చ సర్వగ్రహణం విద్యాతత్త్వే శివాత్మనోః ॥ ౨౫ ॥
 తత్త్వయోశ్చాన్యహం ప్రాణాః సర్వః సర్వాత్మకో హ్యహమ్ ।
 జీవస్య చాన్తర్యామిత్యాజ్ఞివోఽహం తస్య సర్వదా ॥ ౨౬ ॥
 యద్భూతం యచ్చ భవ్యం యద్భవిష్యత్సర్వమేవ చ ।
 మన్మయత్వాదహం సర్వః సర్వో వై రుద్ర ఇత్యపి ॥ ౨౭ ॥
 శ్రుతిరాహ మునే సా హి సాక్షాచ్ఛివముఖోద్ధతా ।
 సర్వాత్మా పరమైరేభిర్గుణైర్నిత్యసమన్వయాత్ ॥ ౨౮ ॥
 స్వస్మాత్పరాత్మవిరహాదద్వితియోఽహమేవ హి ।
 సర్వం ఖల్విదం బ్రహ్మేతి వాక్యార్థః పూర్వమీరితః ॥ ౨౯ ॥

పూర్ణోఽహం భావరూపత్వాన్నిత్యముక్తోఽహమేవ హి ।
 పశవో మత్ప్రసాదేన ముక్తా మద్భావమాశ్రితాః ॥ ౬।౧౯।౩౦॥
 యోఽసౌ సర్వాత్మకః శమ్భుః సోఽహం హంస శివోఽస్మ్యహమ్ ।
 ఇతి వై సర్వవాక్యార్థో వామదేవ శివోదీతః ॥ ౩౧॥
 ఇతీశశ్రుతివాక్యాభ్యాముపదిష్టార్థమాదరాత్ ।
 సాక్షాచ్ఛైక్యదం పుంసాం శిశోర్గురురుపాదిశేత్ ॥ ౩౨॥
 ఆదాయ శక్తిం సాధారమస్త్రమస్త్రేణ భస్మనా ।
 శోధ్య తతురతః స్థాప్య చతురస్రే సమర్చితే ॥ ౩౩॥
 ఓమిత్యభ్యర్చ్య గన్ధాద్వైరస్త్రం వస్త్రోపశోభితమ్ ।
 వాసితం జలమాపూర్య సమ్పూజ్యోమితి మస్త్రతః ॥ ౩౪॥
 సప్తధైవాభిమన్త్ర్యాథ ప్రణవేన పునశ్చ తమ్ ।
 యస్త్యన్తరం కీర్ణ్చదపి కురుతే సోఽతిభీతిభాక్ ॥ ౩౫॥
 ఇత్యాహ శ్రుతిసత్తత్త్వం దృఢాత్మా గతభీర్భవ ।
 ఇత్యాభాష్య స్వయం శిష్యం దేవం ధ్యాయన్ సమర్చయేత్ ॥ ౩౬॥
 శిష్యాసనం సమ్ప్రపూజ్య షడుత్థాపనమార్గతః ।
 శివాసనం చ సక్కుల్ప్య శివమూర్తిం ప్రకల్పయేత్ ॥ ౩౭॥
 పఞ్చ బ్రహ్మణీ విన్యస్య శిరః పాదావసానకమ్ ।
 ముణ్డవక్త్రకలాభేదైః ప్రణవస్య కలా అపి ॥ ౩౮॥
 అష్టత్రింశన్మస్త్రరూపాః శిష్యదేహేఽథ మస్తకే ।
 సమావాహ్య శివం ముద్రాః స్థాపనీయాః ప్రదర్శయేత్ ॥ ౩౯॥
 తతశ్చాంజ్ఞాని విన్యస్య సర్వజ్ఞానీత్యనుక్రమాత్ ।
 కల్పయేదుపచారాంశ్చ షోడశాసనపూర్వకామ్ ॥ ౬।౧౯।౪౦॥
 పాయసాన్నం చ వైవేద్యం సమర్వోమగ్నిజాయయా ।
 గణ్ణాషాచమనార్ఘ్యాది ధూపదీపాదికం క్రమాత్ ॥ ౪౧॥
 నామాష్టకేన సమ్పూజ్య బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః ।
 జపేద్ బ్రహ్మవిదాప్నోతి భృగుర్వై వారుణీస్తతః ॥ ౪౨॥
 యో దేవానాముపక్రమ్య యః పరః స మహేశ్వరః ।

ఇత్స్వంతం తస్య పురతః కహ్లారాదివినిర్మితామ్ ॥ ౪౩॥
 ఆదాయ మాలాముత్తాయ శ్రీవిరూపాక్షనిర్మితే ।
 శాస్త్రే పఞ్చాస్యకే రూపే సిద్ధిస్కన్ధం జపేచ్ఛనైః ॥ ౪౪॥
 ఖ్యాతిః పూర్ణోఽహమిత్స్వంతం సానుకూలేన చేతసా ।
 దేశికస్తస్య శిష్యస్య కణ్ఠదేశే సమర్పయేత్ ॥ ౪౫॥
 తిలకం చన్దనేనాథ సర్వాజ్ఞాలేపనం పునః ।
 స్వసమ్ప్రదాయానుగుణం కారయేచ్ఛ యథావిధి ॥ ౪౬॥
 తతశ్చ దేశికః ప్రీత్యా నామ శ్రీపాదసంజ్ఞితమ్ ।
 ఛత్రం చ పాదుకాం దద్యాద్ దూర్వాకల్పవికల్పనమ్ ॥ ౪౭॥
 వ్యాఖ్యాతృత్వం చ కర్మాది గుర్వాసనపరిగ్రహమ్ ।
 అనుగృహ్య గురుస్తస్మై శిష్యాయ శివరూపిణే ॥ ౪౮॥
 శివోఽహమస్మీతి సదా సమాధిస్థో భవేతి తమ్ ।
 సమ్ప్రోచ్యాథ స్వయం తస్మై నమస్కారం సమాచరేత్ ॥ ౪౯॥
 సమ్ప్రదాయానుగుణ్యేన నమస్కర్మ్యుత్తథాపరే ।
 శిష్యస్తదా సముత్థాయ నమస్కర్మాద్ గురుం తథా ।
 గురోరపి గురుం తస్య శిష్యాంశ్చ స్వగురోరపి ॥ ౬౦౯.౫౦॥
 ఏవం కృతనమస్కారం శిష్యం దద్యాద్ గురుః స్వయమ్ ।
 సుశీలం యతవాచం తం వినయావనతం స్థితమ్ ॥ ౫౧॥
 అద్య ప్రభృతి లోకానామనుగ్రహపరో భవ ।
 పరీక్ష్య వత్సరం శిష్యమగ్నేకురు విధానతః ॥ ౫౨॥
 రాగాదిదోషాన్సన్త్యజ్య శివధ్యానపరో భవ ।
 సత్సమ్ప్రదాయసంసిద్ధైః సజ్గం కురు న చేతరైః ॥ ౫౩॥
 అనభ్యర్చ్య శివం జాతు మా భుజ్జ్వప్రాణ సజ్జయమ్ ।
 గురుభక్తిం సమాస్థాయ సుఖీ భవ సుఖీ భవ ॥ ౫౪॥
 ఇతి క్రమాద్ గురువరో దయాలురానసాగరః ।
 సానుకూలేన చిత్రేన సమం శిష్యం సమాచరేత్ ॥ ౫౫॥
 తవ న్నేహాన్మయాయం వై వామదేవ మునీశ్వర ।

యోగపట్టప్రకారస్తే ప్రోక్తో గుహ్యతరోఽపి హి ॥ ౫౬ ॥

ఇత్యుక్త్వా షణ్ముఖస్తస్మై క్షౌరస్నానవిధిక్రమమ్ ।
వక్తుమారభతే ప్రీత్యా యతీనాం కృపయా శుభమ్ ॥ ౫౭ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం యోగపట్టవిధివర్ణనం
నామైకోనవింశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౧౯ ॥

౬.౨౦

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ౬౦ నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౨౦. వింశోఽధ్యాయః । క్షౌరస్నానవిధివర్ణనమ్ ।

సుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।

క్షౌరస్నానవిధిం వక్ష్యే వామదేవ మహామునే ।

యస్య సద్యో విధానేన శుద్ధిః స్యాద్యతినః పరా ॥ ౧ ॥

యోగపట్టప్రకారస్య విధిం ప్రాప్య మునీశ్వర ।

స శిష్యః స్యాద్ వ్రతీ పూర్ణః క్షౌరకర్మోద్యతో భవేత్ ॥ ౨ ॥

గురుం నత్వా విశేషేణ లభ్యానుజ్ఞస్తతో గురోః ।

శిరః సక్షాల్య చాచమ్య సవాసాః క్షౌరమాచరేత్ ॥ ౩ ॥

క్షాలయేద్వసనం పశ్చాన్ముదమ్నాభిః క్షురాదికమ్ ।

తద్ధస్తౌ చ మృదాలిప్య క్షాలయేతి మృదం దదేత్ ॥ ౪ ॥

స్థాపితం ప్రోక్షితం తోయైః శివం శివమితీరయన్ ।

స్వనేత్రే పిహితే చైవానామాఙ్గస్థాభిమన్త్రితే ॥ ౫ ॥

అస్త్రేణోస్మీల్య సన్దృశ్య క్షురాదిక్షౌరసాధనమ్ ।

అభిమన్త్య ద్వాదశాథ ప్రోక్షయేదస్త్రమన్త్రతః ॥ ౬ ॥

క్షురం గృహీత్వా తారేణ దక్షభాగే నికృన్తయేత్ ।

కేశాంశ్చ కాంశ్చిదగ్రేషు వప్త్వా సర్వం చ వాపయేత్ ॥ ౭ ॥

పృథివ్యాం పర్ణమాదాయ విక్షిపేన్న భువః స్థలే |
 శ్మశ్రాణి హస్తపాదస్థనఖాని చ నికృన్తయేత్ || ౮ ||
 బిల్వాశ్వత్థతులస్యాదిస్థానే సజ్గుహ్య మృత్తికామ్ |
 ద్విషడావారం నిమజ్ఞ్యాపు తీరం గతోపవిశ్య చ || ౯ ||
 శుద్ధే దేశే తు సంస్థాప్య మృదం త్రేధా విభజ్య చ |
 ఏవం పునస్త్రీధా కృత్వా ప్రోక్ష్యాస్త్రేణాభిమన్తయేత్ || ౧౦ ||
 తత్త్రైకాం మృదమాదాయ దాపయిత్వాన్యపాణినా |
 కరో ద్వాదశధాలిప్య ప్రత్యేకం కేన జ్ఞాలయేత్ || ౧౧ ||
 పునరేకాం పాదయోశ్చ ముఖే చాన్యాం కరే క్రమాత్ |
 సంలిప్యాజ్ఞాల్య చామోభిః పునశ్చ జలమావిశేత్ || ౧౨ ||
 అన్యాం మృదం భాగయిత్వా శిరసి ద్వాదశ క్రమాత్ |
 ఆలిప్య మృదమాస్యాన్తం నిమజ్ఞ్య చ పునః పునః || ౧౩ ||
 తీరం గత్వా తు గణ్ణూషాన్ షోడశాచమనం ద్విధా |
 ప్రాణానాయమ్య చ పునః ప్రణవం ద్వ్యష్టసజ్ఞ్యయా || ౧౪ ||
 మృదమన్యాం పునస్త్రీధా విభజ్య చ తదేకయా |
 కటిశౌచం పాదశౌచం విధాయాచమ్య చ ద్విధా || ౧౫ ||
 ప్రణవేనాథ షోడశ ప్రాణానాయమ్య వాగ్యతః |
 పునరన్యాం స్వోరుదేశే త్రిధా విన్యస్య చోమితి || ౧౬ ||
 ప్రోక్ష్యాభిమన్తయేత్సప్త స్వపాణ్యోస్తలమేకధా |
 త్రిధాలిప్యాథ సమృశ్యేత్సూర్యమూర్తిం చ పావనీమ్ || ౧౭ ||
 స్వకక్షయోః సమాలిప్య వ్యత్యస్తాభ్యామథాన్యయా |
 పాణిభ్యాం చ మృదా శిష్యః సుమత్పిర్పథమానసః || ౧౮ ||
 గృహీత్వాన్యాం మృదం శుద్ధాం తథాసౌ గురుభక్తిమాన్ |
 శిర ఆరభ్య పాదాన్తం విలిప్యాదిత్యదృష్టయా || ౧౯ ||
 సముత్థాయ తతోఽసౌ వై దణ్ణమాదాయ భూతలే |
 స్వగురుం మన్తదం భక్త్యా సంస్మరేజ్ఞాననిష్ఠయా || ౨౦ ||
 తతః సామ్నం మహేశానం శక్కురం చన్ద్రశేఖరమ్ |

సంస్మరేద్భక్తితః శిష్య సర్వైశ్వర్యపతిం శివమ్ ॥ ౨౧॥
 త్రివారం ప్రణమేత్ప్రీత్యా సాష్టాంగం చ గురుం శివమ్ ।
 పఞ్చాక్షణైకవారం చ సముత్థాయ చ వందయేత్ ॥ ౨౨॥
 తీర్థం ప్రవిశ్య తన్మధ్యే నిమజ్జ్యోన్మజ్జ్య తాం మృదమ్ ।
 స్కన్ధే సంస్థాప్య పూర్వోక్తప్రకారేణ విలేపయేత్ ॥ ౨౩॥
 తత్రావశిష్టం సజ్జుహ్య జలమధ్యే ప్రవిశ్య చ ।
 విలోడ్య సమ్యక్ తాం తత్ర సర్వాక్షేషు విలిప్య చ ॥ ౨౪॥
 త్రివారమోమితి ప్రోచ్య శివపాదామ్బుజం స్మరన్ ।
 సంసారామ్బుధిసంతారం సదా యద్విధితో హి సః ॥ ౨౫॥
 అభిషిచ్యోమితి జలం విరజాభస్మలోలితమ్ ।
 అక్షోపమార్జనం కృత్వా సుస్నాయాద్భస్మనా తతః ॥ ౨౬॥
 త్రిపుణ్ణ్యం చ విధాయాథ యథోక్తవిధినా శుభమ్ ।
 యథోక్తాక్షేషు సర్వేషు సావధానతయా మునే ॥ ౨౭॥
 తతః శుద్ధమనా భూత్వా కుర్యాన్మధ్యదినక్రియాః ।
 మహేశ్వరం నమస్కృత్య గురూన్స్తీర్థాదికాని చ ॥ ౨౮॥
 సమ్నూజయేన్మహేశానం భక్త్యా పరమయా మునే ।
 సామ్బికం జ్ఞానదాతారం పాతారం త్రిభవస్య వై ॥ ౨౯॥
 తతోఽసౌ దృఢచేతస్కో యతిః స్వవృషసంస్థితః ।
 భిక్షార్థం ప్రవ్రజేచ్ఛుద్ధో విప్రవర్గేషు సాధుషు ॥ ౩౦.౩౦॥
 తతస్తత్ర చ శుద్ధాత్మా పఞ్చాధా పరికల్పితమ్ ।
 బైక్ష్యం యథోచితం కుర్యాద్ దూషితాన్నం వివర్జయేత్ ॥ ౩౧॥
 శౌచం స్నానం తథా భిక్షాం నిత్యమేకాంతనేవనమ్ ।
 భిక్షోశ్చత్వారి కర్మాణి పఞ్చమం వైవ విద్యతే ॥ ౩౨॥
 అలాబుం వేణుపాత్రం చ దారవం మృణ్మయం తథా ।
 భిక్షోశ్చత్వారి పాత్రాణి పఞ్చమం వైవ విద్యతే ॥ ౩౩॥
 తామ్నూలం తైజసం పాత్రం రేతస్సేకం సితామృరమ్ ।
 దివాస్వాపో హినక్తాన్నం యతీనాం షడ్వివర్జితాః ॥ ౩౪॥

సాక్షరా విపరీతాశ్చ రాక్షసాస్త ఇతి స్మృతాః ।

తస్మాద్వై విపరీతం చ కర్మ నైవాచరేద్ యతిః ॥ 3౫॥

యతిః ప్రయత్నతః కుర్యాత్కౌరస్నానం చ శుద్ధయే ।

సంస్మరన్మనసా శుద్ధం పరం బ్రహ్మ సదాశివమ్ ॥ 3౬॥

ఇత్యైవ మునిశార్దూల తవ స్నేహాన్మయాఖిలః ।

క్షౌరస్నానవిధిః ప్రోక్తః కిమ్భూయః శ్రోతుమిచ్ఛసి ॥ 3౭॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం క్షౌరస్నానవిధివర్ణనం నామ
వింశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౨౦॥

౬.౨౧

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశక్కరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

౬.౨౧. ఏకవింశోఽధ్యాయః । యతీనాం
మరణానన్తరదశాహపర్యన్తకృత్యవర్ణనమ్ ।

వామదేవ ఉవాచ ।

యే ముక్తా యతయస్తేషాం దాహకర్మ న విద్యతే ।

మృతే శరీరే ఖననం తద్దేహస్య శ్రుతం మయా ॥ ౧॥

తక్కర్మాచక్ష్య సుప్రీత్యా కార్తికేయ గురో మమ ।

త్వత్తోఽన్యో న హి సంవక్తా త్రిషు లోకేషు విద్యతే ॥ ౨॥

పూర్ణాహమ్భావమాశ్రిత్య యే ముక్తా దేహపఞ్జరాత్ ।

యే తూపాసనమార్గేణ దేహముక్తాః పరం గతాః ॥ 3॥

తేషాం గతివిశేషం చ భగవన్ శక్కరాత్మజ ।

వక్తుమర్హసి సుప్రీత్యా మాం విచార్య స్వశిష్యతః ॥ ౪॥

సూత ఉవాచ ।

మునివిజ్ఞప్తిమాకర్ణ్య శక్తిపుత్రః సురారిహా ।

ప్రాహాత్యన్తరహస్యం తద్ భృగుణా శ్రుతమిశ్వరాత్ ॥ ౫॥

సుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।

ఇదమేవ మునే గుహ్యం భృగవే శివయోగినే ।

ఉక్తం భగవతా సాక్షాత్సర్వజ్ఞేన పినాకినా ॥ ౬ ॥
 వక్ష్యే తదద్య తే బ్రహ్మన్న దేయం యస్య కస్యచిత్ ।
 దేయం శిష్యాయ శాస్తాయ శివభక్తియుతాయ వై ॥ ౭ ॥
 సమాధిస్థో యతిః కశ్చిచ్ఛివభావేన దేహముక్ ।
 అస్తి చేత్స మహాధీరః పరిపూర్ణః శివో భవేత్ ॥ ౮ ॥
 అధైర్యచిత్తో యః కశ్చిత్సమాధిం న చ విస్తతి ।
 తదపాయం ప్రవక్ష్యామి సావధానతయా శ్శృణు ॥ ౯ ॥
 త్రిపదార్థపరిజ్ఞానం వేదాంతాగమవాక్యజమ్ ।
 శ్రుత్వా గురోర్ముఖాద్యోగమభ్యసేత్స యమాదికమ్ ॥ ౧౦ ॥
 తత్కర్వన్స యతిః సమ్యక్ శివధ్యానపరో భవేత్ ।
 నియమేన మునే నిత్యం ప్రణవాసక్తమానసః ॥ ౧౧ ॥
 దేహదౌర్బల్యవశతో యద్యధైర్యధరో యతిః ।
 అకామశ్చ శివం స్మృత్వా స జీర్ణాం స్వాం తనుం త్యజేత్ ॥ ౧౨ ॥
 సదాశివానుగ్రహతో నన్దినా ప్రేరితా మునే ।
 ఆతివాహికరూపిణ్యో దేవతాః పఞ్చ విశ్రుతాః ॥ ౧౩ ॥
 అగ్నిహస్తాకృతిః కాచిజ్ఞోత్తిఃపుష్కావపుష్పతీ ।
 అహ్నో౭భిమానినీ కాచిచ్ఛుక్లపక్షాభిమానినీ ॥ ౧౪ ॥
 ఉత్తరాయణరూపా చ పఞ్చానుగ్రహతత్పరా ।
 ధూమ్రా తమస్వినీ రాత్రిః కృష్ణపక్షాభిమానినీ ॥ ౧౫ ॥
 దక్షిణాయనరూపేతి విశ్రుతాః పఞ్చ దేవతాః ।
 తాసాం వృత్తిం శ్శృణుష్వాద్య వామదేవ మహామునే ॥ ౧౬ ॥
 తాః పఞ్చ దేవతా జీవాన్ కర్మానుష్ఠానతత్పరాన్ ।
 గృహీత్వా త్రిదివం యాన్తి తత్పుణ్యవశతో మునే ॥ ౧౭ ॥
 భుక్త్యా భోగాన్యథోక్తాంశ్చ తే తత్పుణ్యక్షయే పునః ।
 మానుషం లోకమాసాద్య భజతే జన్మ పూర్వవత్ ॥ ౧౮ ॥
 తాః పునః పఞ్చధా మార్గం విభజ్యారభ్య భూతలమ్ ।
 అగ్నిహస్తాదిక్రమతాం గృహ్య సదాశివపదం యతిః ॥ ౧౯ ॥

నినీయ వన్ద్యవరణౌ దేవదేవస్య పృష్ఠతః ।
 తిష్ఠన్త్యనుగ్రహాకారాః కర్మణ్యేవ ప్రయోజితాః ॥ ౬.౨౧.౨౦॥
 సమాగతమభిప్రేక్ష్య దేవదేవః సదాశివః ।
 విరక్తశ్చేన్మహామన్తతాత్పర్యముపదిశ్య చ ॥ ౨౧॥
 స్వసామ్యం చ వపుర్దత్తే గాణపత్యేభిషిచ్య చ ।
 అనుగృహ్ణాతి సర్వేశః శఙ్కరః సర్వనాయకః ॥ ౨౨॥
 మృగటఙ్కత్రిశూలాగ్ర్యవరదానవిభూషితమ్ ।
 త్రినేత్రం చన్ద్రశకలం గఙ్గోల్లాసిజటాధరమ్ ॥ ౨౩॥
 అధిష్ఠితవిమానాగ్ర్యం సర్వగం సర్వకామదమ్ ।
 ఇతి శాఖావిరక్తస్య రుద్రకన్యాసమావృతమ్ ॥ ౨౪॥
 నృత్యగీతమృదఙ్గాదివాద్యఘోషమనోహరమ్ ।
 దివ్యామృతస్రగాలేపభూషణైరపి భూషితమ్ ॥ ౨౫॥
 దివ్యామృతఘ్రిః పూర్ణం దివ్యామృతఃపరిపూరితమ్ ।
 సూర్యకోటిప్రతీకాశం చన్ద్రకోటిసుశీతలమ్ ॥ ౨౬॥
 మనోవేగం సర్వగం చ విమానమనుగృహ్య చ ।
 భుక్తభోగస్య తస్యాపి భోగకౌతూహలక్షయే ॥ ౨౭॥
 నిపాత్య శక్తిం త్రివేదరాం ప్రకృత్యా హ్యతిదుర్గమామ్ ।
 కాన్తారం దగ్ధకామాం తాం ప్రలయానలసుప్రభామ్ ॥ ౨౮॥
 అనుగృహ్య మహామన్తతాత్పర్యం పరమేశ్వరః ।
 పూర్ణోఽహం భావనారూపః శమ్భురస్మీతి నిశ్చలమ్ ॥ ౨౯॥
 అనుగృహ్య సమాధిం చ స్వదాస్యస్పన్దరూపిణీః ।
 రవ్యాదికర్మసామర్థ్యరూపాః సిద్ధిరనర్గలాః ॥ ౬.౨౧.౩౦॥
 ఆయుఃక్షయే పద్మయోనేః పునరావృత్తివర్జితామ్ ।
 ముక్తిం చ పరమాం తస్మై ప్రయచ్ఛతి జగద్గురుః ॥ ౩౧॥
 ఏతదేవ పదం తస్మాత్స్వరైశ్శర్వం సమష్టిమత్ ।
 ముక్తిఘ్రిణ్ణాపథం చేతి వేదాన్తానాం వినిశ్చయః ॥ ౩౨॥
 ముమూర్షోస్తస్య మన్దస్య యతేః సత్యమ్బ్రదాయినః ।
 యతయః సానుకూలత్వాత్తిష్ఠేయః పరితస్తదా ॥ ౩౩॥

తతః సర్వే చ తే తత్ర ప్రణవాదీన్యనుక్రమాత్ |
 ఉపదిశ్య చ వాక్యాని తాత్పర్యం చ సమాహితాః || ౩౪ ||
 వర్ణయేయుః స్ఫుటం ప్రీత్యా శివం సంస్మారయన్నదా |
 నిర్గుణం పరమజ్యోతిః ప్రణమ్య విలయావధి || ౩౫ ||
 ఏతేషాం సమమేవాత్ర సంస్కారక్రమ ఉచ్యతే |
 ఆసంస్కృతశరీరాణాం దౌర్గత్యం నైవ జాయతే || ౩౬ ||
 సంన్యస్య సర్వకర్మాణి శివాశ్రయపరా యతః |
 దేహం దూషయతస్తేషాం రాజ్ఞో రాష్ట్రం చ నశ్యతి || ౩౭ ||
 తద్ద్రామవాసినస్తైపి భవేయుర్భృశదుఃఖినః |
 తద్దోషపరిహారాయ విధానం చైవముచ్యతే || ౩౮ ||
 స తు నమ ఇరిణ్యాయ చేత్యారభ్య వినమ్రధీః |
 నమ ఆమీవత్కేభ్యాస్తం తత్కాలే ప్రజపేన్మనుమ్ || ౩౯ ||
 ఓమిత్యస్తే జపన్ దేవయజనం పూరయేత్తతః |
 తతః శాన్తిర్భవేత్తస్య దోషస్య హి మునీశ్వర || ౬.౨౧.౪౦ ||
 పుత్రాదయో యథాన్యాయం కుర్యుః సంస్కారముత్తమమ్ |
 వచ్చి తత్కృపయా విప్ర సావధానతయా శ్శుణు || ౪౧ ||
 అభ్యర్చ్య స్నాప్య శుద్ధోదైరభ్యర్చ్య కుసుమాదిభిః |
 శ్రీరుద్రచమకాభ్యాం చ రుద్రసూక్తేన చ క్రమాత్ || ౪౨ ||
 శ్శంభుః చ పురతః స్థాప్య తజ్జలేనాభిషిచ్య చ |
 పుష్పం నిధాయ శిరసి ప్రణవేన ప్రమార్జయేత్ || ౪౩ ||
 కౌపినాదీని సన్త్యజ్య పునరన్యాని ధారయేత్ |
 భస్మనోద్ధూలయేత్తస్య సర్వాఙ్గం విధినా తతః || ౪౪ ||
 త్రిపుణ్యం చ విధానేన తిలకం చన్దనేన చ |
 విరచ్య పుష్పైర్మాలాభిరలఙ్కర్యాత్కాలేవరమ్ || ౪౫ ||
 ఉరఃకణ్ఠశిరోబాహుప్రకోష్ఠశ్రుతిషు క్రమాత్ |
 రుద్రాక్షమాలాభరణైరలఙ్కర్యాచ్చ మన్తతః || ౪౬ ||

సుధూపితం సముత్థాప్య శికోపరి నిధాయ చ |
 పంచబ్రహ్మమయే రమ్యే రథే సంస్థాపయేత్తనుమ్ || ౪౭||
 ఓమద్వైః పంచభిర్బ్రహ్మమస్త్రైః సద్యాదిభిః క్రాత్ |
 సుగన్ధకుసుమైర్మాత్స్యైరలఙ్కూర్యాద్రథం చ తమ్ || ౪౮||
 నృత్యవార్ష్యైర్బ్రాహ్మణానాం వేదఘోషైశ్చ సర్వతః |
 గ్రామం ప్రదక్షిణీకృత్య గచ్ఛేత్ప్రేతం తముద్వహన్ || ౪౯||
 తతస్తే యతినః సర్వే తథా ప్రాచ్యామథాపి వా |
 ఉదీచ్యాం పుణ్యదేశే తు పుణ్యవృక్షసమీపతః || ౬.౨౧.౫౦||
 ఖనిత్వా దేవయజనం దణ్ణమాత్రప్రమాణతః |
 ప్రణవవ్యాహృతిభ్యాం చ ప్రోక్ష్య చాస్తీర్య చ క్రమాత్ || ౫౧||
 శమీపత్రైశ్చ కుసుమైరుత్తరాగ్రం తదూర్ధ్వతః |
 ఆస్తీర్య దరాభింస్తత్ప్రేతం చైలాజినకుశోత్తరమ్ || ౫౨||
 ప్రణవేన బ్రహ్మభిశ్చ పంచుగవ్యేన తాం తనుమ్ |
 ప్రోక్ష్యాభిషిచ్య రౌద్రేణ సూక్తేన ప్రణవేన చ || ౫౩||
 శఙ్ఖతోయేనాభిషిచ్య మూర్ధ్ని పుష్పం వినిఃక్షిపేత్ |
 తగ్గతస్యానుకూలోఽసౌ శివస్మరణతత్పరః || ౫౪||
 ఓమిత్యథ సముద్ధృత్య స్వస్తివాచనపూర్వకమ్ |
 గర్తే యోగాసనే స్థాప్య ప్రాఙ్ముఖం స్యాద్యథా తథా || ౫౫||
 గన్ధపుష్పైరలఙ్కృత్వా ధూపగుగ్గులునా తతః |
 విష్ణో హవ్యమితి ప్రోచ్య రక్షన్వేతి వదన్ దదేత్ || ౫౬||
 దణ్ణం దక్షిణహస్తే తు వామే దద్యాత్కమణ్ణులుమ్ |
 ప్రజాపతే న త్వదేతాన్యన్యోమన్త్రేణ సోదకమ్ || ౫౭||
 బ్రహ్మజ్ఞానం ప్రథమమితి మన్త్రేణ మన్తకే |
 స్పృశజ్ఞాప్త్యా రుద్రసూక్తం భ్రువోర్మధ్యే స్పృశజ్ఞాపేత్ || ౫౮||
 మానోమహాస్తమిత్యాది చతుర్భిర్మస్తకం తతః |
 నాలికేరేణ నిర్భిద్యాదవటం పూరయేత్తతః || ౫౯||
 పంచుభిర్బ్రహ్మభిః స్పృష్ట్యా జపేత్ స్థలమనన్యధీః |

యో దేవానాముపక్రమ్య యః పరః స మహేశ్వరః ॥ ౬.౨౧.౬౦॥

ఇతి జప్త్వా మహాదేవం సామృం సంసారభేషజమ్ ।

సర్వజ్ఞమపరాధీనం సర్వానుగ్రహకారకమ్ ॥ ౬౧॥

ఏకారత్నిసముత్సేధమరత్నిద్వయవిస్తృతమ్ ।

మృదా పీఠం ప్రకల్ప్యాథ గోమయేనోపలేపయేత్ ॥ ౬౨॥

చతురస్రం చ తన్మధ్యే గన్ధాక్షతసమన్వితేః ।

సుగంధకుసుమైర్భిల్వైస్తులస్యా చ సమర్చయేత్ ॥ ౬౩॥

ప్రణవేన తతో దద్యాద్ ధూపదీపా పయో హవిః ।

దత్త్వా ప్రదక్షిణీకృత్య నమస్కూర్వాచ్చ పఞ్చాధా ॥ ౬౪॥

ప్రణవం ద్వాదశావృత్త్వా సజ్జాప్య ప్రణమేత్తతః ।

దిగ్విదిక్కుమతో దద్యాద్ బ్రహ్మార్ఘ్యం ప్రణవేన చ ॥ ౬౫॥

ఏవం దశాహపర్యంతం విధిస్తే సముదాహృతః ।

యతీనాం మునివర్యాఃకైలాసాదశాహవిధిం శృణు ॥ ౬౬॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం యతీనాం మరణానన్తరదశాహపర్యంతకృత్యవ
నామైకవింశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౨౧॥

౬.౨౨

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

॥ ౬౦ నమః శివాయ ॥

షష్ఠీ కైలాససంహితా

౬.౨౨. ద్వావింశోఽధ్యాయః । యతీనామేకాదశాహకృత్యవర్ణనమ్ ।

సుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।

ఏకాదశేఽహ్ని సమ్రాప్తే యో విధిః సముదాహృతః ।

తం వక్ష్యే మునిశార్దూల యతీనాం స్నేహతస్తవ ॥ ౧॥

సమ్రాష్ట్య వేదీమాలిప్య కృత్వా పుణ్యాహవాచనమ్ ।

ప్రోక్ష్య పశ్చిమమారభ్య పూర్వాంతం పఞ్చా చ క్రమాత్ ॥ ౨॥

మణ్డలాన్యత్తరాశాస్యః కుర్యాత్స్వయమవస్థితః ।
 ప్రాదేశమాత్రం సజ్కుల్ప్వ్య చతురస్రం చ మధ్యతః ॥ ౩ ॥
 బిన్దుత్రికోణషట్కోణవృత్తాకారాణి చ క్రమాత్ ।
 శఙ్ఖం చ పురతః స్థాప్య పూజోక్తక్రమమార్గతః ॥ ౪ ॥
 ప్రాణానాయమ్య సజ్కుల్ప్వ్య పూజయిత్వా సురేశ్వరీః ।
 దేవతాః పఞ్చ పూర్వోక్తా అతివాహికరూపిణీః ॥ ౫ ॥
 సన్త్యజ్యోత్తరతో దర్భానయశ్చ సంస్పృశేత్ తతః ।
 పశ్చిమాది సమారభ్య షడుత్థాసనమార్గతః ॥ ౬ ॥
 మణ్డలాని చ తేష్వంతః పుష్పాన్యాధాయ పీఠవత్ ।
 ఓం హ్రీమితుక్వాత్వాగ్నిరూపాం తామతివాహికదేవతామ్ ॥ ౭ ॥
 ఆవాహయామి నమ ఇత్యంతం సర్వత్ర భావయేత్ ।
 దర్శయేత్థాపనాద్యాస్తు ముద్రాః ప్రత్యేకమాదరాత్ ॥ ౮ ॥
 హ్రీంహ్రీమిత్యాదినా కుర్యాదాసామఙ్గాని చ క్రమాత్ ।
 పాశాఙ్కుశాభయాభీష్టపాణిచన్ద్రోపలప్రభాః ॥ ౯ ॥
 రక్తాఙ్గులీయకచ్ఛాయరఙ్గితాఖిలదిఙ్ముఖాః ।
 రక్తమ్బరధరాః హస్తపదపఙ్కుజశోభితాః ॥ ౧౦ ॥
 త్రినేత్రోల్లాసివదనపూర్ణచన్ద్రమనోహరాః ।
 మాణిక్యముకుటోద్భాసిచన్ద్రలేఖావతంసితాః ॥ ౧౧ ॥
 కుణ్డలామృష్టగణ్డాశ్చ పీనోన్నతపయోధరాః ।
 హారకేయూరకటకకాఙ్గోద్దామమనోహరాః ॥ ౧౨ ॥
 తనుమధ్యాః పృథుశ్రోణోఽ రక్తదివ్యామ్బరావృతాః ।
 మాణిక్యమయమఙ్గోరసిఙ్గాత్పదసరోరుహాః ।
 పాదాఙ్గులీయకశ్రోణీర్మఙ్గులాలాతిమనోహరాః ॥ ౧౩ ॥
 అనుగ్రహేణ మూర్తేన శివవత్ కిం ను సాధ్యతే ।
 తస్మాచ్ఛక్త్యాత్మమూర్తేన సర్వం సాధ్యం మహేశవత్ ॥ ౧౪ ॥
 సర్వానుగ్రహకర్తృవ స్వీకృతాః పఞ్చమూర్తయః ।
 సర్వకార్యకరా దివ్యాః పరానుగ్రహతత్పరాః ॥ ౧౫ ॥
 ఏవం ధ్యాత్వా తు తాః సర్వా అనుగ్రహపరాః శివాః ।

పాదయోః పాద్యమేతాసాం దద్యాచ్ఛ్ఞోదబిస్తుభిః ॥ ౧౬ ॥
 హస్తేష్యాచమనీయం చ మాలిష్యర్హ్యం ప్రదాపయేత్ |
 శ్ఞోదబిస్తుభిస్తాసాం స్నానకర్మ చ భావయేత్ ॥ ౧౭ ॥
 రక్తమ్బరాణి దివ్యాని సోత్తరీయాణి దాపయేత్ |
 ముకుటాదీన్యనర్హ్యాణి దద్యాదాభరణాని చ ॥ ౧౮ ॥
 సువాసితం చ శ్రీఖణ్డమక్షతాంశ్చాతిశోభనాన్ |
 సురభీణి మనోజ్ఞాని కుసుమాని చ దాపయేత్ ॥ ౧౯ ॥
 ధూపం చ పరమామోదం సాజ్యవర్తిం చ దీపకమ్ |
 సర్వం సమర్పయామీతి ప్రణవం ప్రీముపక్రమాత్ ॥ ౬.౨౨.౨౦ ॥
 నమోఽస్తం చ తతో దద్యాత్పాయసం మధునాప్లుతమ్ |
 సాజ్యశర్కరయాపూపకదలీగుడపూరితమ్ ॥ ౨౧ ॥
 ప్రత్యేకం కదలీపత్రే భరితం చ సువాసితమ్ |
 భూర్భువః స్వరితి ప్రోచ్య ప్రోజ్ఞాదీని కారయేత్ ॥ ౨౨ ॥
 ఓం ప్రీమితి సముచ్ఛార్ష్య నైవేద్యం వహ్నిజాయయా |
 పానీయం నమ ఇత్యుక్త్వా పరం ప్రేక్షా సమర్పయేత్ ॥ ౨౩ ॥
 తత ఉద్వాసయేత్ ప్రీత్యా పూర్వతో మునిసత్తమ |
 స్థలం విశోధ్య గణ్డూషాచమనార్హ్యాణి దాపయేత్ ॥ ౨౪ ॥
 తామ్బూలం ధూపదీపౌ చ ప్రదక్షిణనమస్కృతీ |
 విధాయ ప్రార్థయేదేతాః శిరస్యజ్జులిమాదధత్ ॥ ౨౫ ॥
 శ్రీమాతరః సుప్రసన్నా యతిం శివపదైషిణమ్ |
 రక్షణీయం ప్రబ్రువన్తు పరమేశపదాబ్జయోః ॥ ౨౬ ॥
 ఇతి సమ్పూర్ణ్య తాః సర్వా విస్మజ్య చ యథాగతమ్ |
 తాసాం ప్రసాదముద్ధృత్య కన్యకాభ్యః ప్రదాపయేత్ ॥ ౨౭ ॥
 గోభ్యో వా జలమధ్యే వా నిక్షిపేన్నాన్యథా క్వచిత్ |
 ఆత్మైవ పార్వణం కుర్యాన్వైకోద్దిష్టం యతేః క్వచిత్ ॥ ౨౮ ॥
 అత్రాయం పార్వణశ్రాద్ధే నియమః ప్రోచ్యతే మయా |
 తం శృణుష్య మునిశ్రేష్ఠ యేన శ్రేయో భవేత్తతః ॥ ౨౯ ॥

కర్తా స్నాత్వా ధృతప్రాణ ఉపవీతీ సమాహితః |
 సపవిత్రకరస్త్యస్యాం పుణ్యతిథ్యామితి బ్రువన్ || ౬.౨౨.౩౦||
 కరిష్యే పార్వణం శ్రాద్ధమితి సజ్కుల్యుః చోత్తరే |
 దద్యాద్దర్భానుత్తమాంశ్చ హ్యోసనార్థం జలం స్పృశేత్ || ౩౧||
 తతోపవేశయేద్భక్త్యా సాభ్యజ్గం కృతమజ్జనాన్ |
 ఆహూయ చతురో విప్రాన్ శివభక్తాన్స్తథవ్రతాన్ || ౩౨||
 విశ్వేదేవార్థం భవతా ప్రసాదః క్రియతామితి |
 ఆత్మనే భవతా పశ్చాదస్తరాత్మన ఇత్యపి || ౩౩||
 పరమాత్మన ఇత్యేవం ప్రోచ్య ప్రార్థ్య చ తాన్యతిః |
 శ్రద్ధయా వరణం తేషాం కుర్యాద్యథార్థమాదరాత్ || ౩౪||
 పాదౌ ప్రక్షాల్య తేషాం తు ప్రాజ్ఞుఖానుపవేశ్య చ |
 గంధాదిభిరలక్ష్మృత్య భోజయేచ్ఛ శివాగ్రతః || ౩౫||
 గోమయేనోపలిప్యాత్ర దర్భాన్వాగగ్రకల్పితాన్ |
 ఆస్తీర్య సంయతప్రాణః పిణ్డానాం చ ప్రదానకమ్ || ౩౬||
 కరిష్య ఇతి సజ్కుల్యుః మణ్డలత్రయమర్చ్య చ |
 ఆత్మానమస్తరాత్మానం పరమాత్మనమప్యతః || ౩౭||
 చతుర్థ్యస్తం వదన్ పశ్చాదిమం పిణ్డమితీరయన్ |
 దదామీతి చ సమోప్యవ్య దద్యాత్పిణ్డాన్ స్వభక్తీతః || ౩౮||
 కుశోదకం తతో దద్యాద్యథావిధి విధానతః |
 తత ఉత్థాయ వై కుర్యాత్ ప్రదక్షిణనమస్కృతీ || ౩౯||
 తతో దత్త్వా బ్రాహ్మణేభ్యో దక్షిణాం చ యథావిధి |
 నారాయణబలిం కుర్యాత్ తస్మిన్నేవ స్థలే దినే || ౬.౨౨.౪౦||
 రక్షార్థమేవ సర్వత్ర విష్టోః పూజావిధిః స్మృతః |
 కుర్యాద్విష్టోర్మహాపూజాం పాయసాన్నం నివేదయేత్ || ౪౧||
 ద్వాదశాథ సమాహూయ బ్రాహ్మణాన్వేదపారగాన్ |
 కేశవాదిభిరభ్యర్చ్య గన్ధపుష్పాక్షతాదిభిః || ౪౨||
 ఉపానచ్ఛత్రవస్త్రాది దత్త్వా తేభ్యో యథావిధి |

సన్తోషయేన్మహాభక్త్యా వివిధైర్వచనైః శుభైః ॥ ౪౩॥

ఆస్తీర్య దర్భాన్పూర్వాగ్రాన్పూః స్వాహా చ భువః భువః ।
ప్రణవాది ప్రోచ్య భూమా పాయసాన్నం బలిం హరేత్ ॥ ౪౪॥

ఏకాదశాహసువిధిర్మయా ప్రోక్తో మునీశ్వర ।
ద్వాదశాహవిధిం వక్ష్యే శృణుష్వాదరతో ద్విజ ॥ ౪౫॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం యతీనామేకాదశాహకృత్యవర్ణనం
నామ ద్వావింశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౨౨॥

౬.౨౩

॥ శ్రీగణేశాయ నమః ॥

॥ శ్రీగౌరీశంకరాభ్యాం నమః ॥

॥ శ్రీశివమహాపురాణమ్ ॥

౬.౨౩. త్రయోవింశోఽధ్యాయః ।

ద్వాదశాహకృత్యవర్ణనపూర్వకవ్యాసాదిశిష్యవర్గకథనమ్ ।

సుబ్రహ్మణ్య ఉవాచ ।

ద్వాదశాహ సముత్థాయ ప్రాతః స్నాత్వా కృతాహ్నికః ।

శివభక్త్యన్వతీన్వాపి బ్రాహ్మణాన్వా శివప్రియాన్ ॥ ౧॥

నిమన్త్య తాన్సమాహూయ మధ్యాహ్నే చాప్లుతాఞ్చుచీన్ ।

విధివద్భోజయేద్భక్త్యా స్వాద్యవైర్వివిధైః శుభైః ॥ ౨॥

సన్నిధౌ పరమేశస్య పఞ్చావరణమార్గతః ।

పూజయేత్తత్ర సంస్థాప్య ప్రాణానాయమ్య వాగ్యతః ॥ ౩॥

మహాసంక్కుల్పమార్గేణ సంక్కుల్పాస్మద్ధురోరిహ ।

పూజాం కరిష్య ఇత్యుక్త్వా తతో దర్భానుపస్పృశేత్ ॥ ౪॥

పాదౌ ప్రక్షాల్య చాచమ్య స్వయం కర్తా చ వాగ్యతః ।

స్థాపయేదాసనే తాన్వై ప్రాఙ్ముఖాన్భూషితాన్ ॥ ౫॥

సదాశివాదిక్రమతో ధ్యాయేదష్టౌ చ తత్ర తాన్ ।

పరయా సమాభవనయేతరానపి మునే ద్విజాన్ ॥ ౬॥

పరమేష్ఠిగురుం ధ్యాయేత్సామ్బుద్ధ్యా స్వనామతః ।

గురుం చ పరమం తస్మాత్పరాపరగురుం తతః ॥ ౭॥
 ఇదమాసనమితుశ్చైవ చాసనాని ప్రకల్పయేత్ |
 ప్రణవాదిద్వితీయాస్తే స్వస్య నామ సముచ్చరన్ ॥ ౮॥
 ఆవాహయామి నమ ఇత్యావాహ్యార్హోదకేన తు |
 పాద్యమాచమనం చార్ఘ్యం వస్త్రగంధాక్షతానపి ॥ ౯॥
 దత్త్వా పుష్పైరలఙ్కృత్య ప్రణవాద్యష్టనామభిః |
 సచతుర్థీనమోఽనైశ్చ సుగంధకుసుమైస్తతః ॥ ౧౦॥
 ధూపదీపౌ హి దత్త్వా చ సకలారాధనం కృతమ్ |
 సమూర్ధ్వమస్త్రీతి ప్రోచ్య నమస్కూర్యాత్సముత్థితః ॥ ౧౧॥
 పాత్రాణి కదలీపత్రాణ్యాస్తీర్యాద్భివిశోధ్య చ |
 శుద్ధాన్నపాయసాపూపసూపవ్యంజ్ఞానపూర్వకమ్ ॥ ౧౨॥
 దత్త్వా పదార్థాన్ కదలీనాలికేరగుడాన్వితాన్ |
 పాత్రాసనాని చ పృథగ్ద్యాత్సమోప్రోచ్య చ క్రమాత్ ॥ ౧౩॥
 పరిషిచ్య చ సమోక్ష్య విష్ణోర్హవ్యమితి బ్రువన్ |
 రక్షస్వేతి కరస్పర్శం కారయిత్వా సముత్థితః ॥ ౧౪॥
 ఆపోశనం సమర్ప్యాథ ప్రార్థయేత్తానిదం ప్రతి |
 సదాశివాదయః ప్రీతా వరదాశ్చ భవన్తు మే ॥ ౧౫॥
 యే దేవా ఇతి చ తతో జప్తేదం సాక్షతం త్యజేత్ |
 నమస్కృత్య సముత్థాయ సర్వత్రామృతమస్త్రీతి ॥ ౧౬॥
 ఉత్త్వా ప్రసాద్య చ జపన్ గణానాం త్వేత్యుపక్రమాత్ |
 వేదాదీన్ రుద్రచమకౌ రుద్రసూక్తం చ పఞ్చ చ ॥ ౧౭॥
 విప్రాణాం భోజనాస్తే తు యావన్మన్త్రాంశ్చ సాక్షతాన్ |
 దత్త్వైత్తరాపోశనం చ హస్తాఙ్ఘ్రిముఖశోధనమ్ ॥ ౧౮॥
 కృత్వాచాంతాన్ స్వాసనేషు స్థాపయిత్వా యథాసుఖమ్ |
 శుద్ధోదకం ప్రదాయాథ కర్పూరాది యథోదితమ్ ॥ ౧౯॥
 ముఖవాసం దక్షిణాం చ పాదుకాసనపత్రకమ్ |
 వ్యజనం ఫలకం దణ్డం వైణవం చ ప్రదాయ తాన్ ॥ ౨౦॥

ప్రదక్షిణనమస్కారైః సన్తోష్యాశిషమా వహేత |
 పునః ప్రణమ్య సమాప్సార్థ్య గురుభక్తిమచఙ్చలామ్ || ౨౦||
 సదాశివాదయః ప్రీతా గచ్ఛన్తు చ యథాసుఖమ్ |
 ఇత్యుద్వాస్య ద్వారదేశావధి సమ్యగనువ్రజన్ || ౨౧||
 నిరుద్ధస్తైః పరావృత్య ద్వాఃస్థైర్విప్రైశ్చ బన్ధుభిః |
 దీనానాధైశ్చ సహితో భుక్త్వా తిష్ఠేద్యథాసుఖమ్ || ౨౩||
 వికృతం న భవేత్క్వాపి సత్యం సత్యం పునః పునః |
 ప్రత్యబ్ధమేవం కుర్వాణో గుర్వారాధనముత్తమమ్ |
 ఇహా భుక్త్వా మహాభోగాన్ శివలోకమవాప్నుయాత్ || ౨౪||
 సూత ఉవాచ |
 ఏవం కృతానుగ్రహమాతృశిష్యం, శ్రీవామదేవం మునివర్యముక్త్వా |
 ప్రసన్నధీర్ణానివరో మహాత్మా, కృత్వా పరానుగ్రహమాశు దేవః || ౨౫||
 యన్నైమిషారణ్యమునీశ్వరాణాం, ప్రోక్తం పురా వ్యాసమునీశ్వరేణ |
 తస్మాదసావాదిగురుర్భవాంస్తు, ద్వితీయ ఆరోః భువనే ప్రసిద్ధః || ౨౬||
 శ్రుత్వా మునీన్ద్రో భవతో ముఖాజ్ఞాత్, సనత్కుమారః శివభక్తిపూర్ణః |
 వ్యాసాయ వక్తా స చ శైవవర్యః శుకాయ వక్తా భవితా చ పూర్ణః || ౨౭||
 ప్రత్యేకం మునిశార్దూల శిష్యవర్గచతుష్టయమ్ |
 వేదాధ్యయనసంవృత్తం ధర్మస్థాపనపూర్వకమ్ || ౨౮||
 వైశమ్పాయన ఏవ స్యాత్ప్రైలో జైమినిరేవ చ |
 సుమన్తుశ్చేతి చత్వారో వ్యాసశిష్యా మహౌజసః || ౨౯||
 అగస్త్యశ్చ పులస్త్యశ్చ పులహః క్రతురేవ చ |
 తవ శిష్యా మహాత్మానో వామదేవ మహామునే || ౬.౨౩.౩౦||
 సనకశ్చ సనన్దశ్చ సనాతనమునిస్తతః |
 సనత్కుజాత ఇత్యేతే యోగివర్యాః శివప్రియాః || ౩౦||
 సనత్కుమారశిష్యాస్తే సర్వవేదార్థవిత్తమాః |
 గురుశ్చ పరమశ్చైవ పరాత్పరగురుస్తతః |
 పరమేష్ఠిగురుశ్చైతే పూజ్యాః స్యుః శుకయోగినః || ౩౧||
 ఇదం ప్రణవవిజ్ఞానం స్థితం వర్గచతుష్టయే |

సర్వోత్కృష్టస్థనిదానం చ కాశ్యాం సన్ముక్తికారణమ్ ॥ ౩౩॥

ఏతన్మణ్డలమద్భుతం పరశివాధిష్ఠాన రూపం సదా, వేదాన్తార్థవిచారపూర్ణమతిభిః పూజ్యం
యతీన్ద్రైః పరమ్ ।

వేదాదిప్రవిభాగకల్పితమహాకాశాదినాప్యావృతం, త్వత్సన్తోషకరం తథాస్తు జగతాం
శ్రేయస్కరం శ్రీప్రదమ్ ॥ ౩౪॥

ఇదం రహస్యం పరమం శివోదీతం, వేదాన్తసిద్ధాన్తవినిశ్చితం పరమ్ ।

మత్తః శ్రుతం యద్భవతా తతో మునే, భవన్మృతం ప్రాజ్ఞతమా వదన్తి ॥ ౩౫॥

తస్మాదనేనైవ పథా గతః శివం, శివోఽహమస్మీతి శివో భవేద్యతిః ।

పితామహాదిప్రవిభాగముక్తయే, నద్యో యథా సిన్ధుమిమాః ప్రయాన్తి ॥ ౩౬॥

సూత ఉవాచ ।

ఏవం మునీశ్వరామైతదుపదిశ్య సురేశ్వరః ।

సంస్మృత్య చరణామ్భాజే పిత్రోః సర్వసురార్చితే ॥ ౩౭॥

కైలాసశిఖరం పరాప కుమారః శిఖరావృతమ్ ।

రాజితం పరమాశ్చర్యం దివ్యజ్ఞానప్రదో గురుః ॥ ౩౮॥

వామదేవోఽపి సచ్ఛిష్యైః సంవృతః శిఖివాహనమ్ ।

సమ్ప్రణమ్య జగామాశు కైలాసం పరమాద్భుతమ్ ॥ ౩౯॥

గత్వా కైలాసశిఖరం ప్రాప్యేశనికటం మునిః ।

దదర్శ మోక్షదం మాయానాశం చరణమీశయోః ॥ ౪౦॥

భక్త్యా చార్పితసర్వాఙ్గో విస్మృత్య స్వకలేవరమ్ ।

పపాత సన్నిధౌ భూయో భూయో నత్వా సముత్థితః ॥ ౪౧॥

తతో బహువిధైః స్తోత్రైర్వేదాగమరసోత్కృతైః ।

తుష్టావ పరమేశానం సాంప్రకం ససుతం మునిః ॥ ౪౨॥

నిధాయ చరణామ్భాజం దేవదేవ్యోః స్వమూర్ధని ।

పూర్ణానుగ్రహమాసాద్య తత్రైవ న్యవసత్సుఖమ్ ॥ ౪౩॥

భవన్తోఽపి విదిత్తైవం ప్రపణవార్థం మహేశ్వరమ్ ।

వేదగుహ్యాం చ సర్వస్వం తారకం బ్రహ్మ ముక్తిదమ్ ॥ ౪౪॥

అత్రైవ సుఖమాసీనాః శ్రీవిశ్వేశ్వరపాదయోః ।

సాయుజ్యరూపామతులాం భజధ్వం ముక్తిముత్తమామ్ ॥ ౪౫॥

అహం గురుపదామ్భోజనేవాయై బాదరాశ్రమమ్ ।

గమిష్యే భవతాం భూయః సత్సమ్భాషణమస్తు మే ॥ ౪౬ ॥

ఇతి శ్రీశివమహాపురాణే షష్ఠ్యాం కైలాససంహితాయాం ద్వాదశాహకృత్యవర్ణనపూర్వకవ్యాసాదిశిష్య
నామ త్రయోవింశోఽధ్యాయః ॥ ౬.౨౩ ॥

ఇతి కైలాససంహితా షష్ఠీ సమాప్తిమగమత్ ।

Proofreading by Revathy Rajaraman/KC Swaminathan

Shri Shiva Mahapuranam 6 Kailasa Samhita

pdf was typeset on January 23, 2026

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

